

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра теорії і практики перекладу з англійської мови

Кваліфікаційна робота магістра з перекладознавства

на тему: «Реалізація лексико-семантичної категорії емоції в англійськомовному медійному тексті як проблема перекладу (на матеріалі останніх новин про події в Україні)»

Студентки групи МПа 06-21
факультету германської філології і
перекладу
освітньо-професійної програми
Перекладознавство: професійно-
орієнтований переклад
(англійська мова і друга іноземна мова)
за спеціальністю 035 Філологія
Матвійчук Владислави Андріївни

Допущена до захисту
«___» _____ 2022 року

Науковий керівник:
доцент кафедри,
кандидат філологічних наук
Голіяд Н.І.

Завідувач кафедри теорії і практики
перекладу з англійської мови

_____ доц. Мелько Х.Б.
(підпис) (ПІБ)

Національна шкала _____
Кількість балів: _____
Оцінка:ЄКТС _____

MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE

KYIV NATIONAL LINGUISTIC UNIVERSITY

Department of Theory and Practice of Translation from the English Language

Master Degree Thesis in Translation Studies

**under the title: “Realisation of Lexical and Semantic Category of Emotion
in English-Language Media Text as a Translation Problem
(Case Study of Recent Ukrainian Events)”**

Group MPa 06-21
School of German Philology and Translation
Educational Programme Translation Studies:
Specialized Translation
(English and Second Foreign Language)
Majoring 035 Philology
V. A. Matviichuk

Research supervisor:
N.I. Holiiad
Associate Professor, Candidate of Philological
Sciences

Kyiv – 2022

Київський національний лінгвістичний університет
Кафедра теорії і практики перекладу з англійської мови

ЗАВДАННЯ

на кваліфікаційну роботу магістра з перекладознавства

студентки VI курсу МПа 06-21 групи факультету перекладознавства
КНЛУ

Матвійчук Владислави Андріївни

(ПІБ студента)

спеціальності 035 Філологія, спеціалізації 035.041 Германські мови і літератури (переклад включно), перша – англійська, **освітньо-професійної програми** Перекладознавство: професійно-орієнтований переклад (англійська мова і друга іноземна мова)

Тема роботи «Реалізація лексико-семантичної категорії емоції в англійськомовному медійному тексті як проблема перекладу (на матеріалі останніх новин про події в Україні)»

Науковий керівник Голянд Н.І.

Дата видачі завдання “10” вересня 2021 р.

Графік виконання кваліфікаційної роботи магістра з перекладознавства

№ п/п	Найменування частин і план кваліфікаційної роботи	Графік виконання	Підписи студента і керівника
1.	Аналіз наукових першоджерел і складання бібліографії	Жовтень 2021 р.	
2.	Написання теоретичної частини кваліфікаційної роботи (розділ 1)	Листопад 2021 р.	
3.	Добір мовного матеріалу тексту і складання Додатку (100 англійськомовних речень та їх переклад)	Грудень 2021 р.	
4.	Аналіз мовного матеріалу тексту, який досліджується, і написання аналітичної частини кваліфікаційної роботи (розділ 2)	Березень 2022 р.	
5.	Проведення перекладацького аналізу досліджуваного мовного явища і написання практичної частини кваліфікаційної роботи (розділ 3)	Травень 2022 р.	
6.	Написання вступу і висновків дослідження, подання завершеної кваліфікаційної роботи науковому керівнику для попереднього перегляду	Вересень 2022 р.	
7.	Попередній захист кваліфікаційної роботи і подання завершеної кваліфікаційної роботи на кафедру	05 жовтня 2022 р.	
8.	Оформлення документації (відгуки) і підготовка презентації до захисту кваліфікаційної роботи	Жовтень 2022 р.	
9.	Захист кваліфікаційної роботи магістра з перекладознавства	Грудень 2022 р.	

Науковий керівник _____ (підпис)

Студент _____ (підпис)

**ВІДГУК НАУКОВОГО КЕРІВНИКА
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ МАГІСТРА З ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВА**

студентки VI курсу групи МПа 06-21 факультету перекладознавства спеціальності 035 Філологія, спеціалізації 035.041 Германські мови і літератури (переклад включно), перша – англійська, освітньо-професійної програми Перекладознавство: професійно-орієнтований переклад (англійська мова і друга іноземна мова)

Матвійчук Владислави Андріївни

(ПІБ студента)

за темою «Реалізація лексико-семантичної категорії емоції в англійськомовному медійному тексті як проблема перекладу (на матеріалі останніх новин про події в Україні)»

Відповідність кваліфікаційної роботи нормативним вимогам (необхідне позначити √ або +)		
1.	Наявність основних структурних компонентів	☐ усі компоненти присутні , ☐ один компонент відсутній ☐ декілька компонентів відсутні
2.	Відповідність оформлення, посилань і списку використаних джерел нормативним вимогам	☐ повна відповідність ☐ незначні помилки в оформленні ☐ оформлення неправильне
3.	Відповідність побудови вступу нормативним вимогам	☐ повна відповідність ☐ відповідність неповна ☐ не відповідає вимогам
4.	Відповідність огляду наукової літератури нормативним вимогам	☐ повна відповідність ☐ відповідність неповна ☐ не відповідає вимогам
5.	Відповідність аналітичної частини дослідження заявленій меті та завданням	☐ повна відповідність ☐ відповідність неповна ☐ не відповідає вимогам
6.	Відповідність практичної частини дослідження нормативним вимогам	☐ повна відповідність ☐ відповідність неповна ☐ не відповідає вимогам
7.	Відповідність висновків результатам теоретичної та практичної складових дослідження	☐ повна відповідність ☐ відповідність неповна ☐ не відповідає вимогам

Особиста думка керівника _____

Кваліфікаційна робота _____ може бути (не може бути)
(ПІБ студента)

рекомендована до захисту

(підпис керівника)

_____ (ПІБ керівника)

(_____)

” ____ ” _____ 2022 рік

РЕЦЕНЗІЯ НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ МАГІСТРА З ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВА

студентки VI курсу групи МПа 06-21 факультету перекладознавства спеціальності 035 Філологія, спеціалізації 035.041 Германські мови і літератури (переклад включно), перша – англійська, освітньо-професійної програми Перекладознавство: професійно-орієнтований переклад (англійська мова і друга іноземна мова)

Матвійчук Владислави Андріївни

(ПІБ студента)

за темою «Реалізація лексико-семантичної категорії емоції в англійськомовному медійному тексті як проблема перекладу (на матеріалі останніх новин про події в Україні)»

	Критерії	Оцінка в балах
1.	Наявність основних компонентів структури роботи — загалом 10 балів (усі компоненти присутні – 10 , один компонент відсутній – 5 , декілька компонентів відсутні – 0)	
2.	Відповідність оформлення роботи, посилань і списку використаних джерел нормативним вимогам до кваліфікаційної роботи — загалом 10 балів (повна відповідність – 10 , поодинокі огріхи у форматуванні – 8 , незначні помилки в оформленні – 6 , значні помилки в оформленні – 4 , оформлення переважно не відповідає вимогам – 0)	
3.	Відповідність побудови вступу нормативним вимогам — загалом 10 балів (повна відповідність – 10 , поодинокі огріхи стилістичного характеру – 8 , несуттєві помилки у формулюваннях – 6 , суттєві помилки у формулюваннях – 4 , не відповідає вимогам за структурою і змістом – 0)	
4.	Відповідність огляду наукової літератури нормативним вимогам — загалом 10 балів (повна відповідність – 10 , несуттєві помилки у формулюваннях – 8 , недостатня кількість проаналізованих іноземних джерел (мін. 30%) – 6 , відсутній критичний аналіз наукових праць – 4 , не відповідає вимогам за структурою і змістом – 0)	
5.	Відповідність аналітичної частини дослідження заявленій меті та завданням — загалом 10 балів (повна відповідність – 10 , несуттєві огріхи стилістичного характеру – 8 , несуттєві помилки при аналізі фактичного матеріалу – 6 , суттєві помилки при аналізі фактичного матеріалу – 4 , відсутність власного аналізу фактичного матеріалу (100 речень) – 0)	
6.	Відповідність практичної частини дослідження нормативним вимогам — загалом 10 балів (повна відповідність – 10 , несуттєві огріхи стилістичного характеру – 8 , несуттєві помилки при перекладі фактичного матеріалу – 6 , суттєві помилки при перекладі й аналізі фактичного матеріалу – 4 , відсутність перекладацького аналізу фактичного матеріалу (100 речень) – 0)	
7.	Відповідність висновків результатам теоретичної та практичної складових дослідження — загалом 10 балів (повна відповідність – 10 , несуттєві огріхи стилістичного характеру – 8 , неповне висвітлення результатів дослідження – 6 , часткове висвітлення результатів дослідження – 4 , не відповідає результатам дослідження – 0)	

Усього набрано балів: _____

_____ (ПІБ рецензента)

_____ (підпис рецензента)

” ” _____ 2022 р.

ЗМІСТ

ВСТУП	1
РОЗДІЛ 1	
ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ВИВЧЕННЯ ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНОЇ КАТЕГОРІЇ ЕМОЦІЇ.....	5
1.1 Лексико-семантична категорія емоції як мовознавча і перекладознавча проблема.....	5
1.2 Перекладацькі стратегії реалізації лексико-семантичної категорії емоції ..	13
1.3. Особливості медійного дискурсу та специфіка його перекладу	22
Висновки до розділу 1	28
РОЗДІЛ 2	
ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНА КАТЕГОРІЯ ЕМОЦІЇ В АНГЛІЙСЬКОМОВНОМУ МЕДІЙНОМУ ТЕКСТІ.....	31
2.1 Стилiстичні особливості реалізації лексико-семантичної категорії емоції у медійному тексті.....	31
2.2 Граматичні особливості реалізації лексико-семантичної категорії емоції у медійному тексті.....	41
Висновки до розділу 2	54
РОЗДІЛ 3	
РЕАЛІЗАЦІЯ ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНОЇ КАТЕГОРІЇ ЕМОЦІЇ У ПЕРЕКЛАДІ ТЕКСТІВ МЕДІЙНОГО ДИСКУРСУ	56
3.1 Еквівалентний переклад лексико-семантичної категорії емоції у медійному дискусі.....	56
3.2 Лексичні трансформації при відтворенні лексико-семантичної категорії емоції у медійному дискурсі	61
3.3 Граматичні трансформації при відтворенні лексико-семантичної категорії емоції у медійному дискурсі	67
3.4 Лексико-граматичні трансформації при відтворенні лексико-семантичної категорії емоції у медійному дискурсі	73
Висновки до розділу 3	75

ВИСНОВКИ.....	77
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	81
СПИСОК ДЖЕРЕЛ ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ	89
ДОДАТОК.....	94
SUMMARY	113

ВСТУП

Мова – це багатогранне явще, у якому людина може сприймати або передавати об'єктивну чи суб'єктивну реальність за допомоги цілого спектру лінгвістичних одиниць, які знаходять відображення у певному комунікативному просторі, впливаючи на свідомість чи підсвідомість отримувача інформації. Таким чином, мову розглядають під антропоцентричною парадигмою, тобто такою, яка об'єднує світи людського сприйняття та вербального або невербального відображення дійсності, оскільки носій мови проектує свою реальність, мету та ставлення до речей за допомогою комунікативного механізму. Зокрема, емоції людини це той двигун, який закріплює ставлення мовця до оточення і тісно пов'язаний із внутрішнім психічним станом людини.

Лінгвістика емоцій або «емотіологія» часто поставала ключовим предметом дослідження різних мовознавчих спостережень, зокрема категорію емоції плідно вивчали у своїх роботах С. Caffi, D. Biber, E. Finegan, J. Leff, R. Janney, R. Langacker, R. Sutton, S. Wood, W. Ronald, А. Пайдзінська, В. Чабаненко, В. Шаховський, Д. Шмельов, Е. Сепір, Є. Галкіна-Федорчук, І. Арнольд, Н. Вербицька, О. Король, О. Селіванова, С. Шорін, Т. Адамчук, Т. Вавринюк, Ш. Баллі. Зокрема, дискурс мас медіа та його особливості вивчали М. Rutkowski, І. Онищенко, І. Корунець, Л. Кудрявцева, М. Желтухіна, Т. Добросклонська.

Попри визначені методологічні та теоретичні засади існує потреба у висвітленні та обґрунтуванні питання реалізації та перекладу лексико-семантичної категорії емоції у засобах мас медійного дискурсу, що окреслює **актуальність теми** та доцільність наукового дослідження. Крім того, існує потреба у визначенні класифікації категорії емоції та визначенні структур лексичних одиниць на позначення емоцій, які набувають своє емоційне навантаження у певному контексті (адгерентна емотивність), та у розрізненні понять «емоційності» та «емотивності», що є доповнючими

компонентами та дослідженні стратегій перекладу інгерентних та адегерентних властивостей категорії емоції у рамках мас медійного дискурсу.

Метою дослідження є структурний, семантичний та перекладацький аспекти реалізації лексико-семантичної категорії емоції у текстах ЗМІ на матеріалах про останні події в Україні. Досягнення поставленої мети передбачає розкриття певних завдань:

- 1) окреслення теоретичних засад лексико-семантичної категорії емоції;
- 2) визначення особливостей мас медійного дискурсу та специфіки перекладу мови такого дискурсу;
- 3) аналіз структурної та семантичної будови категорії емоції;
- 4) дослідження та обґрунтування специфіки використання перекладацьких трансформацій (лексичних, граматичних та лексико-граматичних) для відтворення прагматичного потенціалу категорії емоції у перекладах на українську мову.

Об'єктом дослідження є реалізація категорії емоції в англійськомовному медійному тексті. **Предметом дослідження** виступає лексико-семантичний та перекладацький аспекти реалізації категорії емоції у текстах мас медійного дискурсу.

Методи дослідження включають дедуктивний та дескриптивний метод для аналізу, опису та систематизації даних (Розділ 1), структурно-семантичний, трансформаційний та дескриптивний методи для опису та структуризації емосем (Розділ 2), метод перекладацького аналізу для реалізації потенціалу лексичних одиниць на позначення емоції (Розділ 3), метод зіставного та порівняльного аналізу для визначення та обґрунтування способів перекладу досліджуваного явища (Розділ 3), метод кількісних підрахунків для підведення підсумків (Розділи 2 та 3).

Наукова новизна одержаних результатів полягає в обґрунтуванні засад реалізації лексико-семантичної категорії емоції у текстах мас медіа, оскільки питання реалізації емоцій та емоційного стану мовця на лексичному рівні є

актуальним у контексті теорії комунікації та теорії тексту. У роботі запропоновано класифікацію категорії емоції згідно з стилістичними та граматичними особливостями таких одиниць і описано їх прагматичний потенціал у контексті мови. Крім того, питання про визначення перекладацьких стратегій категорії емоції є актуальною темою у розрізі теорії перекладу.

Практичне значення одержаних результатів. Отримані в роботі результати та спостереження є певним внеском до загальної теорії перекладу, зіставного мовознавства, лексикології та теоретичної граматики англійської та української мов. У результаті вивчення предмету дослідження було одержано результати, які можна використовувати у науково-дослідних роботах студентів з філології та перекладознавства таких як «Аспектний переклад» або «Перекладацький аналіз тексту».

Структура роботи. Дипломна робота складається зі вступу, трьох розділів із висновками до кожного з них, загальних висновків до всієї роботи, двох списків використаних джерел, додатку та резюме.

У Вступі визначаються актуальність обраної теми наукової роботи, визначається її новизна, формулюються мета, завдання, об'єкт та предмет дослідження, вказуються методи лінгвістичного та перекладацького аналізу.

У Розділі 1 висвітлюється теоретичне підґрунтя щодо теорії емоційної лексики, проводиться критичний аналіз відповідних наукових праць, надається визначення основних понять і категорій проблеми (емоційна та емотивна лексика), розглядається прагматичний аспект перекладу та особливості тексту мас медіа як виду дискурсу.

Розділ 2 присвячено обґрунтуванню фактичного стану реалізації лексико-семантичної категорії емоції на матеріалах останніх новин події в Україні. До аналізу залучено 100 текстових фрагментів із вказаних джерел ілюстративного матеріалу.

У Розділі 3 надаються та обґрунтовуються практичні пропозиції щодо використання перекладацьких прийомів та перекладацьких трансформацій для

збереження прагматичного потенціалу та досягнення адекватності перекладу англомовних фрагментів, що були проаналізовані в попередньому розділі.

У Висновках підводяться підсумки дослідження, надаються відповіді на поставленні питання, що були освітлені у Вступі, окреслюються перспективи на напрями подальших досліджень обраної проблеми.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ВИВЧЕННЯ ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНОЇ КАТЕГОРІЇ ЕМОЦІЇ

1.1 Лексико-семантична категорія емоції як мовознавча і перекладознавча проблема

У сучасному житті людини комунікація відіграє важливу роль. Для правильної передачі повідомлення люди часто застосовують певні емоції, які підкреслюють конотативне навантаження висловлювання.

Упродовж багатьох років дослідження в галузі лінгвістики та комунікації вивчали те, як ми виражаємо, розуміємо і впливаємо на вираження суб'єктивності [59: 73]; як ми асоціюємо емоції та думки з певними лінгвістичними аспектами, наприклад у певних словах або синтаксичних моделях [58].

Згідно з провідними вченими, для вивчення взаємозв'язку мовної системи й емоційної сфери людини сприяло виокремленню нового розділу мовознавства – лінгвістики емоцій «емотіології», що як наука сформувалася у ХХ ст. на основі психології й традиційного мовознавства. Антропоцентрична й емотіологічна спрямованість сучасних мовознавчих студій спонукає науковців досліджувати мовні засоби вираження емоцій, оскільки саме емоції найчастіше складають мотиваційну основу діяльності особистості. Емоції – це суб'єктивне ставлення людини до предметів і явищ навколишньої дійсності; саме за допомогою емоцій людина виражає своє ставлення до того, що відбувається.

Таким чином науковці дійшли висновку, що основним терміном, який використовують для опису мови почуттів людини, є емотивність, що розглядається під призмою особливості характеру емоційно забарвленого висловлювання. Тобто це такі слова, які необхідні для передачі широкого спектру різних емоцій [57: 22].

Група вчених-лінгвістів, такі як Ш. Баллі та Е. Сепір Лінгвістика вивчали категорію емоцій, а також цією науковою сферою цікавились такі видатні дослідники, як: В. І. Шаховський [47: 13], та дослідник І. В. Арнольд [4: 15]. Дослідники припускали, що номінація почуттів пов'язана з репрезентативним рівнем висловлювання і на цьому рівні можна застосовувати лексеми та фразеологізми. Крім того, частина фразеологічного ресурсу, що стосується почуттів, була предметом міркувань наукових робіт вченої А. М. Пайдзінської [81: 213].

Лексика категорії емоцій це дуже складний та широкий резерв словника будь-якої мови, який присутній у багатьох жанрових класифікацій текстів та видах дискурсу, особливо, якщо ми говоримо про дискурс мас медіа, який перейняв від художнього дискурсу великий ресурс мовних засобів для інтенсифікації мови. Багатство та різноманітність слів, що описують емоційні стани, не однаково відображають весь спектр відповідних станів у кожній мові, тому вчені досі сперечаються з приводу встановлення однієї лінійної класифікації категорії емоції. Ці відмінності можна помітити як на рівні окремих мов, тобто ідіолектів, так і на рівні загальних мов.

Унікальні аспекти категорії емоції у мові вже давно постають центральним питанням в розробці теоретичних засад щодо взаємодії лексичної семантики та реалізації цих емотивних компонентів у мові [78].

Згідно із твердженнями лінгвіста-теоретика Р. У Лангакера [69], емоції можуть розглядатися як певний концептуальний архетип, що забезпечує когнітивну основу для створення зв'язку основних граматичних конструкцій із їх притаманною семантичною характеристикою.

Загалом, емоції розглядаються як рушійна сила мови, а емоційні переживання розглядаються як причинно-оцінні події або наслідки емотивного висловлювання. Сьогодні існує багато наукових галузей, які вивчають емоційно забарвлену лексику, і в той же час перед вченими постають подальші завдання пошуку відповідей на багато важливих, хоча, здавалося б, тривіальних питань про емоції, відповіді на які сьогодні невідомі або гіпотетичні.

Під час дослідження у роботі ми розглянемо три ключові питання, а саме *класифікацію емоцій, лінгвістичну теорію емоцій та питання лексико-семантичного дослідження*, проведеного на основі матеріалу, зафіксованого в письмових текстах, у даному випадку в текстах українського мас медіа.

Оскільки психологічна складова та вираження почуттів людини є явищем багатограним, емоції можуть поділятися на моральні, інтелектуальні та естетичні. Зі свого досвіду ми можемо також узагальнити поділ емоцій на позитивні та негативні емоції (що було узагальнено вченим К. Ізардом), які впливають через різні психологічні процеси чи як наслідок пережитих обставин, або суб'єктивне ставлення до оточення. Також, К. Ізард у своїй праці «Психологія емоцій» виокремив диференційний підхід згідно з яким «кожна з емоцій розглядається окремо від інших як самостійний «переживально-мотиваційний» процес, що має специфічний набір ознак і складників». Поділ емоцій на категорії є важливою ланкою як і для теорії психології так і для лінгвістичної теорії, оскільки лінгвісти можуть надавати певні номінації таким лексичним одиницям.

Із урахуванням експресивного компонента реакції людини вчений Є. П. Ільїн надає такий поділ емоційних станів: емоції очікування та прогнозу (хвилювання, тривога, страх, відчай); фрустраційні емоції (розчарування, прикрість); комунікативні емоції (веселощі, сором); інтелектуальні «емоції» чи афективнокогнітивні комплекси (здивування, інтерес, почуття гумору); емоційні стани, що виникають у процесі діяльності (стрес, нудьга).

Суть *лінгвістичного підходу* до вивчення емоцій зводиться до того, що у процесі відображення людиною світу емоціям відводиться роль посередників між світом і його відображенням у мові. Наявні різні підходи щодо виокремлення й опису емоційного лексичного фонду мови, що зумовлено різним розумінням поняття «емотивності» та її місцем у семантичній структурі слова. Отже, необхідно розрізняти терміни «емотивність» від поняття «емоційності». Явище, назване таким чином, стосується певного способу опису реальності та проявляється насамперед у тембрі голосу та використанні інших

прозодичних ознак, які характеризують особливості особистості людини більше, ніж їх емоційне відношення до речей, про які вона говорить. Звичайно, це не виключає наявності емотивності та емоційності в одному висловлюванні. Світ людини – це світ почуттів і цінностей, що знайшло своє відображення в мовних повідомленнях. Тому у лінгвістиці на мовному рівні лексично-зabarвлена лексика або емоційна лексика трансформуються у категорію, що називається емотивною.

Для опису емоційних характеристик слова сучасні мовознавці використовують різні терміни [9: 205]. Лексику, що виражає емоції або емоційні стани, називають «емоційно забарвленою» (Д. Шмельов, Е. Мягкова), «емоційно-оцінною» (О. Вауліна), «експресивною» (І. Арнольд, В. Чабаненко), «емоційно-експресивною» (Т. Вавринюк). У сучасних дослідженнях з емотіології переважно вживається термін «емоційна лексика» (Є. Галкіна-Федорук, В. І. Шаховський), яким визначається сукупність лексичних одиниць, призначених для мовного відображення емоцій. Використовують також і терміни «емотивна лексика» та «емотиви». Одиницями емотивної комунікації є емотиви – одиниці мови, у семантичній структурі яких є емоційна складова у вигляді семантичної ознаки, семи, тобто конкретизатора значення, завдяки чому ця одиниця адекватно використовується усіма носіями мови для вираження «емоційного ставлення / стану мовця» [47: 24].

Крім того, лінгвіст О. Селіванова вважає, що емотивність – це складник конотативного компонента у семантичній структурі мовної одиниці, який репрезентує емоційне ставлення носіїв мови до позначеного [39: 142].

В. І. Шаховський визначає емотивність як *іманентно притаманну мові семантичну якість* виражати системою своїх засобів емоційність як факт психіки. Науковець стверджує, що емотивність реалізується на всіх рівнях мови [47: 24]. З іншого боку мовознавець С. Шорін емотивністю називає таку категорійну ознаку тексту, яка реалізує виражені в тексті емоції [56: 152].

Отже, категорія емотивності охоплює всі мовні засоби відображення емоцій та емоційних характеристик мовної особистості (її емоційний стан і ставлення до відображуваного світу) та уможливує функціонування емоційної комунікації. Категорії «емоційність» та «емотивність» мають тісний взаємозв'язок, відрізняє їх сфера вживання – психологічна або лінгвістична. Вважається, що емотивність, – це передбачувана, усвідомлювана ознака мовлення, що спричиняє вживання таких мовних засобів, які цілеспрямовано надають йому емоційності для впливу на адресата. Трактують емотивного значення тісно пов'язане з розумінням категорії емотивності, ось чому розуміння емотивного значення розглядається як засіб вираження емоцій того, хто говорить. Емотивне значення – це значення (семема), єдина структура якого містить сему емотивності тієї чи тієї категорії, тобто це значення, у якому виражено або визначено емотивний зміст.

Крім того, згідно з лінгвістичними даними, традиційне втілення емоцій має здебільшого *метафоричний і метонімічний характер*, що стосуються втіленого досвіду фізіологічних реакцій людини [68]. Як зазначає мовознавець Н. В. Вербицька [83] лексика емоцій семантично різноманітна і не може бути точно узгоджена з поняттями в інших мовах або культурах, тому у перекладі необхідно добирати принаймні близькі еквіваленти для передачі конотації висловлювання.

Щодо творення емоційної лексики можна сказати, що на лексичному рівні мови, які належать до різних генеалогічних гілок виділяють різні аспекти емоцій, а задля вираження категорії емоцій застосовуються усі аспекти та рівні мови.

Таким чином, емоційна лексика вибудовується на фонетичному, лексичному та граматичному рівнях мови [57: 22]. На фонетичному рівні емоційна лексика реалізується за допомогою екстралінгвістичних аспектів, наприклад: тембр, інтонація, наголос мовлення. На граматичному рівні, ми можемо спостерігати зміну усталеного прядку слів емоційного висловлювання або перенасиченість граматично нестандартних зворотів.

Мовознавці розрізняють інгерентну й адгерентну емотивність мовних одиниць (Т. Вавринюк, О. Король). Інгерентна емотивність внутрішньо притаманна мовному знаку, є його постійною і невід'ємною ознакою в будь-яких ситуативно-контекстних умовах, у той час коли адгерентна емотивність мовного знака виявляється тільки в конкретному контексті, ситуації, умовах, а не в основному словниковому значенні [7: 14]. Тобто когнітивне значення лексичної одиниці розкривається саме у контексті його використання, де набуває свого конотативного значення.

У лінгвістичних дослідженнях нерозв'язаним залишається питання щодо складу емоційної лексики. Відповідно до класифікації, запропонованої Д. Шмельовим, виділяють: 1) слова, що позначають певні емоції та переживання, напр.: *любити, ненавидіти, гнів, красивий, поганий* (виокремлення цих слів відбувається у зв'язку з предметно-тематичною класифікацією лексики); 2) слова, емоційна значущість яких створюється засобами словотворення, напр.: *сонечко, малесенький, здоровезний*; 3) слова, власне в лексичному значенні яких міститься відповідна оцінка позначуваних ними явищ, напр.: *здоровило, зловорожість, інтриган, хизуватися* тощо. На думку науковця, лише дві останні групи слів можуть називатися «емоційно забарвленою лексикою», тому що слова, що позначають певні емоції та переживання, не забарвлені цими емоціями, а безпосередньо відображають їх своїм значенням [54: 163–166].

О. Фінкель і М. Баженов до емоційної лексики зараховують слова, що виражають почуття, які переживає сам мовець чи інша особа, де певний відтінок почуття репрезентовано власне в значенні слова, наприклад: *любов, ненависть, доброта* [44: 81–82].

І. Арнольд обстоює думку, що необхідно виділяти: 1) емоційно-нейтральну лексику, що виражає тільки поняття, без вказівки на ставлення до нього мовця, напр.: *кімната, жінка, двері, верхній* тощо; 2) емоційно-забарвлену лексику, що виражає почуття, настрої і ставлення мовця до висловлювання, напр.: *чудово, жахливо, на жаль* тощо. Емоційна лексика

успіомлена також як слова, що містять позитивну або негативну оцінку того, що називається у слові (пестливі, лайливі слова, вигуки) та як образне вживання похідних слів завдяки гіперболі, епітатам чи метафорі [4: 92–95].

Згідно з підходом до емотивності В. І. Шаховського, функціонує три групи лексики для мовної репрезентації емоцій: 1) лексика, що називає емоції; 2) лексика, що описує емоції; 3) лексика, що виражає емоції. Лексика, що називає емоції, на думку вченого, не є емотивною, слова *смуток*, *радість*, *гнів*, *жаль* містять лише поняття про певні емоції, слугують індикацією поняття про цю емоцію, тоді як семантика емотивів виражає емоційний стан внутрішнього «я», його свідомості та психіки. Дослідник, говорячи про вербальне вираження емоцій, виділяє специфічний компонент значення слова – емотивний. Цей компонент становить результат відображення емоцій у слові у процесі їх вербалізації та семантизації. Будучи соціально узагальненим, він слугує для індивідуального вираження емоційної оцінності об'єктів [47: 91–92].

Таким чином дослідники по різному класифікують категорії емоції та беруть різні основи їх творення у сучасному лінгвістичному просторі. Так, наприклад, дослідник Т. В. Адамчук виділяє шість ключових прийомів створення емотивних одиниць у тексті:

- 1) пряма чи опосередкована номінація емоцій;
- 2) дешифратор емоцій, яким може бути дублювальна емоційна конструкція, контекст, авторські ремарки тощо;
- 3) використання невербальних засобів;
- 4) авторське оповідання;
- 5) наявність авторських неологізмів;
- 6) домінування певного засобу (лінгвістичного або паралінгвістичного) [1: 7].

Усі емоції можна розділити залежно від їх джерела, реакції та ступеня прототипності. З погляду на джерело розрізняються *первинні та вторинні емоції*. Перші з них викликаються первинними подразниками, тобто тими, значення яких розуміються інстинктивно, а реакція на них вроджена. Первинні подразники надходять з органів чуття або зсередини тіла і впливають на всіх людей. Другі – це ті, що викликані вторинними подразниками. Їх значення надає досвід соціального контексту, в якому суттєву роль відіграють ступінь

концептуалізації емоцій (вироблення системи понять про емоції) та ступінь їх лінгвістичної та дискурсивної вербалізації (тобто семіотизація емоційних понять та образів із використанням мовних засобів) [55: 120].

Лексичні маркери прояву емоцій є важливим елементом вираження, оскільки вони визначають фактичну реакцію людини на появу конкретного досвіду. Т. Скубаланка зазначає, що, з точки зору психології, емоції становлять цілком специфічні психічні процеси, тоді як експресивні явища, як лінгвістичні, так і нелінгвістичні, часто оточені аурую невизначених “значень”, яку лише відчуває одержувач і усвідомлює відправник тексту [68: 180].

Вивчення емоцій, а отже, емоційного ставлення до об’єкта, вираженого мовцем із використанням мовних засобів, належить до теорії висловлювання [43]. Вербалізація емоцій, на думку Н.В. Вербицької [83], можлива за допомогою двох основних способів: називання емоційних станів як фактів (вживаючи слово «сміх» або «смерть», ми не сміємося і не помираємо, а тільки називаємо чи описуємо ці стани як факти) або вираження емоційних станів за допомогою експресії (вживаючи вислови сміятися до сліз чи дати дуба, ми передаємо почуття-відношення свого «я» до позначуваних понять).

Емоції є специфічною формою відображення та пізнання дійсності, оскільки людина, є посередником між світом мови та почуттів. Таким чином, емоції реалізують певні людські мотиви, впливають на адресата, а з іншого боку, інтерпретуються ним. Іншими словами, емоції спочатку слід розглядати як елементи поточної взаємодії учасників спілкування залежно від функціональності цієї взаємодії. Водночас емоції слід аналізувати як соціально регульоване явище, з особливим акцентом на їх соціальному орнаменті. Ця концептуалізація фокусується на соціальній та дискурсивній реальності почуттів [65: 65].

Мова це дзеркало, яке відображає сприйняття людини світу за допомогою мовних інструментів – слів, які у собі мають певні функції [85: 584]. Крім того, експресивні компоненти значення лексичних одиниць несуть два типи інформації:

1. інформація про емоції мовця (це вираження у вужчому розумінні);
2. інформація про стилістичні особливості знаків мовної виразності.

Слова, які несуть в собі глибоке конотативне значення називаються «емотивами», які у свою чергу продукують емоції, тобто психологічну реакцію на емоціональне висловлення.

В.І. Шаховський включає у модель лексичної семантики слова три або два макрокомпоненти: денотативний (логіко-предметний), конотативний і функціонально-стилістичний чи, відповідно, денотативний та функціонально-стилістичний [47]. У поняття про конотацію слова у лінгвістиці немає чіткого окреслення, оскільки воно виступає як допоміжне внутрішнє значення лінгвістичної одиниці і співвідноситься із денотатом слова. Крім того, у мовознавстві прийнято вивчати лексику слова у призмі граматичної та фонетичної форми, тому часто звучання слова може виступати афективом емоційної категорії емоції, тобто мати допоміжну конотацію, що позначає ту чи іншу категорію емоції. До того ж, деякі лінгвісти часто ототожнюють поняття емотивності лексико-семантичного компонента та емотивно-оцінного забарвлення. Але, співставивши та дослідивши емоційні одиниці, слова, що мають у собі емосему емоції є емотивними, наприклад прикметник на позначення емоції жаху *'horrible'*, у той час, коли психологічна реакція емоційного вираження від суб'єкта чи об'єкта супроводжується оцінним компонентом у структурі слова *'big-headed'*. Крім того, слова-емотиви також часто постають перед нами у своїй імпліцитній формі, де емоції виражаються за допомогою різних частин мов: іменників, прикметників, прислівників та дієслів.

1.2 Перекладацькі стратегії реалізації лексико-семантичної категорії емоції

Стратегії перекладу – це доволі розповсюджене поняття у перекладознавстві, однак не існує чіткого загальноприйнятого визначення цього терміну. Більш того, не всі перекладознавці вважають це поняття терміном. Воно, наприклад, не є закріпленим в «Тлумачному перекладацькому

словнику» Л. Л. Нелюбина [31]. Англійський варіант цього поняття *translation strategy* також не має окремої статті в авторитетному словнику *Dictionary of Translation Studies* [53], але часто використовується в ньому. Варто розрізнити терміни перекладацькі стратегії та перекладацькі дії.

Перекладацькі дії – це сукупність усіх можливих дій для виконання перекладу, а перекладацькі стратегії – це усвідомлено обраний алгоритм дій при перекладі одного конкретного тексту [2]. Більшість дослідників, торкаючись теми перекладацьких дій та алгоритму їхнього використання (тобто стратегії), мають на увазі саме письмовий переклад. Німецький перекладознавець Х. Крінгс поділяє перекладацькі стратегії на макростратегію та мікростратегію [67].

Макростратегія – це способи вирішення декількох перекладацьких проблем, а мікростратегія – це способи вирішення однієї проблеми. У рамках макростратегії процес перекладу включає в себе передперекладацький аналіз, суто процес перекладу та редагування готового перекладу.

А. Д. Швейцер, розглядаючи переклад як процес рішення, поділяє його на два етапи: розробка перекладацької стратегії (або програми перекладацьких дій) та визначення конкретного мовного втілення цієї стратегії, що включає в себе використання різноманітних конкретних прийомів – перекладацьких трансформацій. На обох етапах рішення приймається з урахуванням даної конфігурації мовних і позамовних детермінантів перекладу в їх взаємозв'язку. Процес перекладу складається з певної послідовності [49: 34]. Тож для перекладача стратегії перекладу, дозволяє визначити напрямок руху і вибору перекладацьких методів і прийомів [70]. Стратегії зазвичай розглядаються як процедури, що використовуються для розв'язання перекладацьких труднощів. Її вибір залежить від мети перекладу та умов його виконання. Потрібно розуміти і мати бачення, для кого і для чого потрібно зробити переклад, тобто визначити цільову аудиторію та кількість наявних перекладів певного твору у цільовій мові [3: 10–13].

На першому етапі перекладу перед перекладачем постає вибір стратегії перекладу. Так, наприклад, перевагу може бути віддано текстуально точному, що наближається до буквального, перекладу або, навпаки, перекладу, що сміливо відходить від формальної структури оригіналу. У цьому виборі вирішальну роль може зіграти жанр тексту, мета перекладу і соціальна норма перекладу, характерна для тієї чи іншої епохи. Д. Н. Шлєпньов визначає стратегію як загальну програму, установку чи набір установок, що обираються перекладачем для реалізації перекладу конкретного тексту з конкретною метою в конкретній ситуації. Він вважає, що кожна окрема стратегія складається з унікального набору параметрів [53: 36].

Найбільш дослідженим етапом є етап відтворення, тобто власне переклад. Сюди ми відносимо усі ті лексичні засоби, які ми використовуємо у ході перекладу для досягнення адекватності та відповідності тексту оригіналу та тексту перекладу. Також існує етап сприйняття, який включає в себе осягнення тексту оригіналу, тобто перекладач читає текст для того щоб зрозуміти його основну ідею, а також проаналізувати текст з перекладацького боку. Стратегія перекладача, за словами В. Н. Комісарова, будується на розумінні того, що будь-яка частина тексту може представляти явні чи приховані перекладацькі проблеми, звідки випливає повага до оригіналу, неприпустимість бездумних або поверхневих рішень [22: 424].

Американський теоретик перекладу Л. Венуті [74] сформулював дві основних стратегії в перекладі: стратегію очуження та стратегію одомашнення. Під час вибору першої переклад транслює функцію пізнання інших культур, відтворення оригінальності автора, в той час як вибір стратегії одомашнення (або адаптацію) свідчить про орієнтацію на цільову аудиторію, чітке дотримання норм мови перекладу та пристосування до культурних традицій реципієнта інформації [3: 70].

Ці терміни були запозичені низкою українських вчених, наприклад вченим-мовознавцем І. В. Корунцем [23] та Л. Коломієць [20: 41], які використовують терміни «форенізація» та «доместикація». Також вчені Л.

Андрейко, М. Іваницька, М. Пилипчик використовують у своїх працях адаптовані до української мови терміни «одомашнення» та «очуження».

Український перекладознавець О. В. Ребрій зазначає, що стратегія одомашнення орієнтована на максимально адекватну передачу смислу, тобто є стратегією смислу, а стратегія очуження орієнтована на передачу особливостей форми, тобто є стратегією форми. Обираючи стратегію смислу, перекладач свідомо усуває всі перепони на шляху до розуміння тексту, через що і жертвує тими особливостями форми, які можуть ускладнити сприйняття твору іншомовним реципієнтом. Обираючи ж стратегію форми, перекладач, навпаки, часто змушений жертвувати смисловою прозорістю задля максимальної точності відтворення нетривіальних особливостей побудови оригінального тексту, які можуть виступати як маркерами індивідуально-авторського стилю, так і характерними мовностилістичними ознаками епохи чи стилю [37].

При цьому дослідник звертає увагу, що ці стратегії у чистому вигляді є ідеальними науковими конструктами, що існують лише в теорії перекладу. В практиці перекладу вони ніколи не реалізуються у чистому вигляді перекладач, навіть надаючи перевагу одній із них, як правило, інтуїтивно прагне «золотої середини», вдаючись у різні моменти перекладу то до одної, то до другої.

Отже, професіоналізм перекладача має багато складових, і в першу чергу – це вироблення власної стратегії перекладу. В найбільш узагальненому та стислому вигляді перекладацьку стратегію можна визначити як порядок та суть дій при перекладі конкретного тексту.

Вона включає три етапи: передперекладацький аналіз тексту оригіналу, власне процес перекладу та постперекладацьке редагування тексту перекладу. Однією з необхідних умов професійного підходу до перекладу є попередня підготовка до нього. Тому прочитавши текст оригіналу, потрібно вивчити джерела додаткової інформації про предмет вихідного повідомлення – паралельні тексти на мові перекладу, довідники, енциклопедії, дані електронних словників тощо.

Ці тексти-помічники полегшують пошук еквівалентів відповідних термінів (які, найчастіше, відсутні навіть в словниках) та дають розгадку незрозумілої інформації, що зустрічається в тексті оригіналу.

Передача емоційної інформації в інформаційно-емоційних текстах (газетно-журнальні, мемуари, рекламні тексти, статті тощо) потребує від перекладача вміння не тільки користуватися словником, а й приймати індивідуальні рішення, ґрунтуючись на знанні перекладацьких прийомів. Міняється і об'єм одиниць перекладу, оскільки в інформаційних текстах це може бути одне слово або словосполучення, то в інформаційно-емоційних – це може бути і речення, і цілий текст.

Мета перекладу відіграє важливу роль в перекладацькому аналізі, особливо при перекладі емоційної лексики, яка має зберігати свій потенціал в мові перекладу. Мовознавець В. Н. Комісаров зазначає, що стратегія перекладача при вирішенні конкретних завдань, в першу чергу, залежить від визначення мети перекладу і умов його втілення. Перекладач повинен чітко уявляти, для чого він перекладає, яке завдання буде виконувати створений ним текст, як і ким цей текст буде використаний. Відповідно до цих рішень він буде обирати і способи передачі вихідного повідомлення [22].

Слід зазначити, що емоційне вираження зазвичай відбувається через використання *імпліцитних* форм, а саме: натяків, алегорій, двозначностей, які абсолютно не піддаються прийнятому трактуванню в іншій мові. Другим аспектом виступають складні символи, що є характерними для медійного тексту (фразеологічні звороти, метафори, які часто займають великий текстовий простір під час перекладу).

Такі елементи не завжди мають сталий український відповідник, а якщо і існує еквівалент в мові реципієнта, то можливе спотворення змісту як з стилістичної точки зору, так і з емотивної. Третім чинником, що зумовлює складність перекладу є те, що неможливо створити певну систему універсальних способів адекватної передачі емотивного навантаження висловлювання і тексту оригіналу [41: 103].

Особливості психічного феномену емоцій, а також специфіка їхнього вираження в контексті конкретної культури створюють труднощі під час перекладу.

Було проаналізовано як перекладач вирішує проблему щодо збереження національно-культурної специфіки вияву емоцій у мові оригіналу та водночас відтворити її так, аби вона була зрозуміла для реципієнтів – носіїв культури мови перекладу [68: 165].

Одна з основних функцій категорії емотивності – здійснення *прагматичного* впливу на читача. Він забезпечується завдяки вживанню емотивно маркованих засобів у художніх текстах, які мають на меті викликати перлокутивний ефект у адресата. Такі емоційно марковані або емотивні засоби відіграють значну роль, оскільки забезпечують розуміння читачем настроїв мовця [46: 332].

Медійний текст у першу чергу співвідноситься зі світом емоцій і почуттів особистості, невід'ємною частиною якого є опис людських почуттів та переживань. Він складається з суттєвої емотивної складової і вирізняється особливим широким підбором і характером використання мовних засобів, які підпорядковуються основним естетичним, комунікативним, впливовим завданням цих текстів – образно, емоційно, оцінно відтворювати об'єктивну дійсність через художні образи за допомогою мови [35: 149].

На думку Л. В. Кушніної, українська та англійська мовна свідомість різноманітна, вона специфічна для кожної мови та культури, володіючи певним етнокультурно специфічним сенсом. Кінцева мета перекладача в сучасному світі полягає у виявленні і трансляванні доступними засобами національної специфіки обох культур, тобто в мінімізації асиметрії міжкультурної комунікації [25: 86].

Перекладач як професіонал, своєрідний медіатор культур, для якого характерна полікультурність, має не тільки передати інформацію до реципієнта, але також викликати ті емоції, які викликає сам оригінал тексту у читача тексту оригіналу.

На думку, А. Д. Швейцера, якщо зміст вихідного і кінцевого тексту сприймається по-різному їх одержувачами, то з цього випливає, що переклад як двомовний акт не досяг своєї мети» [50: 239].

Тобто науковець пояснює, що потрібно не лише віднайти смислові відповідники, але й функціональні еквіваленти, що «здатні викликати у іншомовного одержувача реакцію, схожу з тією, що дане повідомлення викликає у тих, хто читає або чує його в оригіналі» [53: 221].

Тобто, під час перекладу категорії емоції ми повинні добирати максимально наближені еквіваленти мови перекладу, які б збігались з первинним значенням і метою лексичної одиниці мови оригіналу.

Досить вагомим фактором, який впливає на переклад є співвідношення знаків двох мов, який відображає конотативний зміст мовного знаку. Це пояснюється тим, що кожен народ вкладає у мовні одиниці свої емоційні уявлення.

Конотація – це семантична сутність узуального чи okazіонального характеру, яка входить у семантику слова і виражає емотивно-оцінне ставлення до дійсності. Конотативне значення – це нове вторинне значення, яке виникає в мовленні, а згодом засвоюється мовою [27: 186].

Тому задля подолання цих перешкод співрозмовники повинні володіти емоційно-оцінною компетенцією, яка включає знання загальних культурних кодів емоційного спілкування, знання емоційних домінант цих кодів, знання маркерів емоційно-етнічної ідентифікації, знання і володіння засобами номінації, експресії і дескрипції своїх і чужих емоцій в обох лінгвокультурних кодах. Оскільки визначення того чи іншого значення емоційної одиниці залежить від багатьох чинників, частіше семантичні можливості мовного знаку проявляються значно різноманітніше, ніж вони представлені в словниках [30: 106].

Таким чином, під час перекладу слів з емотивною семантикою із своїм конотативним значенням, а саме метафори, фразеологізми, неологізми, okazіоналізми, а також лексеми, що описують емоції – контекстуальні емотиви,

необхідно дібрати близькі еквіваленти, або використовувати модуляцію значення, щоб зберегти і максимально точно відтворити цей конотативний елемент.

Крім того, одним із чинників, який також впливає на рівень насиченості тексту перекладу емоційними концептами, є гендерна приналежність. Наприклад, чоловікам більш притаманна лаконічність, вони оперують поняттями з широким значеннями, вони схильні до використання лексики зниженого стилю, в той час як жінка-перекладач частіше диференціюють поняття, надаючи їм додаткового забарвлення, вони підбирають складніші синтаксичні конструкції, вдаються до описового перекладу [14: 13].

Таким чином, для адекватності перекладу текстів з англійської мови на українську або навпаки необхідно правильно зрозуміти та трактувати комунікативний намір автора і відтворити оригінал, знайшовши в мові перекладу такі мовні засоби, що матимуть той самий ефект, що і в мові оригіналу, тобто викликати таку ж реакцію в українського реципієнта, яку англійський текст викликає в англомоного читача [79].

Беручи до уваги аспект адекватності під час перекладу, тобто передачі комунікативно-прагматичного компоненту, відмінних рис у вербальному відображенні дійсності, структурах української та англійської мови, виникає необхідність застосування перекладацьких трансформацій та прийому експресивної конкретизації як способу конкретизації емоційного змісту твору. Це пояснюється більшим ступенем конкретності та експресивності української мови, тому необхідність використання даних прийомів у процесі перекладу з англійської мови є вирішальним під час вибору відповідника для адекватної передачі комунікативного наміру автора [38: 133].

Тож для перекладу лексико-семантичної категорії емоції можуть використовуватися різні перекладацькі прийоми та трансформації.

Зокрема серед *граматичних* трансформацій найбільше вживаються такі: опущення, додавання, заміна частин мови і порядку слів у реченні через особливості норм української мови та рема-тематичних відношень. До

лексичних та *лексико-граматичних трансформацій*, які використовуються під час перекладу емосем, можна віднести: функціональну заміну, контекстуальну заміну, цілісне перетворення [40: 90–91].

Крім того, нейтральна лексична одиниця нерідко перекладається як емоційно-забарвлене слово. До того ж, еквівалентні відповідники до словосполучень трапляються частіше, ніж еквіваленти до лексем. Переклад з використанням аналога передбачає високий рівень майстерності перекладача й досконале володіння методикою перекладу, а також уміння працювати з текстами різних стилів. Еквівалент завжди один, тому якщо він відомий перекладачеві, то під час перекладу не виникає труднощів. У роботі з аналогом потрібно зуміти вибрати з декількох синонімів один, який найбільше підходить у всіх аспектах, до того ж, його не завжди можна знайти в словнику.

Окрім еквівалентів та аналогів, застосовується ще один спосіб розкриття значення емотивної одиниці, якщо не вдається дібрати еквівалент або аналог – пояснювальний або описовий переклад. Тож у цьому виді перекладу, замість самого слова, уживають його тлумачення [34: 240]. На думку окремих перекладознавців, пояснювальний та описовий способи перекладу невдовзі втратять свою популярність, адже дедалі більшої популярності набирає «безперекладна передача слів» [9: 206].

Зменшено-пестливі іменники використовуються перекладачами з метою передачі емоцій висловлюванню та підсилити його прагматичний ефект. Демінутивні утворення служать одним із засобів вираження ставлення автора до реальності. Влучне, доречне їхнє використання робить мову перекладу більш різнобарвною та насиченою. Серед назв зі значенням зменшеності переважно з позитивною оцінкою можна виділити лексеми з таким частковим значенням [9: 208]: зменшені імена; зменшено-оцінні (зменшено-пестливі або зменшено-згрубілі); оцінні (пестливі). Переклад емоційно-забарвленої лексики, зокрема зменшено-пестливих слів, створює значні труднощі при перекладі, оскільки такі лексеми не кодифікуються в словниках та дуже часто мають культурно-маркований характер.

1.3 Особливості медійного дискурсу та специфіка його перекладу

Проблематика досліджень мас-медійного дискурсу зайняла чільне місце в сучасному мовознавстві, що стало відображенням тих значущих соціальних, політичних, філософських, культурних, лінгвістичних тенденцій, закладених у самому функціонуванні даного типу дискурсу. Стрімкий розвиток новітніх технологій у XXI столітті сприяв сплеску поширення технічних засобів розповсюдження інформації та постійної уваги до неї сучасного індивіда. Учені наразі говорять про «медіатизоване суспільство» та «медіатизовану особистість».

Тому комунікація за допомогою медіа не лише викликала стійкий інтерес із боку ученої спільноти, але й сформувала новітню дослідницьку парадигму, яка розглядає мас-медійний дискурс як міждисциплінарну область дослідження, що включає аналіз мовних особливостей, соціальних, психологічних, комунікативних, культурних, економічних, правових, філософських, політичних, просвітницьких, інформаційних та інших проблем, пов'язаних із метою та завданнями функціонування цього дискурсу [12]. Для сучасного мовознавства важливою проблемою стала класифікація мас-медійного дискурсу.

Дослідження даного завдання сприяє вирішенню багатьох актуальних питань медіалінгвістики: з'ясуванню суті самого феномену мас-медіа та його ієрархії, чіткішому окресленню структури даного виду дискурсу, розумінню взаємодії його складових, ситематизації знань про функційні особливості.

Як зазначила одна із дослідниць М. Желтухіна [13], медіа дискурс характеризується низкою ознак, а саме:

- 1) публічність (відкритість, орієнтованість на масового адресата);
- 2) групова співвіднесеність (адресант поділяє погляди своєї групи);
- 3) інформаційна всеохопність;
- 4) важливе місце в геокультурній частині світу;
- 5) полемічна орієнтованість (створення протиріччя з подальшою дискусією);
- 6) інсценування і масова спрямованість (вплив на кілька груп одночасно).

Медійний дискурс є складним явищем багатограним, оскільки містить елементи розмовної та художньої стилістики, а також елементи наукового стилю. З розмовного стилю має медійний дискурс запозичив художні засоби, зокрема ідіоматичні вирази та лексеми із емоційним забарвленням [16]. Це лексичні одиниці можуть мати як і позитивне так і негативне конотативне значення залежності від мети висловлювання автора.

Інтенсивність мовних засобів лексико-семантичної категорії емоції трохи менша за ту, яка присутня в художніх текстах, адже природа мас-медіа визначає ці мовні засоби в залежності від мовної ситуації. Наприклад статті, присвячені актуальним політичним проблемам, потребують політичної лексики, можуть містити метафорику, ідіоматичні вирази та фрази, що підсилюють жвавість і яскравість висловлювання, можуть використовувати слова з вираженим емоційним забарвленням.

Позитивною рисою медійного стилю є, безсумнівно, більша сугестивність, ніж у інших стилях, що полягає у використанні розмовних мовних форм, часто скорочених, виразних, із сильним емоційним відтінком. Такі форми сильніше стимулюють увагу та ефективніше звертаються до почуттів реципієнта – вони функціонують як гасла, що закликають до конкретних дій.

У медіа реципієнт також стикається з безліччю медичних, фармацевтичних, біологічних, економічних, банківських, спортивних термінів. Стель медіа, як і художній стиль, характеризується тенденцією до оновлення банальних фразеологічних зв'язків. Це впливає не стільки з бажання зламати фразеологічний зразок, настільки характерний для медіа, скільки із бажання звернути увагу реципієнта на цікаве явище нетрадиційними формулюваннями. Привабливість фраз тісно пов'язана з привабливістю теми. Через обширність питання, необхідним є вказати стилістичні особливості з точки зору окремих типів словотвору та формантів [76: 153].

Зменшувальні слова переливаються різними емоційними відтінками, причому найбільш характерною є мінливість емоційного забарвлення залежно

від контексту та ситуації, а також – що однаково важливо і невловимо при написанні – інтонацією, з якою вони вимовляються [81: 48].

Медійна культура сьогодні в основному спрямована на те, щоб бути поміченим та уникати маргіналізації, яка повністю виводить людину із сфери публічного дискурсу або зміщує її на її межі. Найпростіший спосіб бути помітним – це говорити про себе, про свої емоції, порушуючи сферу конфіденційності – бути повністю відвертим. Культура “прозорості”, як говорить Марек Краєвський про спостережуване явище, “робить реальність прозорою”. Однак це прозорість, запланована відправником, а не справжня. Прозорість також узгоджується з популярною та широко обговорюваною консумпцією, “життя сьогодні – це бути предметом консумпції та консументом” [24: 90].

Сила та вплив сучасних ЗМІ настільки інтенсивні, що вони здатні формувати політичні уподобання, соціальну поведінку та керувати рішенням споживачів. Маса засобів масової інформації, а також сфери їх впливу дозволяють їм вільно використовувати прийоми маніпуляцій таким чином, щоб досягти запланованого результату [32: 159].

Частим явищем прикладу уваги є гра на емоціях – повідомлення, яке передають ЗМІ, повинно викликати у реципієнтів конкретні почуття, такі як страх, співчуття чи обурення [52]. Почуття страху використовувалось і використовується в першу чергу для відволікання уваги широкої громадськості та кожної людини окремо від важливих питань та зосередження його на другорядних проблемах [62].

Зміст емоцій подається виражено експліцитно, тобто реципієнту не потрібно нічого вгадувати чи читати між рядків. Не даремно дослідники вважають експліцитне вираження почуттів менш цікавим, оскільки це не передбачає гри з одержувачем [84]. Але, оскільки лексико-семантична категорія емоцій присутня в текстах мас медійного дискурсу, то значення певних емосем може бути використане імпліцитно через низку засобів: метафор, персоніфікацій тощо.

Крім того, емоції є елементом *маніпуляції*, оскільки вони дають можливість явного звільнення від схематизму та умовності. Емоційна мова приваблива для реципієнта, оскільки створює коло близькості, свободи, а також вносить ірраціональний і несподіваний елемент. Тож чи емоційність переходить на місце надто складної реальності, яку можна показати лише спрощеним способом? Чи реалізується песимістичне бачення, в якому помітна емоційність, створену для демонстрації в умовах відсутності фактичної емоційності та реальності як у ЗМІ, так і загалом? Реальність “розчиняється”, оскільки ЗМІ показують це ізольовано, поза контекстом, спираючись на сценарій. Однак, як застерігає Бодрійяр, із втратою межі між публічним і приватним, втрачаються власні таємниці, вони стають “живильними для ЗМІ”.

Специфічна інтенціональність повідомлення – поява або навіть домінування прагматичних функцій, а точніше, спонукальна, виразна та розважальна функція – не лише свідчить про готовність зацікавити або шокувати одержувача. Це свідчить, насамперед, про намір спонукати потенційного реципієнта читати або слухати текст, а також перейняти бачення автора тексту, і можливо навіть діяти за певним сценарієм [26].

Експресивну лексику часто використовують у засобах масової інформації задля *наголошення*, підкреслення глибини, доказовості думки, при цьому використання емоційно забарвленої лексики сприяє кращому уточненню та розумінню інформації. Мова ЗМІ часто характеризується як поєднання стандартної, нейтральної та експресивної лексики, в такому випадку “експресивність” розуміють як вихід за межі мовних норм або контрастність значень. Використання такої лексики має на меті повідомлення нової інформації та вплив на думку реципієнта, а також здійснення функції специфічних маркерів, що спрямовують увагу на відповідну частину повідомленого. Автор тексту свідомо добирає мовні засоби або створює власні, інноваційні неологізми задля передачі авторських інтенцій та фокусування уваги реципієнта на певному фрагменті інформації.

Емоційно забарвлена або експресивна лексика та її використання у різних сферах життя є дуже актуальною та багатогранною темою для дослідження. Використання експресивної лексики у українських засобах масової інформації виконує різні функції, насамперед активізує та спрямовує увагу реципієнта на певну інформацію, а також передає ставлення, інтенції автора реципієнту [29: 55].

Емотивність медійного тексту також зумовлюється особливістю людського мислення щодо асоціації із сутністю з великим обсягом і кількістю [57: 11]. Принцип кількості реалізується як використання автором різноманітних видів повторів, синонімічних нагромаджень задля нагнітання певної атмосфери страху.

У когнітивній площині переклад виступає первинним і центральним аспектом міжкультурної комунікації, пов'язаним із багатьма сферами людської життєдіяльності. У ньому важливу роль відіграють когнітивні здібності людини, тобто ті сукупності механізмів, які забезпечують створення певної бази, що пов'язує когнітивні структури мов, залучених у перекладі [51: 166]. Саме він активізує лінгвальні впливи та взаємовпливи, що стимулюють мовні зрушення, особливо помітні в лексичному складі, який поповнюють топоніми й антропоніми, слова-реалії, запозичені з інших етнокультур.

Перекладачеві також необхідно звертати увагу на проблему збереження національного забарвлення в перекладах текстів мас медіа. Зрозуміло, що це не просте завдання зберегти національної своєрідності оригіналу. Можливості вирішення цієї проблеми пов'язані із ступенем фонових знань про життя, зображених в оригіналі, що виникають у перекладача і читача. Необхідно зазначити, що медіа кожної країни має «ряд творів з тем і сюжетів, узятих із життя інших народів, які, проте, позначені печаттю власної народності» [42: 378]. А. Федоров вважає, що «передача національного забарвлення найтісніше залежить від повноцінності перекладу в цілому: з одного боку, від ступеня правильності в передачі художніх образів, пов'язаної з речовим сенсом слів і з

їх граматичним оформленням, і з іншого боку, від характеру засобів загальнонаціональної мови, що вживаються в перекладі» [42: 382]

Регулювання емоцій, принаймні в західній культурі, зазвичай використовують для маніпуляції та (передбачуваних) неприємних наслідків негативних емоцій, таких як гнів, страх і смуток [64].

Регулювання емоцій розширює концепцію подолання, зосередженої на емоціях, запропоновану Лазарусом [71], яка зосереджена на процесі мінімізації або пом'якшення негативних впливів від стресора. Однак негативні емоції також можуть регулюватися з соціальних та інших причин. Крім того, хоча регулювання, як правило, має низький характер, його також можна використовувати для фактичного збільшення інтенсивності емоцій, наприклад, коли ми ділимося хорошими новинами і таким чином продовжуємо емоційний ефект [70], або коли інкасатори намагаються посилити свій гнів, щоб зробити кращу роботу [77].

Таким чином, ми дізнались що емоції пристуні у текстах медійного дискурсу через його тісний зв'язок із розмовним та художнім стилем, оскільки люди спілкуються через призму емоційного стану та використовують мову, як засіб для привертання уваги, маніпуляції, або заклику до дій.

Переклад медіа текстів повинен орієнтуватись на реципієнта інформації, враховуючи його конотативну обізнаність та спираючись на мовну ситуацію, яка сформувалась у конкретний проміжок часу. Здебільшого основна мета перекладу медіа текстів, як було зазначено у роботі вище, це не тільки передача інформаційного компоненту повідомлення, а й дотримання еквівалентності та адекватності тексту. Таким чином, постає перекладацька проблема, чи потрібно перекладати емоції та зберігати компонент емоєми у перекладі, якщо основна мета перекладу це передача інформації? Щоб відповісти на це запитання, необхідно згадати, що тексти мас медіа принизані низкою функцій, таких як привертання уваги, або маніпуляції. Тож емоційна лексика необхідно перекласти у мові перекладу так, щоб вона створювала такий самий

перлокутивний ефект у мові оригіналу з дотриманням адекватності перекладу і збереження цінної інформації висловлювання.

Отже, при перекладі мас медійного дискурсу перекладач мусить обрати найефективніші перекладацькі стратегії, та застосувати найбільш влучні перекладацькі трансформації. Частіше у медійних текстах застосовують модуляцію значення (або логічний розвиток тексту), описовий переклад (якщо мова йде про лексичні одиниці, до яких складно підібрати еквівалент, або аналог), інкрустацію (тобто оригінальний переклад залишається безпосередньо у тексті), граматичні заміни, та еквіваленти.

Висновки до розділу 1

1. Аналіз праць та досліджень науковців-лінгвістів, щодо вивчення понять емотивності та експресивності, дозволило визначити певні співвідношення та відмінності у трактуванні цих понять. Емотивність розуміється як особливість характеру емоційно забарвленого висловлювання, це лексичний прояв експресивної (емоційної) функції мови, однієї з основних її функцій. Експресивність – загальна семантична категорія, яка проявляється на всіх мовних рівнях, це вияв суб'єктивного принципу мови на противагу об'єктивній частині прагматики мови. Комплексне дослідження особливостей вивчення емоційно забарвленої лексики у мові українських ЗМІ виявило, що вищезгадана лексика використовується для вираження різних почуттів щодо сказаного. Існує багато стилістичних засобів, використання яких збагачує емоційне забарвлення змісту висловлювання: лексеми, фраземи, словотворчі суфікси, флексія, синтаксико-лексичні та синтаксично-інтонаційні засоби. Людина – істота емоційна, вона часто реагує на світ із захопленням або огидою, на іншого з любов'ю чи відразою. Експресивна лексика може також з'являтися в наративі або авторському описі світу, що служить для демонстрації авторського ставлення до поданого змісту. Емоційно забарвлена лексика включає мовні засоби, пов'язані з духовним (емоційним) життям людини, включаючи: назви почуттів, назви розумової діяльності та назви психічних

властивостей.

Крім того, різні вчені такі як Д. Шмельовий, І. Арнольд, В. Шаховський, Т. Адамчук пропонують різні класифікації лексико-семантичної категорії емоції у лінгвістиці. Найпоширеніші класифікації: 1) лексика, що безпосередньо виражає категорію емоції (*страх, любов* тощо), 2) слова, що описують ставлення до речей позитивне/негативне або оцінка, опис об'єкта чи суб'єкта, 3) похідні слова або слова, що виражають емоції через стилістичні засоби мовлення: гіперболу, метафору, метонімію, 4) вигуки.

2. Специфікою відтворення емоцій у перекладі є знаходження еквівалентів та аналогів для певних засобів мовлення. Передача емоційної інформації в інформаційно-емоційних текстах потребує від перекладача вміння не тільки користуватися словником, а й приймати індивідуальні рішення, ґрунтуючись на знанні перекладацьких прийомів, змінюється і довжина одиниць перекладу. Також застосовується ще один спосіб розкриття значення іншомовного слова – пояснювальний або описовий переклад, який буде влучно застосовувати у поясненні слова з емоційною складовою, або фрази, де проста транскрипція чи транслітерація не передасть повністю змістовне наповнення лексичної одиниці.

3. Особливостями медійного дискурсу є публічність (відкритість, орієнтованість на масового адресата); групова співвіднесеність (адресант поділяє погляди своєї групи); інформаційна всеохопність; важливе місце в геокультурній частині світу; полемічна орієнтованість (створення протиріччя з подальшою дискусією); інсценування і масова спрямованість (вплив на кілька груп одночасно). За словами мовознавців, дискурс має медійних текстів виконує інформативну та аналітичну функції, а також функції впливу на свідомість людей за допомогою різноматіних мовних прийомів. Таким чином, в таких текстах ми можемо побачити наявність емотивної лексики, яка спонукає отримувача повідомлення до виконання певної дії (повірити у думку, наприклад). Емотивна лексика широко використовується у текстах мас медіа, адже увага і зацікавленість в інформації читача привертається саме за

допомогою емотивно навантажених засобів мови, яка відрізняється від усталених правил мови.

Медійний текст являє собою складне та багатогранне явище для вивчення, адже це один із дискурсів у якому зливаються воедино і науковий, і художній, і технічний, і розмовний дискурси. Зазвичай художні та розмовні тексти характеризуються великою кількістю метафоризмів, ідіоматичних висловів та авторських новотворів, які сприяють інтенсифікації повідомлення та притягують увагу адресата. Медійний дискурс охоплює безліч стилістичних, граматичних та лексичних елементів, які потребують плідної праці та індивідуального підходу, влучний вибір лексичних, лексико-граматичних та граматичних трансформацій щоб передати мету тексту, аби вихідний текст мав такий самий вплив на читача, або глядача, що і текст оригіналу.

РОЗДІЛ 2

ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНА КАТЕГОРІЯ ЕМОЦІЇ В АНГЛІЙСЬКОМОВНОМУ МЕДІЙНОМУ ТЕКСТІ

2.1 Стилiстичнi особливостi реалiзацiї лексико-семантичної категорiї емоцiї у медiйному тексті

На основі аналізованого матеріалу велика частка вербальних засобів категорії емоції створена за допомогою стилістичних прийомів. Саме стилістика сприяє інтенсифікації висловленого в медійному тексті, приваблює увагу адресата, створює образи, маніпулює та акцентує на істині сказаного. Медійний текст це сукупність певних висловлювань про факти чи події, які сприймаються через призму адресата та направлені на маси, а тому у сучасних ЗМІ широко використовуються стилістичні засоби з метою формування єдиної суспільної думки або поведінки.

Стилiстична маркованiсть лексичних одиниць виникає, коли певна лексична одиниця, що виступає на позначення емоцiї використовується у переносному значеннi у певнiй комунiкативнiй ситуацiї. Таким чином, на дослідженому матеріалі слід виділити, що більшість емоціональної лексики створено на основі **метафори**.

(25) *Even in the month since, the tension has increased significantly among Ukraininan people* (UTIWRSH, URL).

У цьому реченні автор вдається до використання метафори для того, щоб наголосити на тому, що *tension* ‘напруга’ серед населення зростає дійсно швидкими темпами, а тому апелює певними почуттями (емоція страху, жаху, емоціонального тиску), щоб читач впевнився у масштабі тієї катастрофи, що назріває в країні.

(30) *“The story of a parade in heels is a real disgrace,” commentator Vitaly Portnikov said on Facebook, arguing that some Ukrainian officials had a “medieval” mindset* (MBUWTMH, URL).

Для формулювання емоційного судження, тобто для надання певної оцінки соціуму автор використовує метафору, порівнюючи розум сучасних людей з розумом людей середньовіччя. Тобто у цьому контексті автор імпліцитно втілює почуття емоції сорому та розчарування у людях.

(31) *Russia has begun moving troops to Ukraine's northern neighbour Belarus for joint military exercises, in a move likely to increase terrible fears in the west that Moscow is preparing for an invasion* (RMTBUEUB, URL).

Для акцентування більшої уваги автор використовує метафору, у якій поєднується підсилювальний прикметник разом зі словом «страх» (емоція страху), який розростається країною.

(94) *Ukraine's government is whitewashing Nazi history to keep the far right happy* (WUJF, URL).

У цьому реченні використано слово *whitewashing* 'промивання', яке у цій метафоричній конструкції набуває негативну емоцію сорому чи пригноблення або негативне конотативне забарвлення, що відображає ставлення автора до теперішніх подій. Також використана емосема щастя, яка виражена лексичною одиницею *happy* 'щасливо'.

(52) *If I was to dedicate a song from the Ukrainian people to Putin, it would be Lily Allen's Fuck You: "We're so uninspired / So sick and tired / Of all the hatred you harbour"* (UTIWRSH, URL).

У цьому реченні авторка цитує рядки із пісні, які виражають негативні настрої за допомогою метафори «ненависть, яку ви посіяли» (емоція гніву, озлоблення).

(41) *After a long and grueling journey through Ukraine, Moldova, Romania and Belgium to France, Sasha Macovi says she still feels "psychologically crushed"* (RUWL, URL).

Метафора *psychologically crushed* містить лексичний компонент, який виражає певний емоційний або психологічний стан людини (емоція суму, страждання). У поєднанні із прикметником *crushed* автор хоче підкреслити негативний відтінок лексичної сполуки у висловлюванні.

(68) *I shrink from the thought full of woe that in the 21st century a full-scale attack, the bombing of Kyiv, is ever possible* (UTIWRSH, URL).

У цьому фрагменті автор використовує метфору *the thought full of woe*, де іменник виступає на позначення несприятливого стану речей та демонструє власне ставлення автора до думки (емоція горя).

(90) *...The top diplomats of Russia and the United States were to meet in Switzerland to discuss soaring tensions over Ukraine after a flurry of meetings between officials...* (ULZWRTQIU, URL).

Для підсилення емоційного ефекту автор вдається до використання метафори «шквал зустрічей», яке створює певні образи у сприйнятті читача, а конкретніше – емоції враження та захоплення.

(86) *The threat of Russia's assault on Ukraine, which exists solely in the fevered minds of the west...* (RCUGCFRH, URL).

У даному реченні для надання емоції присоромлення та негативного оцінного судження соціуму автор використовує метафору *fevered minds*.

(13) *On the 30th anniversary of the restoration of our independence, we will raise it right here - in the geographical center of Ukraine. This is where the heart of Ukraine beats with love and joy* (DNF, URL).

У наведеному реченні використана метафора *the heart of Ukraine beats with love and joy* разом із тематичної категорією емоції (любов та радість). Це словосполучення має на меті підносити національний дух та гордість за країну.

(67) *Pavlo Kyrylenko, the governor of Donetsk oblast, accused Russia of carrying out the attack in order to "sow panic and fear" and to kill as many civilians as possible* (RUWCWMRNA, URL).

Метафоричне словосполучення *"sow panic and fear"* передає емоцію страху, що виразно передає почуття автора до ситуації.

(8) *For Kyiv, the message was simple: I can crush you* (UPUB, URL).

У цьому уривку статті автор використовує метафору *I can crush you*, створюючи емоційне словосполучення через слово *crush*, у конотації якого маркується певна оцінність-ствердження для залякування. Якщо дивитися через

призму емоцій, то можна помітити, що автор намагався передати свої тверді наміри, використовуючи емоції страху.

(55) *The purpose of the attack, it added, “is not only to intimidate society but to also destabilise the situation in Ukraine, halting the work of the public sector and crushing Ukrainians’ solid trust in the authorities”* (USEPRBBC, URL).

Автор цього уривку використовує поєднання лексичних одиниць *crushing solid trust* (де *solid* виступає на позначенні оцінки або ступеня довіри через призму автора) у метафоричному сенсі для того, щоб наголосити на необхідності вживання мір. Можливо, автор намагався цим передати емоцію любові та відданості українців своїй державі.

(66) *High tensions on the Ukrainian border continue to be fraught, with the US suggesting Moscow is preparing for a “false-flag operation” in order to spark an incursion into neighbouring territory* (UDMWCRIU, URL).

Метафора *tensions to be fraught* використовується автором у реченні, поданому вище, для надання емоційності тексту, а точніше емоції страху.

(35) *Poroshenko flew home on Monday from Warsaw after spending a month abroad and says he intends to clear his pure and innocent name* (FUPRKFTC, URL).

У цьому уривку автор грає на словах, використовуючи метафору, у яку вкладає своє суб'єктивне оцінне судження. Тобто *pure name* має конотативне навантаження на позначення «чистоти» у переносному сенсі (емоція жалю).

(44) *“Persecution of Poroshenko sows annoying animosity and discord among those who push for ... Ukraine’s closer ties with the west”* (FUPRKFTC, URL).

Лексичні одиниці на позначення емоцій гніву *animosity* та *discord* використані у метафоричній конструкції для підсилення створення образності сказаного, привертання уваги реципієнта інформації до сказаного, що є ознакою мас медійного тексту, де характерною особливістю є звернення до мас та апелювання почуттями автора.

(53) *Tensions are at an all-time high between Ukraine and Russia, which Kyiv accuses of having massed troops on its border before a possible invasion* (USEPRBBC, URL).

Для підсилення емоційного ефекту (злість, роздратування) автор використовує влучну метафору *Tensions are at an all-time high*, наголошуючи на несприятливій ситуації та створення враження про таку.

(88) *This scenario would only work with a fully fledged invasion taking over Kyiv,*” he said. *“The city would be decimated, its land burned and a million people would flee and the terror will be everywhere* (CUCPPCU, URL).

Terror, слово, що є прямою лексичною одиницею на позначення емоції страху, використано автором у метафоричній сполуці, яка більш філігранно описує події.

Епітет – це літературний термін, яким пояснюється слово, що має яскраве образне значення, тобто впливає на виразність поряд написаного слова. Найчастіше в якості епітетів використовуються прикметники.

(19) *I always try to be sceptical about these stories, because I believe this is Vladimir Putin’s way of destabilising the situation in our country, rather than any sly attempt to start a war* (UTIWRSH, URL).

Прикметник *sly* є прикладом емоційної лексики, адже він демонструє ставлення автора стосовно хитрої та прикритої спроби розв’язати війну (через емоції зневаги).

(78) *Ukrainian minister of Defense Reznikov predicts there will be a bloody massacre, should Moscow attack, with both sides taking huge casualties* (NWPS, URL).

Для підсилення конотативної ознаки лексичної одиниці *massacare* автор використовує прикметник *bloody*, що надає більшої виразності та емоційності, а точніше емоції страху та злості.

(89) *UK’s Liz Truss warns Russia of ‘terrible quagmire’ if it invades Ukraine* (ULZWRTQIU, URL).

У цьому реченні автор застерігає Росію від вторгнення порівнюючи наслідки із «жахливим болотом». Емоція в цьому реченні досягається за допомогою прикметника, який має негативну конотацію разом із іменником *quagmire* (емоція страху для росіян).

(99) *The Kremlin stood accused of carrying out a “monstrous” war crime in Kramatorsk after a Russian ballistic missile hit its crowded train station* (RUWCWMRNA, URL).

Для реалізації емпатійної імплікатури автор використовує прикметник *monstrous*, що репрезентує негативну категорії емоції (страх), таким чином ефективно стверджуючи свою позицію щодо вчинених дій в Краматорську.

(75) *Ukraine wants the choice of whether to be in Nato or not, and we want foreign politicians to stop making unnecessary and redundant statements that only provoke an escalation of the bloody conflict* (UTIWRSH, URL).

Для вираження впевненості свого судження автор використовує слово *bloody*, щоб підкреслити емоцію страху та стан наляканості.

У дискурсі мас медіа автори іноді вдаються до застосування **метонімії**, як стилістичного засобу для наголошення сказаного або його генералізації і надання оціночного забарвлення, коли значення одного предмета переносяться на інший предмет за його суміжністю.

(97) *“Russia you are ill, critically and irrevocably” – Ukrainian woman said.* (UWSR, URL).

Автор використовує метонімію разом із емоційно-оцінними словами (емоція зневіри) для того, щоб описати населення Росії, яке вже дійсно не можна «вилікувати».

(45) *The new German foreign minister, Annalena Baerbock, sought to reassure a nervous Ukraine that she will not allow Germany to compromise on the basic principles of Ukraine’s territorial sovereignty...* (RWPHPAU, URL).

Наприклад, у цьому реченні автор використовує метонімію *nervous Ukraine*, і таким чином передає негативну характеристику настроїв України (емоція роздратування). Тут уживано імпліцитну негативну емоцію розчарування, яку у контексті отримувач інформації сприймає як таку.

(51) *Ukraine must lustfully develop our own independent, strong army in order to reclaim our territory, and leave talk of joining Nato to one side from now* (UTIWRSH, URL).

Для створення емоції морального обов'язку в цьому реченні автор використовує слово *lustfully*, створюючи словосполучення, яке створює образ необхідності.

(18) *We're not talking about an invasion but about a generation of uncertainty, of geopolitical entropy to achieve a critical mass to coerce the West to start the new Yalta talks with Russia* (HRTSIU, URL).

Цей фрагмент містить метонімію *generation of uncertainty*, у якому автор закарбовує категорію емоції зневіри у її негативному сенсі, говорячи про недосконалість суспільства.

Оскільки дискурс мас медіа часто поєднується разом із розмовним стилем, автори іноді використовують **гіперболу** для перебільшення фактів, для створення емоційних образів, аби привернути увагу адресата та викликати певні емоції відносно сказаного.

(64) *After the military shot at protesters during the Maidan revolution in 2014, there was an endless feeling of pain for every person who died there and their families. But there was no fear* (UTIWRSH, URL).

Автор фрагменту статті використовує гіперболу *an endless feeling of pain*, тобто він наголошує на безкінечності страждать задля створення емоції жалю та співчуття у адресата.

Персоніфікація також зустрічається у мові ЗМІ, коли автор надає словам, які вже у собі мають оціночне забарвлення характеристик, які притаманні людині. Таким чином, мовець створює емоціональні образи, які привертають увагу реципієнта інформації.

(95) *Even as I try to be sceptical and keep a level head, the stress and fear persists. Every Ukrainian is facing a lot right now. But we are more united than ever* (UTIWRSH, URL).

У цьому реченні використана персоніфікація *the stress and fear persists*, за допомогою якої автор апелює емоціональним станом читача, наголошуючи, що емоції страху та стресу тривають в суспільстві.

(15) *But a few months later, Western and Ukrainian fears of Russian “aggression” resurged* (HRTSIU, URL).

У наведеному фрагменті використана персоніфікація у словосполученні *fears of Russian “aggression” resurged*, передає негативні настрої через слова-емоції страх та агресія, які зростають серед населення.

(32) *Ukrainian restaurants and malls are full of people living their lives seemingly as normal. But anxiety haunts us all the time* (UTIWRSH, URL).

Ще один приклад персоніфікації з категорією емоції (занепокоєння) ми можемо спостерігати у цьому фрагменті. Тут автор використовує словосполучення *anxiety haunts*, яке за наявності емоційного компонента яскраво передає проблему, яка існує у суспільстві.

(76) *The tensions of conflict between Kyiv and pro-Russian separatists have gone on for nearly eight long years* (NWPS, URL).

У поданому реченні категорія емоції (напруга, невизначеність) розкривається через іменник у множині *the tensions*, який автор використовує у персоніфікаційній конструкції *the tensions of conflict have gone*, де репрезентовані напружені настрої серед громадян.

(34) *Ukraine’s former president Petro Poroshenko has appeared in court on treason charges he says are politically motivated in a case that has dismayed the country’s western allies* (FUPRKFTC, URL).

Саме слово *dismay* передає емоцію тривоги, яке у цьому фрагменті філігранно описує образи, створені автором за допомогою персоніфікації. Таким чином, дієслова також виступають у передачі емоцій людини.

До того ж, для створення емоційного ефекту у мовленні у мас недійному дискурсі іноді можна зустріти стилістичний засіб **порівняння**, за допомогою якого автор досягає яскравих виражальних властивостей у власному мовленні, порівнюючи різні об’єкти або суб’єкти.

(14) *President Biden started a game of ping-pong with Putin – they are like two non-stop barking dogs trying to show each other who is better, and Ukraine is stuck in the middle* (UTIWRSH, URL).

Автор цього висловлення вдається до використання порівняння для створення експресії висловлення, порівнюючи політиків із собаками, які «гавкають» без упину (емоція висміювання, сміху).

(38) *And there: ... beer, vodka ... all sorts of drinks there ... completely clogged. In short, they robbed Ukrainians like crazy...* (TRHRO, URL).

Автор цього фрагмента використовує прикметникове порівняння *robbed like crazy*, що семантично посилює прагматичний потенціал висловлення, надаючи більшої образності, що вони дійсно «награбували немов навіжені» та виражає емоцію зневаги.

Іноді в джералах ЗМІ автори використовують **градацію** як засіб посилення виразності та додання більшої емоціональної складової сказаного.

(65) *It was terrible, a massive blast, an enormous explosion in Mariupol. I heard cries and screams* (RUWCWMRNA, URL).

У цьому реченні автор посилює емотивний ефект за допомогою описових слів (*жахливий, великий, величезний*) задля досягнення яскравішої смислової значущості тих жахливих подій, які відбулись у місті. Завдяки цьому яскраво передається емоція страху.

Здебільшого контекстуальні, емоційно-оцінні **синоніми** також нерідко можна зустріти у джерелах масмедійного дискурсу. За допомогою таких синонімів автори досягають яскравого емотивно-стилістичного ефекту, який привертає увагу реципієнта інформації.

(6) *A reformed Ukraine will be stronger and amazingly resilient* (USEVPD, URL).

У фрагменті, поданому вище, автор використовує два контекстуальні синоніми (на позначення емоції гордості), які легко заміщують одне одного і однаково є прикладами для суб'єктивної позитивної оцінки об'єкта.

(11) *No part of the Russian and Soviet empires has played a crucial and more principal role in Russian strategy toward Europe than the crown jewel, Ukraine* (UPUB, URL).

Контекстуальні синоніми *a crucial* та *more principal* мають на меті підкреслити наскільки важливою є роль України та завдяки цьому викликати емоції гордості.

(79) *Ukraine is travelling in absolutely another and different direction, towards the west and Europe. We are an independent and blessed nation* (NWPS, URL).

Автор використовує слова *independent* та *blessed*, що додає більшої емоційної палітри у контекст мовлення та викликає емоції гордості у читачів.

(17) *Six weeks on and the war continues to be anxious horror and nightmare for Ukraine's children* (TRHRO, URL).

Для того, щоб реципієнт інформації відчув весь жах того, що переживають діти в Україні автор використовує слова *anxious horror and nightmare*, які описують поточні переживання та життя дітей (емоції страху).

Антоніми з емоційною складовою також не рідкість в мас медійному дискурсі.

(47) *We tell him that we have been attacked by bad soldiers, and the good soldiers, those with the Ukrainian flag are protecting us, and here, in this shelter, we are safe* (RUWL, URL).

В вищезазначеному реченні антонімами виступають слова *bad* та *good*, які, відповідно, позначають емоції суму чи радості.

Іноді у медійному тексті автори статей подають цитати людей, які не скривають своїх почуттів до ситуації та вдаються до використання **лайки** та **ненормативної лексики**.

(36) *According to the stories of the guys who were in Ukraine, they say that it's a complete f*ck there. Everyone refuses to go there, they don't want to go ...* (TRHRO, URL).

Автор цього фрагменту описує ситуацію лайливим словом, що у своїй конотації має негативне значення (емоція страху у героїв розповіді).

Отже, варто зазначити, що серед лексики, що є засобом передачі емоційного навантаження у медійному тексті переважає кількість лексичних

одиниць, що використовуються у метафоричних конструкціях – 39%, епітети, що слугують засобом передачі емоції – 19%, синоніми з емоціональною складовою – 4%, метонімія як засіб передачі емоцій у тексті – 8%, персоніфікація – 5%; і найменший відсоток із проаналізованого матеріалу, що виражають емоції у медійному тексті складають такі стилістичні прийоми як порівняння – 4%, гіпербола, градація – 2%, та ненормативна лексика – 2%.

Таблиця 2.1

Стилістичні засоби лексико-семантичної категорії емоції	100%	46 шт
Метафора	39%	18
Епітет	19%	9
Синонім	8%	4
Антонім	2%	1
Метонімія	8%	4
Персоніфікація	10%	5
Гіпербола	2%	1
Градація	2%	1
Порівняння	4%	2
Ненормативна лексика	2%	1

2.2 Граматичні особливості реалізації лексико-семантичної категорії емоції у медійному тексті

Створення емоцій у мас медійному дискурсі на граматичному рівні відбувається за допомогою використання певних граматичних конструкцій або форм, частин мови, які виступають як засіб інтенсифікації сказаного. Таким чином, граматичні особливості категорії емоції слугують для передачі образності, вираженню думки або судження, яке має прямий вплив на маси.

Нерідко автори різних публікацій або промов використовують **повтори** або **редуплікацію** певних частин мови у мовленні задля посилення емотивного ефекту для підкреслення судження або думки, яку освітлюють на публіку.

(60) *However, after the Ukrainian army called in strikes, the Russians became more and more angry* (RUWCWMRNA, URL).

Автор цього фрагменту використовує повтор прислівника *more* у словосполученні з лексичною одиницею *angry*, яка виступає на позначення емоційного стану людини (злість, лють). Повтор прислівника «*більше і більше*» виступає у ролі підсилювача інформації та створення образності, що неодмінно приверне увагу реципієнта інформації.

(81) *The Ukrainian side did not fire back, he claimed, despite repeated and repeated “provocations”* (NWPS, URL).

Для досягнення більшого ефекту образності із негативним оціночним відтінком (емоція злості та люті) автор використовує редуплікацію прикметника *repeated*, що наголошує на правдивості судження автора.

(10) *He and other senior Russian leaders have shown in the past ... towards Ukraine ... their disregard for avoiding civilian harm, their utter disregard in many ways for the laws of war, law of armed conflict, and the brutality with which they conduct and prosecute their operations* (RUWL, URL).

У цьому фрагменті автор використовує повтор іменника *disregard*, який уже у собі несе емоціональну складову (зневага), для того щоб наголосити на тому, що країна дійсно ігнорує та не поважає жодні принципи.

Для підсилення емоційної виразності мовлення автори різних публікацій чи промов у мас медіальному дискурсі часто використовують прийом **емфаз**, який характеризується використанням підсилювального дієслова *do*.

(39) *I do believe that foreign leaders beyond President Putin deserve some of the blame for what is happening in Ukraine* (UTIWRSH, URL).

У цьому фрагменті автор використав підсилювальне дієслово, аби підкреслити свою позицію щодо політичної ситуації. Тим самим, автор надав більшої емоції надії своєму висловлюванню.

Іншомовні слова – це лексика, яка прийшла в нашу мову з іншої; вона усвідомлюється як чужорідна і зберігає ознаки свого походження. Іноді слугують засобом передачі емоції у медійному тексті.

(58) *In the upmarket Podil district, with its art deco mansions, a new piece of graffiti read: “Moskaliv Biy!”* (WFEUDFVPPW, URL).

Автор вислова поданого вище використовує іншомовні слова (українського походження) використовуючи трансформацію «транскрипція». Реверсивний порядок слів вживається для закликів вживання певних мійр, що несе певне емоціональне навантаження, тобто емоції агресії.

Найчастіше категорія емоцій виражається за допомогою таких лексичних одиниць, які безпосередньо виступають на позначення емоції у тексті та мають певне оцінне забарвлення, негативне або позитивне.

У проаналізованих фрагментах мас медійного тексту автори часто використовують саме **іменники** на позначення категорії емоції, вираження оціночного судження стосовно ситуації.

(16) *Pro-Kremlin observers claim that the “hysteria” helps the Ukrainian president overcome his plummeting approval ratings and stifle critics* (HRTSIU, URL).

Автор цього фрагмента використовує іменник *hysteria* (має негативну конотацію) у метафорі, щоб передати своє оціночне (іронічне) судження стосовно ситуації в Україні та викликати емоцію зневаги.

(28) *The ministry’s statement did not include an apology, but expressed regret at the use of the footwear problem “by some political forces for banal politicking and self-publicity”* (MBUWTMH, URL).

Емоційна складова (зневага та іронічна насмішка) передана через іменник *politicking*, емоційну значущість якого було представлено за допомогою флексії *-ing*, що підкреслює всю абсурдність політики за судженням автора фрагменту.

(59) *She said a soldier who had come to search the house in Borodianka they were staying in left without completing the task, his eyes filled with shame as her daughter cried out in fear at the intruder* (RUWCWMRNA, URL).

Слово *fear* належить до негативної тематичної класифікації категорії емоції, що виражає переживання та внутрішній стан людини, а конкретніше – страх, переживання. Також в цьому реченні присутнє слово *shame*, яке передає емоцію сорому.

(91) *Ukrainian police in Lviv said they had launched an investigation into the incident, which they referred to as provocative hooliganism* (URCLHMC, URL).

У лексичному значенні словосполучення *provocative hooliganism*, міститься негативна оцінка позначуваного явища. Таким чином, автор використовує емоцію відрази, зневаги та приниження, щоб передати свої настрої реципієнту інформації та модифікувати настрої маси.

Найчастіше у джерелах засобів масової інформації **прикметник** виступає як інтенсифікатор сказаного, підсилює експресивність висловлення аби авторам було легше демонструвати власне ставлення та апелювати емоціями мас.

(2) *As both leaders strolled through the eerily empty streets of the Ukrainian capital, surrounded by armed soldiers* (CCBJVZKW, URL).

У цьому реченні поєднується прикметник *empty* разом із експресивним прислівником *eerily*, який виступає на позначення негативної емоції (страху).

(4) *Ukraine's achievements over the last three decades are really impressive* (USEVPD, URL). Для посилення виразності автор використовує інтенсифікатор *really* разом із прикметником *impressive*, що виступає якісним показником здобутків минулих десятиліть країни та передає емоцію враження та подиву.

(21) *But this time, my mother told me that Ukrainians were getting really scared, and she asked me not to come back for a while* (UTIWRSH, URL).

Прикметник *scared* набуває емотивної складової саме у комбінації разом із прислівником *really*, який підсилює навантаження лексичної одиниці, що виражає емоцію страху.

(22) *The very existence of Putin's horrific regime that stands on oil exports will be in question* (HRTSIU, URL).

В даному реченні прикметником виступає слово *horrific*, яке передає емоцію страху.

(23) ... *A lot of Russian soldiers feel this war is absolutely useless and senseless. It's an absurd war and they are staying in Ukraine with the immediate risk of being terribly killed...* (TTCURLH, URL).

Підсилювальний прислівник *terribly* надає експресивності мовлення, виражає внутрішні переживання мовця жахливих дій окупантів та передає емоцію жаху та страху’.

(24) ... *US Secretary of State Antony Blinken said Russia was considering “significant aggressive moves” against Ukraine...* (MBUWTMH, URL).

У цьому реченні для змалювання дій проти України автор використовує прикметник *aggressive* разом із підсилювальним прикметником *significant* задля того, щоб більш філігранно змалювати дії, які вчиняє ворожа влада (емоції злості та люті).

(26) *“It is very burdensome to imagine a more harmful idea,” said Inna Sovsun, a member of the Golos party, pointing to health risks* (MBUWTMH, URL).

У цьому фрагменті автор використовує підсилювальний прислівник порівняння *very* разом із приметником на позначення стану *burdensome*, як засіб створення емоції розпачу та жалоби.

(27) *Also at the security council meeting, the US ambassador to the UN, Linda Thomas-Greenfield, said what is happening to women and children during Russia’s invasion of Ukraine was “horrific beyond comprehension”* (RUWL, URL).

Для опису ситуації, яка склалась у країні автор використав прикметник *horrific* у фразі *beyond comprehension*, для емпатійного наповнення і викладення позиції та викликання емоцій страху та шоку.

(33) *The work to clear the rubble in Borodianka has begun ... it’s significantly more dreadful there. Even more victims from the Russian occupiers...* (CCBJVZKW, URL).

Емоційним маркером у цьому фрагменті постає слово *dreadful*, що створює ефект експресії та емоцію страху в мовленні адресанта.

(37) *Poroshenko, a pro-European politician who has been extremely hypercritical of Moscow, has denied the allegations and accused the prosecution of acting “shamefully” and of “dividing” the country* (FUPRKFTC, URL).

У цій уточнюючій конструкції категорія емоції маніфестується через поєднання прислівника-підсилювача *extremely* та прикметника *critical* задля передання емоції ненависті та зневаги.

(42) *Poroshenko was defeated by voters after a corruption scandal and a mixed record on reforms, but he emerged with strong patriotic credentials for his work in rebuilding the Ukrainian powerful army as it fought Russian-backed insurgent fighters in the east* (FUPRKFTC, URL).

Для акцентування на якісному показнику «сильний авторитет», «сила армії» автор використовує прикметники на позначення оцінки *strong* та *powerful* для того, щоб викликати емоції гордості та віри в амрію.

(43) *Outside Kyiv airport on Monday, the former president greeted an enormous crowd of supporters and delivered an elaborate and inspiring speech, urging them to follow him to the courthouse* (FUPRKFTC, URL).

Категорію емоції, у випадку вище, представлено якісними прикметниками, які виступають на позначення оцінки предмета «великий натоп», «розгорнута, надихаюча промова», що слугують для показу емоцій враження та гордості.

(46) *Her visit comes after three high-level diplomatic meetings of paramount importance last week ended with Russian troops still on Ukraine’s borders* (RWPHPAU, URL).

У цьому реченні автор використовує оцінний прикметник *paramount*, який надає якісну характеристику пов’язану через сприйняття адресанта та передає емоцію гордості.

(48) *The support of foreign partners is very important to Ukraine, but at the moment it is also important to choose your words carefully* (UTIWRSH, URL).

У цьому фрагменті автор використовує підсилювальний прислівник порівняння *very* разом із приметником на позначення якості *important*, як засіб створення емоції вдячності.

(49) *Every Ukrainian is greatly affected by statements by foreign politicians about an “inevitable” Russian attack* (UTIWRSH, URL).

Експресивним компонентом цього фрагменту виступає сполука слів якісного прислівника *greatly*, який підсилює семантичне значення прикметника *affected* (емоція страху та безвиході).

(5) *It is highly essential that these reforms continue, especially strengthening the rule of law* (USEVPD, URL).

У цьому реченні для того, щоб апелювати емоціями адресата (враження) автор використав прислівник разом із оцінним прикметником *essential*, щоб підкреслити на важливості продовження реформ.

(50) *... it the most important distribution point for Russian gas but the whole point of the pipeline was for Putin to punish Ukraine for choosing Europe over Moscow* (RWPHPAU, URL).

Нерідко ступені порівняння прикметників виступають емоційним компонентом для підсилення виразності сказаного (враження).

(54) *The ministry urged Ukrainians not to panic, saying their personal information was tremendously protected* (USEPRBBC, URL).

Експресивним компонентом цього фрагменту прислівник *tremendously*, який підсилює семантичне значення прикметника *protected* та викликає емоцію гордості).

(61) *They are extremely obsessed with their TV ratings. All of us Ukrainians are extras in their internal TV show* (WFEUDFVPPW, URL).

У цьому реченні автор наголошує на неосяжній одержимості рейтингів, а тому хоче апелювати емоціями реципієнта (зневага, сміх), щоб переконати у власних поглядах, і тому використовує зв'язку оцінного прислівника з прикметником.

(63) *Local authorities and organisations have been distributing medical, legal and psychological support and trying to find safe shelters for women and girls fleeing both the war and terrible violence in Ukraine* (RUWCWMRNA, URL).

Експресивність цієї фрази породжується за допомогою оцінного прикметника *terrible*, який вжито із номінативною одиницею *violence*, яка безпосередньо виступає на позначення певної категорії емоції (жорстокість, страх).

(69) *We have a caricature image of a Ukrainian woman that is unacceptable. It is also insulting* (UCMBEPUS, URL).

У цьому реченні автор використовує ряд синонімічних прикметників *unacceptable* та *insulting*, які передають значення несприятливості та несуть в собі негативний відтінок (емоції страху та шоку).

(7) *This is very good news and paves the way for further trade facilitation on agricultural products* (USEVPD, URL).

У цьому фрагменті автор використовує підсилювальний прислівник порівняння *very* разом із приметником на позначення якості *good*, як засіб створення емотивності (емоція задоволення).

(70) *Is that how Ukrainians are seen abroad? That's appalling*. (UCMBEPUS, URL).

У цьому реченні автор виражає свою стурбованість тим, як українців сприймають за кордоном, виражає своє занепокоєння питальним реченням разом із емоційним прикметником *appalling* (емоція занепокоєння та збентеження).

(71) *Ukraine's oldest English-language newspaper the Kyiv Post has suspended publication after 26 years as its journalists accused the owner, a powerful oligarch, of "attacking" them* (UENKPSP, URL).

Powerful інший приклад прикметника із емоційною складовою (емоція гордості), вжитий у реченні для уточнення і для аргументації думки.

(73) *Ukraine thus has legitimate reasons to be critical of the level of support it is receiving from its powerful allies in the west* (GVUICSI, URL).

Слово *Powerful* із емоційною складовою (велич та враження), вжитий у реченні, слугує для уточнення і для аргументації думки.

(74) *...he has voiced his frustration over the west's reluctance to wave through Ukraine's Nato membership, which would considerably raise the stakes of any clear and lucid Russian aggression* (GVUICSI, URL).

У цьому реченні емотивна складова базується на номінаціях емоційного ствердження автором, що агресія є явною, а не прихованою (емоція злості та ненависті).

(82) *French officials have indicated that they regard recent US and UK briefing as alarmist; Kyiv itself is notably more cautious*. (GVTU, URL).

У цьому реченні автор використовує прислівник *notably*, який виступає в якості підсилювача та якісно-оцінного прислівника *more* разом із прикметником *cautious*, що і підсилює виразність та непохитність думки автора, викликаючи емоцію довіри.

(84) *Mr. Jenkins appears to be of the opinion that Ukrainian sovereignty is less important than the desire of those who govern Russia not to be humiliated on the international stage* (UIMSB, URL).

Нерідко ступені порівняння прикметників у зменшувальній категорії виступають емоційним компонентом для підсилення виразності сказаного разом із прикметником *important*. Це може розглядатися як емоція обурення та несхвалення.

(85) *After several days of shelling, Anna realized that she no longer wanted her children to hear the explosions, and decided to leave Ukraine. "It was a very, very difficult decision," she said* (RUWL, URL).

Автор цього речення використовує повтор підсилювального прислівника порівняння *very* разом із приметником на позначення якості *difficult*, як засіб створення емотивності та підкреслення важливості (емоція враження).

(87) *In Ukraine, Vasyl Filipchuk, a former spokesperson for Ukraine's foreign ministry, who now runs a thinktank, described the British allegations of a plot as "ridiculous"* (CUCPPCU, URL).

Автор називає звинувачення Британців «сміхотворним», використовуючи емоційний прикметник *ridiculous*, цим смамим викликаючи емоцію сміху.

(93) *It was known as the terrible Holodomor, killed more than 7 million mostly ethnic Ukrainians and is now officially viewed as a Soviet genocide* (OVRTU, URL).

Емоційний компонент номінативної одиниці *Holodomor* створюється за допомогою прикметника *terrible*, який має негативну конотацію та розглядається як емоція страху.

(96) *The Ukrainian president called the ruling a “long-awaited victory”* (ULRCA, URL).

Автор цього вислову використовує складний прикметник *long-awaited* (оцінний компонент) разом із іменником *victory*, що разом формує емоцію гордості.

(98) *Many people are very surprised to discover that Ukraine is the largest country whose territory is wholly in Europe – although the European part of Russia is more than six times larger* (WWBUVC, URL).

У цьому фрагменті автор використовує підсилювальний прислівник порівняння *very* разом із приметником на позначення внутрішнього стану захоплення людини *surprised*, як вплив через емоцію враження.

Мовне відображення емоцій властиве лексичному рівню мови, а тому **прислівники** також розкривають емоційний потенціал мови у мас медійному дискурсі. Вони виступають як інтенсифікатори емоційності, а тому підсилюють почуття автора позитивні або негативні.

(1) *They are still tackling the socio-economic impact of the pandemic, while Russia still continues its military aggression and intimidation* (USEVPD, URL).

У цьому реченні автор використовує прислівник *still*, аби підкреслити на тому, що агресія та залякування досі відбувається і необхідно вживати певних мір, це викликає первинну емоцію страху.

(3) *The EU will definitely continue to strengthen our close partnership with Ukraine* (USEVPD, URL).

Прислівник *definitely* вжито автором для того щоб ствердити на непохитності підтримки ЄС та викликати у читачів емоцію довіри.

(20) *He has strongly demanded “legal guarantees” that NATO would not accept Ukraine as a member* (HRTSIU, URL).

Сполука прислівника-інтенсифікатора *strongly* разом із дієсловом *demanded* створює емоційний ефект цілковитої переконаності автора у своїх твердженнях та цим самим переконує реципієнтів (емоція натиску).

(12) *Opening the parade with an emotional speech in front of thousands gathered at Maidan Square, President Volodymyr Zelenskiy said a strong Ukraine is “a country that dreams ambitiously and acts decisively”* (ZSCN, URL).

У цьому фрагменті емоційність досягається шляхом використання двох прислівників «амбітно» та «рішуче», що в даному контексті передають певні позитивні емоції, такі як задоволення та радість.

(9) *Despite worsening socioeconomic conditions, the Ukrainian public remains apprehensively passive and disengaged from politics* (UPUB, URL).

В даному випадку слово *apprehensively* передає реципієнтам емоцію страху та побоювань країни.

(29) *A week ago, I jokingly sent photos of camembert to friends in Britain, which we couldn't find when I visited them in January* (UTIWRSH, URL).

Прислівник *jokingly* містить емоційну складову, адже виражає позитивну емоцію, зробити щось задля жарту. Автор використовує прислівник, аби показати, що фотографії були надіслані «для приколу» та викликати емоцію сміху.

(40) *Bildt said any attempt to put Poroshenko under house arrest would be “hugely damaging” to Ukraine’s internal cohesion* (FUPRKFTC, URL).

Сполука прислівника-інтенсифікатора *hugely* разом із прикметником *damaging* вжита для того, щоб наголосити на тому, що наслідки від утримання экс-президента може мати негативні наслідки для внутрішньої політики України. Можливо, цим автор хотів передати емоції страху та безвиході.

(56) *When in 2018 one of my work events was moved from Kharkiv to Kyiv due to the introduction of martial law, we were barely concerned* (UTIWRSH, URL).

Прислівник *barely* набуває емоційного відтінку у реченні разом із лексичною одиницею *concerned* адже було вжито у реченні навмисно, щоб наголосити на тому, що робочу подію проігнорували, цим самим цей прислівник передає емоцію сорому.

(57) *The mood last week in Ukraine was eerily calm, despite talk of war* (WFEUDFVPPW, URL).

У цьому реченні поєднується прикметник на позначення психологічного стану *calm* разом із експресивним прислівником *eerily*, який виступає на позначення негативної емоції (лякаючі). Таким чином, автор хоче, щоб публіка пережила емоції страху.

(62) *Putin desperately needs Ukraine. An attempt to seize it is inescapable* (WFEUDFVPPW, URL).

Desperately це інший прислівник, який виражає крайню необхідність у чомусь. Тому автор використав його для створення емоційного ефекту та підняття емоції відчаю.

(72) *Kyiv Post journalists then released a joint statement on Facebook, saying that all the employees were notified that they were "immediately" fired* (UENKPSF, URL).

Прислівник *immediately* передає гострі настрої, які відбувались в країні (співробітники були звільнені) і його було взято у лапки, щоб додати емоції важливості та враження.

(80) *Too much blood had already been spilled on the front, he said, and on the Maidan, the central square in Kyiv* (NWPS, URL).

Прислівник *too much* використано з метою посилення виразності мовлення, що «занадто багато пролилось крові». Це словосполучення достовірно передає емоції жаху.

(83) *Ukraine is a large, independent European nation. Over the past five years, our country has changed hugely* (UTIWRSH, URL).

Сполука прислівника-інтенсифікатора *hugely* разом із прикметником стану *changed* вжита для того, щоб наголосити на тому, що зміни в країні були неймовірних масштабів та викликати емоцію гордості за країну.

(77) *On Thursday morning Ukrainian soldiers were desperately making their way towards a nearby frontline position overlooking the city of Donetsk* (NWPS, URL).

Прислівник *desperately* демонструє крайню необхідність у пробитті шляху до позицій та передає емоцію відчаю.

(92) *Euro-Atlantic security is at stake in Ukraine, therefore, Ukraine should be part of security consultations on the matter to hopefully resolve the situation* (URCLHMC, URL).

У цьому фрагменті автор використав прислівник, який безпосередньо виражає внутрішній стан людини, яка вірить – *hopefully*, щоб передати емоцію надії та поділитись своєю вірою у швидке вирішення ситуації.

(100) *[They] have not abandoned their methods. Lacking the strength and courage to fight with us on the battlefield, they are cynically destroying the civilian population of Ukraine* (RUWCWMRNA, URL).

В наведеному вище реченні можна помітити словосполучення *cynically* *destroying*, яке має на меті викликати емоції гніву в реципієнтів.

У підсумку, на граматичному рівні мови категорія емоції у медійному дискурсі реалізується за допомогою використання таких граматичних засобів як емпізи, імперативу, повторів, що розкриває свій потенціал емосеми (люті, жаху, захвату або подиву) за допомогою імпліцитних зв'язків у контексті, виражених за допомогою різних частин мов: прикметників, прислівників та іменників.

Таким чином одним із найпоширеніших структурних засобів створення категорії емоції в аналізованому дискурсі виступають не тільки іменники, але й набувають широкого ужитку прикметники та прислівники, що іноді поєднуючись із іншими лексичними компонентами у контексті речення створюють певні емоційні настрої у дискурсі мас медіа.

Таблиця 2.2

Граматичні прийоми реалізації категорії емоції	100%	54 шт
Іменники	7%	4
Прикметники	53%	29
Прислівники	29%	16
Емфаза	1%	1
Іншомовні слова	1%	1
Повтори	5%	3

Висновки до Розділу 2

У процесі аналізу 100 речень із ресурсів мас медіа, було знайдено 100 прикладів мовних засобів, які репрезентують категорію емоції. На дослідженому матеріалі було встановлено наступне:

1. Ми виявили, що лексико-семантична категорія емоції виражається здебільшого за допомогою граматичних засобів творення мови (Дж. Амінова) або має здебільшого метафоричний і метонімічний характер, адже стосуються втіленого досвіду фізіологічних реакцій людини (І. Арнольд).

2. Найвищий відсоток становлять граматичні засоби – 54% як один із найпродуктивніших способів творення категорії емоції у мові, оскільки більшість емотивних сем передаються саме за допомогою прикметників, прислівників та іменників, що виражають почуття страху, радості або відчаю у текстах українського мас медіа.

3. Іншим продуктивним способом творення категорії емоції у мас медійному дискурсі є стилістичні засоби, які, серед аналізованих прикладів, становлять 46%. Оскільки стилістичні засоби створюються чере особисте сприйняття автора, категорія емоції знаходить своє відображення та розкриває своє конотативне значення у метафорах, епітетах та персоніфікації. Стилiстичні тропи створюють емотивні семи гніву, радості, смутку та подиву.

У підсумку, в англійськомовних медійних текстах найпродуктивнішим засобом творення категорії емоції виступають граматичні або структурні засоби, які забезпечують реалізацію комунікативно-прагматичної спрямованості тексту, а саме прагматичну функцію передачі емоції.

Таблиця 2.3

Стилістичні засоби лексико-семантичної категорії емоції	46%	46 шт
Граматичні прийоми реалізації категорії емоції	54%	54 шт

РОЗДІЛ 3

РЕАЛІЗАЦІЯ ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНОЇ КАТЕГОРІЇ ЕМОЦІЇ У ПЕРЕКЛАДІ ТЕКСТІВ МЕДІЙНОГО ДИСКУРСУ

3.1 Еквівалентний переклад лексико-семантичної категорії емоцій у медійному дискурсі

Як вже зазначалось раніше, лексико-семантична категорія емоцій семантично різноманітна і не завжди може бути точно узгоджена з поняттями в інших мовах або культурах, тому у перекладі необхідно використовувати ті прийоми та трансформації, які повністю передаватимуть конотацію висловлювання у текстах мас медійного дискурсу. Залежно від значення лексичної одиниці перекладачу необхідно дібрати найадекватніший переклад та підібрати для неї відповідні перекладацькі перетворення.

Для реалізації емосем часто використовують лексико-семантичні перекладацькі трансформації, які влучно передаватимуть прагматичне навантаження у вихідному тексті, оскільки за допомогою цих трансформацій емосема замінюється іншою емосемою в мові оригіналу та адаптується до семантичних особливостей мови реципієнта.

Згідно з аналізом, продуктивним лексичним способом відтворення категорії емоції у текстах українського мас медіа є еквівалентний переклад, за допомогою якого досягається комунікативна адаптація на рівні змісту. Тож, для еквівалентного перекладу категорії емоцій можна опустити перекладацькі трансформації. Для адекватного перекладу категорії емоції безсумнівно необхідно зберігати смислові відповідники та функціональні еквіваленти, які не будуть спотворювати зміст висловлювання. Тому, якщо лексична одиниця на позначення емоції матиме однакове прагматичне навантаження, то використання еквівалентного перекладу є доречним.

(1) *They are still tackling the socio-economic impact of the pandemic, while Russia still continues its military aggression and intimidation* (USEVPD, URL) –

Вони все ще борються з соціально-економічними наслідками пандемії, а Росія все ще продовжує військову агресію та залякування.

Для передачі категорії емоції страху використано саме еквівалентний переклад, адже значення емосеми страху можна втілити, не вдаючись до лексичних перекладацьких трансформацій.

(3) *The EU will definitely continue to strengthen our close partnership with Ukraine* (USEVPD, URL) – ЄС продовжить зміцнювати наше тісне партнерство з Україною.

У цьому реченні також можна виправдати використання еквівалентного перекладу, адже дієслово, яке передає емоцію впевненості не потребує додаткових перекладацьких трансформацій для досягнення комунікативно-прагматичної мети на реципієнта, а тому переклад інфінітивом-еквівалентом є доцільним.

(18) *We're not talking about an invasion but about a generation of uncertainty, of geopolitical entropy to achieve a critical mass to coerce the West to start the new Yalta talks with Russia* (HRTSIU, URL) – Ми говоримо не про вторгнення, а про покоління невизначеності, геополітичної ентропії для досягнення критичної маси, щоб змусити Захід почати нові переговори в Ялті з Росією.

За допомогою еквівалентного перекладу вдалось передати емоцію переживання та тривожності виражене іменником *uncertainty*, що зберігає зміст лексичної одиниці у перекладі.

(28) *The ministry's statement did not include an apology, but expressed regret at the use of the footwear problem "by some political forces for banal politicking and self-publicity"* (MBUWTMH, URL) – У заяві міністерства не було вибачень, але висловлено жаль з приводу використання проблеми з взуттям «деякими політичними силами для банального політикування та самопіару».

Еквівалентно можна також передати негативну емоцію (почуття зневаги з іронічним відтінком) *banal politicking* – банального політикування. Таким чином еквівалентність зберігає сенс емосеми у мові перекладу.

(30) *“The story of a parade in heels is a real disgrace,” commentator Vitaly Portnikov said on Facebook, arguing that some Ukrainian officials had a “medieval” mindset (MBUWTMH, URL) – «Історія з парадом на підборах – це справжня ганьба», – написав у Facebook коментатор Віталій Портніков, стверджуючи, що деякі українські чиновники мають «середньовічне» мислення.*

Не становить особливих труднощів і переклад саркастичних конструкцій, де виражено емоцію насмішки та глузування у мові перекладу, оскільки вони мають прямі еквіваленти в українській мові “*medieval*” *mindset* виражено еквівалентом «середньовічне», яке, так само як і в мові оригіналу, взято у лапки.

(95) *Even as I try to be sceptical and keep a level head, the stress and fear persists. Every Ukrainian is facing a lot right now. But we are more united than ever (UTIWRSH, URL) – Навіть коли я намагаюся триматись осторонь поганих новин та зберігати холодний розум, стрес і страх все одно переслідують мене. Кожен українець зараз стикається зі стресом та страхом. Але ми зараз єдиний народ як ніколи раніше.*

Керуючись потребою адекватно відтворити прагматичний потенціал емосеми, тобто відтворити емоцію страху у тексті перекладу, в українській мові легко знайти прямий відповідник на позначення такої емоції: «стрес і страх».

(98) *Many people are very surprised to discover that Ukraine is the largest country whose territory is wholly in Europe – although the European part of Russia is more than six times larger (WWBUVC, URL) – Багато людей з превеликим подивом виявляють, що Україна є найбільшою державою, територія якої повністю знаходиться в Європі, хоча європейська частина Росії більш ніж у шість разів.*

Еквівалентно можна перекласти емоцію подиву, виражене складним присудком, у складі якого присутні прислівник та прикметник, на українську мову. У цьому випадку ми використали граматичну трансформацію, а саме морфологічну заміну, замінивши прислівник на прикметник в українській мові, а *surprised* було замінено на іменник в орудному відмінку. Тим самим, ми

спростили граматику висловлення, адаптували для українського реципієнта інформації та зберігли прагматичний потенціал емосеми подиву.

Під час перекладацького аналізу лексичних одиниць на позначення категорії емоції страху (жаху) в джерелах мас медіа ми виявили, що не виникає труднощів з перекладом, адже через багатство української мови на емоційну лексику не важко підібрати відповідний еквівалент до прикметників та прислівників, які представляють категорію емоції.

(33) *The work to clear the rubble in Borodianka has begun ... it's significantly more dreadful there. Even more victims from the Russian occupiers...* (CCBJVZKW, URL) – Почалися роботи з розчищення завалів у Бородянці... там значно страшніше. Ще більше жертв від рук російських окупантів...(89) *UK's Liz Truss warns Russia of 'terrible quagmire' if it invades Ukraine* (ULZWRTQIU, URL) – Британка Ліз Трасс попередила Росію про «жахливе болото», якщо вона вторгнеться в Україну. (93) *It was known as the terrible Holodomor, killed more than 7 million mostly ethnic Ukrainians and is now officially viewed as a Soviet genocide* (OVRTU, URL) – Його знають як жахливий Голодомор, у якому загинули понад 7 мільйонів переважно етнічних українців і тепер офіційно розглядаються як радянський геноцид. (57) *The mood last week in Ukraine was eerily calm, despite talk of war* (WFEUDFVPPW, URL) – Настрій минулого тижня в Україні був моторошно спокійним, незважаючи на розмови про війну. (65) *It was terrible, a massive blast, an enormous explosion in Mariupol. I heard cries and screams* (RUWCWMRNA, URL) – Це був жахливий, потужний вибух, величезний вибух у Маріуполі. Я чув плач та крики.

У поданих вище реченнях можна простежити тенденцію використання саме еквівалентного перекладу та опущення будь-яких трансформацій, адже еквівалентні відповідники не спотворюють сенс лексичних одиниць та втілюють конотацію значення у тексті перекладу. Тож прагматичний потенціал в українській мові зберігається та передається у повній мірі.

Крім того, велика частка емосем, як було зазначено у Розділі 2 цієї роботи, представлена іменниками та великою часткою прикметників: *anxiety*,

shame, pain, fear, happy, які виражають емоцію страху (переживання) або емоцію щастя (радості). Оскільки в українській мові існують такі іменникові та прикметникові еквіваленти на позначення цих емоцій, використання еквівалентного перекладу без вживання трансформацій може вважатися виправданим, адже сенс та комунікативна мета лексичних одиниць достовірно передані у мові перекладу.

(32) *Ukrainian restaurants and malls are full of people living their lives seemingly as normal. But anxiety haunts us all the time* (UTIWRSH, URL) – Ресторани та торгові центри в Україні переповнені людьми, які живуть, здавалося б, звичайним життям. Але тривога переслідує нас весь час. (59) *She said a soldier who had come to search the house in Borodianka they were staying in left without completing the task, his eyes filled with shame as her daughter cried out in fear at the intruder* (RUWCWMRNA, URL) – Вона сказала, що солдат, який прийшов обшукувати будинок у Бородянці, у якому вони жили, залишився, не виконавши завдання, і його очі були сповнені сорому, коли її дочка від страху кричала на зловмисника. (60) *However, after the Ukrainian army called in strikes, the Russians became more and more angry* (RUWCWMRNA, URL) – Однак після того, як українська армія завдала ударів, росіяни все більше розлютувалися. (64) *After the military shot at protesters during the Maidan revolution in 2014, there was an endless feeling of pain for every person who died there and their families. But there was no fear* (UTIWRSH, URL) – Після того, як військові обстріляли протестувальників під час революції гідності в 2014 році, було нескінченне відчуття болю за кожним загиблим та їхніми родинами. Але страху не було. (94) *Ukraine's government is whitewashing Nazi history to keep the far right happy* (WUJF, URL) – Український уряд відбілює нацистську історію, щоб зробити ультраправих щасливими.

Отже, під час перекладу категорії емоції в українському мас медіа використання еквівалентного перекладу можна вважати виправданим, оскільки з еквівалентним перекладом емоційна лексика в англійській та українській мовах здебільшого співпадає. Особливо, якщо ми говоримо про певні частини

мови «іменники, прикметники», які передають категорію емоції в тексті. Тому еквівалентний переклад не спотворює зміст, а найточніше передає комунікативне значення та прагматичне навантаження у мові перекладу.

3.2 Лексичні трансформації при відтворенні лексико-семантичної категорії емоції у медійному дискурсі

Для втілення комунікативно-прагматичного компонента лексико-семантичної категорії емоції та досягнення адекватності у перекладі, еквівалентний переклад не завжди може слугувати перекладацькою стратегією. Оскільки у мові перекладу існують численні відмінності у вербальному відображенні дійсності, структурах української та англійської мов, виникає необхідність застосування перекладацьких трансформацій та прийому експресивної конкретизації як способу конкретизації емоційного змісту твору. Це пояснюється більшим ступенем конкретності української мови у призмі емоційної лексики, тому необхідність використання перекладацьких прийомів у процесі перекладу з англійської мови є вирішальним під час вибору відповідника для адекватної передачі комунікативного наміру автора [38: 133].

Для збереження прагматичної функції тексту оригіналу перекладач вдається до лексичних, граматичних, та лексико-граматичних трансформацій.

На основі проаналізованого матеріалу серед найбільш поширених лексичних трансформацій можемо виділити: диференціацію (*differentiation of meaning*), модуляцію (*modulation/logical development*), та конкретизацію (*concretization*).

Диференціацію значення емоційної складової в українському мас медіа найчастіше використовують з метою передачі найвлучнішого та найадекватнішого значення слова у певному контексті. Тому така перекладацька стратегія може вважатись досить продуктивною, адже її використання зумовлене тим, що у вихідному тексті конотативне значення слова має збігатись із значенням одиниці оригіналу.

(29) *A week ago, I jokingly sent photos of camembert to friends in Britain, which we couldn't find when I visited them in January* (UTIWRSH, URL) – Тиждень тому я по приколу надіслала друзям у Британії фотографії сиру камамбера, які ми не змогли знайти навіть у британських ресторанах.

У цьому реченні ми застосували лексичну трансформацію при перекладі позитивної емоції, емоції радості – диференціацію, тобто обрали такий переклад цього значення, який не спотворює зміст і повноцінно відтворює категорію емоції – радості.

(39) *I do believe that foreign leaders beyond President Putin deserve some of the blame for what is happening in Ukraine* (UTIWRSH, URL) – Я переконана, що іноземні лідери, окрім президента Путіна, заслуговують на частину провини за те, що відбувається в Україні.

У цьому реченні при перекладі емоції впевненості ми використали диференціацію через відсутність в українській мові граматичної частки *do* для підсилення емоційного навантаження, тому емоційна частка була замінена у перекладі на прикметник «переконана».

Модуляція значення також є розповсюдженим явищем при перекладі категорії емоції в українському тексті. Це зумовлене тим, що словниковий еквівалент певного слова замінюється на його контекстуальний відповідник, який буде відповідати прагматичній функції значення вихідного слова у перекладі і апелюватиме до почуттів реципієнта.

(2) *As both leaders strolled through the eerily empty streets of the Ukrainian capital, surrounded by armed soldiers* (CCBJVZKW, URL) – Коли обидва лідери в оточенні озброєних солдатів прогулювалися вулицями української столиці, на яких було ні душі... Під час перекладу емосеми жаху, яка виражена прислівником “eerily”, у перекладі використали модуляцію значення за допомогою словосполучення «на яких не було ні душі». Таким чином, ми логічно розвинули значення вихідної емосеми і передали емоцію страху в українській мові з використанням транспозиції, аби вплив емоції на читача був більш глибоким.

(10) *He and other senior Russian leaders have shown in the past ... towards Ukraine ... their disregard for avoiding civilian harm, their utter disregard in many ways for the laws of war, law of armed conflict, and the brutality with which they conduct and prosecute their operations* (RUWL, URL) – Він та інші високопоставлені російські лідери демонстрували в минулому ... по відношенню до України ... нехтування щодо уникнення загрози цивільному населенню, повне ігнорування в багатьох відношеннях законів війни, права збройних конфліктів та жорстокості, з якою вони проводять і переслідують свої операції.

Використання модуляції також доречно, коли в контексті бажано уникати тавтології. Таким чином до лексичної одиниці “disregard” ми застосували лексичну трансформацію і підібрали контекстуальний відповідник «нехтувати» та «ігнорування», що передає негативну емоцію роздратування. Крім того, задля уникнення буквально перекладу і для апелювання до почуттів адресата у перекладі ми використали модуляцію під час перекладу іменника на позначення емоції жорстокості brutality, оскільки в українській мові ця емоція буде більш конкретно передана за допомогою лексичної одиниці «жорстокість».

(8) *For Kyiv, the message was simple: I can crush you* (UPUB, URL) – Для Києва меседж був простим: я можу вас придушити. Як ми зазначали раніше, модуляція в перекладі емосем досить розповсюджена стратегія, адже українська мова багатша на емоційні вирази. У цьому реченні ми розвинули логічне значення словосполучення “*I can crush you*”, підібравши таке контекстуальне значення, яке виконує однакову функцію як і в мові оригіналу. Тобто емоція залякування досить передана в мові перекладу за допомогою логічного розвитку «я можу вас придушити», що цілком відповідає контексту.

(9) *Despite worsening socioeconomic conditions, the Ukrainian public remains apprehensively passive and disengaged from politics* (UPUB, URL) – Незважаючи на погіршення соціально-економічних умов, українська громадськість залишається з побоюванням пасивною та відстороненою від політики.

Модуляцію також застосовуємо при перекладі емоції страху, як вже було зазначено раніше, особливо якщо сама емоція використана у словосполученні-зв'язці з прислівниками чи прикметниками. У цьому випадку, окрім модуляції значення *disengaged*, ми використали перестановку слів аби в українській мові переклад звучав більш традиційно та сприятливо для реципієнтів інформації.

Також ми використали модуляцію, коли перекладали прикметник *principal*, що виражає почуття впевненості та значущості. Таким чином аби лексична одиниця звучала більш виражено в мові перекладу ми обрали близький словниковий еквівалент для передачі цієї емоції. (11) *No part of the Russian and Soviet empires has played a crucial and more principal role in Russian strategy toward Europe than the crown jewel, Ukraine* (UPUB, URL) – Жодна частина Російської та Радянської імперій не відігравала значущої та вирішальної ролі в окресленні російського напрямку щодо Європи, ніж перлина корони, Україна.

Під час перекладу емоції страху було застосовано логічний розвиток значення слова *scared*, ми дібрали слово «страх», замість «перелякані», бо у такому випадку досягається прагматична функція слова. (21) *But this time, my mother told me that Ukrainians were getting really scared, and she asked me not to come back for a while* (UTIWRSN, URL) – Але цього разу мама сказала мені, що українців охопив страх, і попросила мене на деякий час не повертатися.

Ми застосували прийом модуляції при перекладі емоції жаху "horrific" і переклали як «нелюдський» замість «жахливий» для того щоб відтворити конотацію лексичної одиниці у мові перекладу. (22) *The very existence of Putin's horrific regime that stands on oil exports will be in question* (HRTSIU, URL) – Саме існування цього нелюдського режиму, який стоїть на експорті нафти, буде під питанням. (27) Also at the security council meeting, the US ambassador to the UN, Linda Thomas-Greenfield, said what is happening to women and children during Russia's invasion of Ukraine was "horrific beyond comprehension" (RUWL, URL) – Також на засіданні Ради безпеки посол США в ООН Лінда Томас-Грінфілд

заявила, що те, що відбувається з жінками і дітьми під час вторгнення Росії в Україну, є «звірством, яке не вкладається в голову».

Так само було використано модуляцію “*terribly*” - «звірськи», аби в українській мові читач міг відчути емоцію жаху та зробити певні висновки. (23) ... *A lot of Russian soldiers feel this war is absolutely useless and senseless. It's an absurd war and they are staying in Ukraine with the immediate risk of being terribly killed...* (TTCURLH, URL) – Багато російських солдатів вважають цю війну абсолютно марною і безглуздою. Це абсурдна війна, і вони залишаються в Україні з безпосереднім ризиком бути звірськи вбитими...

У цьому прикладі було взято цитату з ненормативною лексикою, і аби не використовувати транскрипцію і уникнути іншомовних слів ми використали модуляцію, яка передає емоцію люті та жаху.

(36) *According to the stories of the guys who were in Ukraine, they say that it's a complete f*ck there. Everyone refuses to go there, they don't want to go ...* (TRHRO, URL) – За розповідями хлопців, які перебували на території України, там просто жах. Всі відмовляються їхати туди...

У цьому реченні ми застосували лексичну трансформацію дібравши лексичний близький відповідник до слова “*crazy*” переклавши його як «навіжені», відтворивши емоцію гордості. (38) *And there: ... beer, vodka ... all sorts of drinks there ... completely clogged. In short, they robbed Ukrainians like crazy...* (TRHRO, URL) – А там: "...пиво, горілки... напоїв всяких там... повністю наповнили машину. Коротше, грабували Україну немов навіжені.

Емоцію певненості ми також можемо відтворити за допомогою модуляції значення. Таким чином ми словосполучення *very important* переклали як «вкрай необхідна», що підсилює конотацію висловлювання. (48) *The support of foreign partners is very important to Ukraine, but at the moment it is also important to choose your words carefully* (UTIWRSH, URL) – Для України вкрай необхідна підтримка іноземних партнерів, але на даний момент також важливо ретельно підбирати правильні слова.

У цьому реченні ми також використали модуляцію значення та адаптували емоцію заклику до українських реалій, що робить цей переклад більш природнім українському слухачеві. (58) *In the upmarket Podil district, with its art deco mansions, a new piece of graffiti read: “Moskaliv Biy!”* (WFEUDFVPPW, URL) – У елітному Подільському районі з особняками в стилі арт-деко з’явилося нове графіті: «Москалів на вила!»

У цьому реченні ми замінили словниковий відповідник слова “*frustration*”, використавши модуляцію значення, пом’якшивши емоцію роздратування на емоцію суму/печалі. (74) *...he has voiced his frustration over the west’s reluctance to wave through Ukraine’s Nato membership, which would considerably raise the stakes of any clear and lucid Russian aggression* (GVUICSI, URL) – ...він висловив своє розчарування небажанням Заходу відмовлятися від членства України в НАТО, що значно підвищить ставки будь-якої явної російської агресії.

Емоцію роздратування/злості у цьому реченні можна перекласти за допомогою модуляції значення та описового перекладу, аби пом’якшити вислів. (86) *The threat of Russia’s assault on Ukraine, which exists solely in the fevered minds of the west...* (RCUGCFRH, URL) – Загроза нападу Росії на Україну, що існує виключно у жителів заходу, хто розповсюджує паніку.

Як вже було зазначено раніше використання модуляції у перекладі емосеми жаху можна вважати доцільним, коли ми хочемо підібрати лексичну одиницю, яка у мові перекладу буде найвлучніше передавати цю емоцію. У цьому конкретному випадку ми вирішили перекласти емосему “*monstrous*” як «жахливий», оскільки таким чином для українського читача такий переклад буде більш природнім.

(99) *The Kremlin stood accused of carrying out a “monstrous” war crime in Kramatorsk after a Russian ballistic missile hit its crowded train station* (RUWCWMRNA, URL) – Кремль звинувачують у скоєнні «жахливого» військового злочину в Краматорську після того, як російська балістична ракета влучила у вокзал.

3.3 Граматичні трансформації при відтворенні лексико-семантичної категорії емоції у медійному дискурсі

Граматичні трансформації у перекладі емоційної лексики у ході дослідження використовуються через певні відмінності у граматичних структурах української та англійської мов. Крім того, категорію емоції, що втілена метафоричними або метонімічними сполуками, а також за допомогою персоніфікації, як було зазначено у минулому розділі, нерідко потрібно відобразити за допомогою певних граматичних прийомів, аби зберігти або додати емоційне навантаження лексичної одиниці у мові перекладу.

Додавання це граматична трансформація, суть якої полягає у додаванні певних лексичних елементів під час перекладу, які розширюють зміст, або у нашому випадку, додають до категорії емоції більше емотивної складової, що безпосередньо впливає на сприйняття та свідомість реципієнта інформації.

У цьому реченні застосування граматичної трансформації додавання можна вважати виправданим, оскільки метафоричну конструкцію “*with fervency*” ми переклали із додаванням емоції почуттів «мріє з пристрастю». (12) *Opening the parade with an emotional speech in front of thousands gathered at Maidan Square, President Volodymyr Zelenskiy said a strong Ukraine is “a country that dreams with fervency”* (ZSCN, URL) – Відкриваючи парад емоційною промовою перед тисячами громадян, які зібралися на Майдані, президент Володимир Зеленський сказав, що сильна Україна – це «країна, у якій є амбітні мрії та мріє з пристрастю».

Через різнобарвність української мови часто у перекладі зустрічається декілька прикметників на опис певних почуттів. Тому у цьому реченні емоцію жаху ми переклали за допомогою додавання «найстрашніший та найтривожніший». (17) *Six weeks on and the war continues to be anxious horror and nightmare for Ukraine’s children* (TRHRO, URL) – Протягом шість тижнів війна для дітей України це найстрашніший та найтривожніший кошмар.

Використання додавання можна вважати доцільним при перекладі негативної емоції, що виражає небезпеку. Таким чином ми додали різноманіття при перекладі емоції, додавши, окрім слова «шкідливий» більш грубий еквівалент до контексту «ідіотський». (26) *“It is very burdensome to imagine a more harmful idea,” said Inna Sovsun, a member of the Golos party, pointing to health risks (MBUWTMH, URL) – «Дуже тяжко собі уявити більш ідіотську, шкідливу ідею», – каже депутатка «Голосу» Інна Совсун, вказуючи на ризики для здоров’я.*

У цьому реченні ми використали поєднання модуляції значення та додавання при перекладі емоції страху, аби за допомогою заперечної частки «не» ця емоція набула більш впевненого відтінку. (54) *The ministry urged Ukrainians not to panic and not to fear, saying their personal information was tremendously protected (USEPRBBC, URL) – У міністерстві закликали українців не панікувати та не проявляти агресію, заявивши, що їхня особиста інформація перебуває під захистом найвищого рівня.*

Опущення це граматичний прийом суть якого полягає у стислій передачі інформації, коли певні лексичні одиниці мови оригіналу опускаються у мові перекладу.

У цьому прикладі при перекладі емоції впевненості ми опустили прислівник *highly* у мові перекладу, оскільки прагматична функція слова не втрачається, якщо ми опустимо слово «дуже/вкрай». (5) *It is highly essential that these reforms continue, especially strengthening the rule of law (USEVPD, URL) – Важливо, щоб ці реформи продовжувались, особливо реформа зміцнення верховенства права.*

Метафоричну конструкцію, яка передає емоцію глузування ми також можемо відтворити, використавши опущення *non-stop*, щоб уникнути кальки у мові перекладу, адже текст направлений на читача будь-якого віку.

(14) *President Biden started a game of ping-pong with Putin – they are like two non-stop barking dogs trying to show each other who is better, and Ukraine is stuck in the middle (UTIWRSH, URL) – Президент Байден почав гру в пінг-понг з*

Путіним – як дві гавкаючі собаки, які намагаються показати один одному, хто кращий, а Україна застрягла десь посередині.

Так само і в цьому прикладі, ми можемо опустити прислівник *strongly*, щоб передати емоцію впевненості. (20) *He has strongly demanded “legal guarantees” that NATO would not accept Ukraine as a member* (HRTSIU, URL) – Він вимагав «юридичних гарантій» того, що НАТО не прийме Україну як члена.

У цьому реченні ми застосували прийом опущення частини метафори *you harbour*, залишивши лише емоцію ненависті і лексичну одиницю «ненависть». (52) *If I was to dedicate a song from the Ukrainian people to Putin, it would be Lily Allen’s Fuck You: “We’re so uninspired / So sick and tired / Of all the hatred you harbour”* (UTIWRSH, URL) – Якби я присвятила Путіну пісню українського народу, то це була б пісня «Fuck You» Лілі Аллен: «Нам набридло / Від усієї вашої ненависті».

У цьому прикладі ми опустили прикметник *solid*, залишивши лише слово «довіра» у контексті. Це явище можна також інтерпретувати як економію мовних зусиль.

(55) *The purpose of the attack, it added, “is not only to intimidate society but to also destabilise the situation in Ukraine, halting the work of the public sector and crushing Ukrainians’ solid trust in the authorities”* (USEPRBBC, URL) – Метою нападу є не лише залякати суспільство, а й дестабілізувати ситуацію в Україні, зупинити роботу державного сектору та підірвати довіру українців до влади.

Як вже зазначалося раніше, ми можемо вдатись до опущення емосем у мові перекладу, якщо ми не втрачаємо при цьому конотативного навантаження у вихідному тексті. Тому емоцію надії *hopefully* ми опустили при перекладі на українську мову, залишивши лише дієслово «сприяти». (92) *Euro-Atlantic security is at stake in Ukraine, therefore, Ukraine should be part of security consultations on the matter to hopefully resolve the situation* (URCLHMC, URL) – Євроатлантична безпека в Україні поставлена на карту, тому Україна має брати участь у консультаціях з питань безпеки, щоб сприяти вирішенню ситуації.

Інколи трапляються випадки коли лексичні одиниці з одного семантичного ряду ужиті в одному реченні аби підсилити емотивність висловлювання, аби досягти прагматичної функції (у нашому випадку пробудження певних почуттів у людини). Таким чином позитивна емоція віри в англійському висловлюванні описана трьома іменниками *credence, hope, comassion*, які у перекладі були опущенні і генералізовані однією єдиною лексичною одиницею, яка описує ці емоції – «віра». Використавши прийом опущення ми спромоглись передати відповідну емоцію в українському перекладі і зекономити мовні зусилля у вихідному тексті. (51) *Ukraine must develop our own independent army with credence, hope and passion in order to reclaim our territory, and leave talk of joining Nato to one side from now* (UTIWRSH, URL) – Україна мусить стояти на своїй позиції та відбудовувати власну незалежну армію із вірою в серці, щоб повернути нашу територію, а розмови про вступ до НАТО відтепер залишити в стороні.

Транспозицію у перекладі на українську мову використовуємо, аби вихідний текст набув адекватного відтворення у мові оригіналу. Це зумовлено відмінностями у граматичних основах української та англійської мов. Таким чином при перекладі ми не дотримуємось буквального перекладу, але можемо вільно переставляти лексичні одиниці у реченні, зберігаючи лексичне значення, конотативне значення та прагматичну функцію апелювання до почуттів реципієнта інформації.

Для збереження смислової єдності тексту та відтворення адекватного перекладу перекладачі часто вдаються до тема-рематичного членування речення. Таким чином, нове в тексті (рема) іноді може бути на початку речення або в кінці в залежності від того, куди спрямована емоція висловлювання. У нашому випадку емоція страху, яка виражена словом *hysteria* в англійській мові виступає темою, як щось відоме, а в перекладі ми використали транспозицію і переставили цю емоцію на кінець речення. У такий спосіб, ми нову інформацію перенесли на кінець і тим самим підсилили конотацію емоції. (16) *Pro-Kremlin observers claim that the “hysteria” helps the Ukrainian*

president overcome his plummeting approval ratings and stifle critics (HRTSIU, URL) – Прокремлівські оглядачі стверджують, що українському президенту подолати різке падіння рейтингу та придушити критиків допомагає «істерія».

У цьому прикладі ремою виступає емосема «напруга», яку ми перенесли на кінець речення під час перекладу, використавши прийом транспозиції. (25) *Even in the month since, the tension has increased significantly among Ukraininan people* (UTIWRSH, URL) – Навіть за місяць після цього серед населення України напруга досягла свого піку.

Іноді під час перекладу разом із прийомом транспозиції використовується прийом граматичних замінь, оскільки нам важливо адекватно відтворити зміст мови оригіналу у мові перекладу. Отже, у цьому прикладі ми маємо емосему жаху, яка виражена прикметником *terrible*, який було трансформовано в збірний іменник множини «жахіть». Збірний іменник ми переставили у перекладі та виконали транспозицію (іменник + іменник), аби текст мав адекватне оформлення і природньо сприймався українським читачем. (63) *Local authorities and organisations have been distributing medical, legal and psychological support and trying to find safe shelters for women and girls fleeing both the war and terrible violence in Ukraine* (RUWCWMRNA, URL) – Місцева влада України надає медичну, юридичну та психологічну підтримку та намагаються знайти безпечні притулки для жінок та дівчат, які рятуються від жахів війни та від насильства.

Граматичні заміни в перекладі застосовуємо для адекватного відтворення емосеми в українському тексті, що зумовлено відмінностями граматичних основ української та англійської мов. Крім того, в українській мові притаманно використання збірних понять на позначення емоцій, наприклад: «радощі», «жахіття», що не є властиво англійській мові. До того ж, ми можемо замінити частину мови іншою для безперешкодного сприйняття вихідного тексту.

Емосему сюрпризу, яка в англійській мові у нас представлена прикметником *inpressive* ми замінили на дієслово в українській мові, що

повністю зберігає та передає емоцію тексту оригіналу. (4) *Ukraine's achievements over the last three decades are really impressive* (USEVPD, URL) – Здобутки України за останні три десятиліття вражають.

Під час перекладу емосеми, які виражені ступенями порівняння прикметника, ми також можемо виконати граматичну заміну, залишивши емоцію впевненості у першому ступені «сильною». (6) *A reformed Ukraine will be stronger and amazingly resilient* (USEVPD, URL) – Реформована Україна буде сильною та вражаюче стійкою.

У цьому реченні прислівник на позначення емосеми радості *joyfully* ми замінили на іменник, який зберігає ту саму емоцію «щастя» та виконали транспозицію членів речення. (13) *On the 30th anniversary of the restoration of our independence, we will raise it right here - in the geographical center of Ukraine. This is where the heart of Ukraine beats with love and joy* (DNF, URL) – У 30-ту річницю відновлення нашої незалежності ми піднімемо його саме тут – у географічному центрі України. Тут повне щастя б'ється серце України.

Як було зазначено раніше, ми часто вдаємось до заміни числа лексики на позначення категорії емоції. Таким чином, у цьому прикладі ми замінили множину емоції страху *fears* на однину в перекладі на українську мову «страх», щоб адекватно відтворити текст перекладу. (31) *Russia has begun moving troops to Ukraine's northern neighbour Belarus for joint military exercises, in a move likely to increase terrible fears in the west that Moscow is preparing for an invasion* (RMTBJEUB, URL) – Росія почала переміщувати війська до північного сусіда України Білорусі для спільних військових навчань, що, ймовірно, посилить страх на заході, що Москва готується до вторгнення.

Описові прикметники категорії емоції страху/руйнування ми відтворили у перекладі за допомогою іменника «шкоди» ти самим використавши заміну частини мови. (40) *Bildt said any attempt to put Poroshenko under house arrest would be "hugely damaging" to Ukraine's internal cohesion* (FUPRKFTC, URL) – Більдт заявив, що будь-яка спроба посадити Порошенка під домашній арешт завдасть «великої шкоди» внутрішній єдності України.

Так само і в цих прикладах ми замінили граматичне число емоції страху/напруження *tensions* на однину в українській мові, адже у такий спосіб ми адекватно перекладемо цю емоцію. (53) *Tensions are at an all-time high between Ukraine and Russia, which Kyiv accuses of having massed troops on its border before a possible invasion* (USEPRBBC, URL) – Напруженість у відносинах між Україною та Росією перебуває на рекордно високому рівні, який Київ звинувачує у зосередженні військ на кордоні перед можливим вторгненням. (66) *High tensions on the Ukrainian border continue to be fraught, with the US suggesting Moscow is preparing for a “false-flag operation” in order to spark an incursion into neighbouring territory* (UDMWCRIU, URL) – Висока напруга на українському кордоні продовжує бути загрозливою, оскільки США припускають, що Москва готується до «операції під фальшивим прапором», щоб спровокувати вторгнення на сусідню територію.

Граматичну заміну можна вважати виправданою під час перетворення іменників на позначення емоції жаху у прикметники в українській мові, адже українська мова багатша на описовий словник. У такий спосіб ми замінили іменник “*woe*” на прикметник «жахливий», що повністю відтворює та зберігає прагматичну функцію вихідної емоції у мові перекладу. (68) *I shrink from the thought full of woe that in the 21st century a full-scale attack, the bombing of Kyiv, is ever possible* (UTIWRSH, URL) – Я відкидаю таку жахливу думку, що в 21 столітті повномасштабний напад, бомбардування Києва, взагалі можливий.

(76) *The tensions of conflict between Kyiv and pro-Russian separatists have gone on for nearly eight long years* (NWPS, URL) – Напружений конфлікт між Києвом і проросійськими сепаратистами триває вже майже вісім довгих років.

3.4 Лексико-граматичні трансформації при відтворенні лексико-семантичної категорії емоції у медійному дискурсі

Аби зберегти емоційний компонент у мові перекладу, не втративши смислове навантаження значення, можна використовувати лексико-граматичні трансформації. Їх застосування у перекладі може вважатись виправданим,

оскільки ми адаптуємо значення лексичних одиниць мови оригіналу до семантичних особливостей мови перекладу із врахуванням відмінностей у граматичних структурах мов. Серед проаналізованих одиниць категорії емоції найпоширенішим методом перекладу є антонімічний переклад та цілісне перетворення.

Ми використали **антонімічний переклад** у цьому реченні, адже емоційний компонент іронії/насмішки виокремлено у таких лексичних одиницях, де емоційна значущість слова передається способом словотворення за допомогою зменшено-пестливих суфіксів в українській мові. Ми замінили лексичну одиницю *'tarnished'* на «чистенький» із застосуванням антонімічного перекладу і досягли еквівалентності та зберегли конотативне значення емоції. (35) *Poroshenko flew home on Monday from Warsaw after spending a month abroad and says he intends to clear his tarnished name* (FUPRKFTC, URL) – Порошенко прилетів додому в понеділок з Варшави, після місяця за кордоном, і каже, що має намір залишитись при своєму чистенькому імені.

Емоцію злості ми також можемо передати за допомогою антонімічного перекладу, замінивши лексичну одиницю у мові перекладу на її антонім, що виражає емоцію злості/роздратування і зберігає авторську інтенцію. (19) *I always try to be sceptical about these stories, because I believe this is Vladimir Putin's way of destabilising the situation in our country, rather than any sly attempt to start a war* (UTIWRSH, URL) – Я завжди намагаюся не сприймати на віру ці історії, тому що вважаю, що таким чином Володимир Путін дестабілізує ситуацію в нашій країні, ніж якась відверта спроба розв'язати війну.

Також важливо зберегти емоцію страху при перекладі для досягнення рівноцінності комунікативного ефекту, яку така лексична одиниця матиме на рецепторів мови перекладу і оригіналу. Тому ми також застосовуємо лексико-граматичні трансформацію, а саме антонімічний переклад. Так ми адаптували значення у мові оригіналу, замінивши контекстуальний відповідник слова *'concerned'* на антонім «байдужий».

(56) *When in 2018 one of my work events was moved from Kharkiv to Kyiv due to the introduction of martial law, we were barely concerned* (UTIWRSH, URL) – Коли у 2018 році один із моїх робочих заходів був перенесений з Харкова до Києва через запровадження воєнного стану, ми взагалі були байдужі.

(97) *“Russia you are ill, critically and irrevocably” – Ukrainian woman said.* (UWSR, URL) – «росія, ти просто безповоротно з’їхала з глузду», - каже українка. Ми застосовуємо **цілісне перетворення** для перекладу лексичних одиниць злості *ill* та *critically, irrevocably*, а також ряд трансформацій для адекватного відтворення смислу та інтенції мовця (донести своє невдоволення та роздратування, через емоцію злості): «безповоротно з’їхала з глузду».

Висновки до розділу 3

Отже, в результаті перекладацького аналізу ми виявили, що:

1. Еквівалентний переклад доцільно використовувати в перекладі категорії емоції, оскільки за допомогою цього прийому можна влучно передати прагматичне навантаження у вихідному тексті не спотворюючи його, оскільки за допомогою цих трансформацій емосема замінюється іншою емосемою в мові оригіналу та адаптується до семантичних особливостей мови реципієнта.

2. Використання лексичних трансформацій зумовлено: а) численими відмінностями у вербальному відображенні дійсності, структурах української та англійської мов, б) адекватного відтворення семантичних та стилістичних особливостей емосем, які представлені метафоричними та метонімічними конструкціями, в) адекватного відтворення комунікативного наміру та є) повного сприйняття лексичної одиниці та її смислового потенціалу у мові оригіналу та перекладу.

3. Застосування граматичних трансформацій зумовлено відмінностями у граматичних структурах української та англійської мов, що ускладнює розуміння сенсу лексичної одиниці реципієнтами інформації, тобто ми вважаємо доцільним використовувати: а) додавання, коли виникає необхідність доповнити лексичну одиницю на позначення емоції для більш

повного опису такої емоції або б) опустити певні компоненти емосеми які ускладнюють сприйняття змісту, в) виконати транспозицію, що зумовлено відмінностями у граматичних структурах та розташування певних компонентів у реченні, г) граматичну заміну члена речення, що обумовлено різницею між лексичним числом або частиною мови такого слова.

4. Застосування лексико-граматичних трансформацій є можливим при перекладі емосем, коли а) мовцю необхідно виразити своє суб'єктивне ставлення до ситуації або надати оцінку за допомогою лексики емоції, б) пом'якшити висловлювання (рівень ставлення), яке обумовлено емотивним налаштуванням мовця. Крім того, застосування лексико-граматичних трансформацій необхідне, коли лексичну одиницю на позначення емоції неможливо перекласти інакше, або дібрати до неї еквівалент, який би рівноцінно зберігав смислове навантаження та прагматичний зміст у мові перекладу.

Отже, для адекватного перекладу категорії емоції у мас медійному дискурсі можна вдатись до використання еквівалентного перекладу для досягнення рівноцінного комунікативного ефекту реципієнта інформації, або застосувати певні лексичні, граматичні або лексико-граматичні трансформації. У ході дослідження ми встановили, що серед 100 фрагментів (100%) 38% включають явища, які можна відтворити без застосування перекладацьких трансформацій, 17% відсотків емосем було перекладено із застосуванням еквівалентного перекладу, 18% потребують застосування лексичних трансформацій, 23% – граматичних, 4% – лексико-граматичних трансформацій.

ВИСНОВКИ

Під час підготовки дипломної роботи ми дослідили лексико-семантичну категорію емоції, проаналізували реалізацію категорії емоції на основі матеріалів про останні події в Україні, здійснили перекладацький аналіз та надали практичні пропозиції щодо застосування певних перекладацьких прийомів для досягнення семантико-граматичної цілісності досліджуваного явища. Вивчивши питання, покладені в основу дипломної роботи, ми дійшли наступних висновків.

Вербалізація реакції на об'єктивну чи суб'єктивну реальність мовця проходить через певний психо-лінгвістичний процес, який реалізується через призму психологічного стану, який у свою чергу знаходить своє відображення через мовні процеси, тобто завдяки вживанню емосем – одиниць, що виражають ставлення чи реакцію продуцента інформації. З огляду на те, що емоції є складним, нелінійним явищем вони також входять до складу емотивної лексики, тобто є однодоповнюючими компонентами, якщо у складі емоційної лексики є емоційно-оцінний компонент. Врешті, деякі вчені такі як І. В Шаховський схильні розрізняти ці поняття і підкреслюють, що емоційність є суто психологічним явищем, у той час, коли емотивність є ознакою лінгвістичного процесу. Проаналізувавши лінгвістичну теорію лексико-семантичної категорії емоції, ми дійшли висновку, що згідно із своєю функцією чи то вираження емоційного стану, чи то вираження ставлення до предмета мовлення, емоції поділяються на дві категорії – на лексику, яка описує емоції (*конотативи*) та лексику, що виражає ці емоції (*афективи*). Згідно із семантичним аналізом емосем ми визначили, що лексика емоцій може набувати свого емоційного значення за логіко предметною семантикою, тобто це конотативи із переносним або другорядним значенням або за прагматичною ознакою емоційно-оцінного компонента, тобто це підсилювальні прислівники, прикметники або лайливі слова (афективи). Крім того, за семантичним підходом можна виокремити основні дві основні групи лексики на позначення

емоції – тобто за позитивною та негативною оцінкою це слова на вираження почуттів: *любов, радість, щастя, гнів, смуток, печаль, страх*.

Оскільки метою нашої роботи є дослідити явище реалізації лексико-семантичної категорії емоції на матеріалі текстів мас медіа, ми розглянули джерела інформації про останні новини про події в Україні як вид дискурсу, і виявили, що мовці вдаються до використання такої лексики для досягнення певного перлокутивного ефекту: досягнення спільності з масовим консументом (у нашому випадку емосеми викликають певні), досягнення ефекту маніпуляції (бажання обрати певну точку зору або позицію щодо ситуації), заклику до дій, або для привернення уваги до сказаного. Це обумовлене рисами мас медійних текстів як вид дискурсу, адже такий дискурс спрямований на публічність, групову співвіднесеність, та орієнтованість на масового адресата.

Аналізуючи реалізацію категорії емоції мовця на матеріалі текстів про останні події в Україні, ми розглянули 100 текстових фрагментів і виявили, що серед найпродуктивніших моделей є лексика, що виражає емоції – афективи 54%, тобто спеціалізовані слова (підсилювальні прикметники, прислівники), які підсилюють прагматичний потенціал. Домінантною моделлю є також творення описово-емоційною лексики за допомогою конотативів і становить 46%, тобто емоційна функція імплементується безпосередньо за допомогою другорядного значення – метафоричні конструкції (39%), епітети (19%) та персоніфікації (10%).

Розглядаючи лексико-семантичну категорію емоції в контексті перекладу, ми з'ясували, що саме досягнення спільності у прагматичному плані та збереження конотативного елементу є основною умовою досягнення мовцем поставленої комунікативної мети, адже наявна функція в компоненті емосеми детермінує вибір продуцентом інформації певної стратегії її використання, що робить адекватний переклад даного явища неможливим без визначення прагматичного потенціалу емоційної складової та її ролі у контексті мовлення, що передбачає врахування перекладачем особливостей мови, ментальності і фонових знань рецептора перекладу. Саме цим обумовлюється необхідність

перекладацьких трансформацій, адже вони забезпечують прагматичну рівноцінність текстів оригіналу та перекладу.

Здійснюючи перекладацький аналіз досліджуваного явища, ми розглянули випадки, у яких можливим є застосування еквівалентного перекладу, а також з'ясували доцільність застосування перекладацьких трансформацій. Таким чином було виявлено, що застосувати еквівалентний переклад є можливим при перекладі таких мовних явищ, які мають прямі відповідники в українській мові та/або не є лінгвокультурологічно маркованими (тобто лексика, яка описує основні почуття людини: любов, радість, гнів, страх), а значить не несуть у собі певного екстралінгвістичного смислу, який є необхідним для збереження прагматичної еквівалентності текстів оригіналу та перекладу.

Використання лексичних трансформацій покликане необхідністю адекватного відтворення семантичних та стилістичних особливостей емосем, які представлені метафоричними та метонімічними конструкціями та забезпечення розуміння цільовою аудиторією імпліцитних референцій, зроблених мовцем.

Крім того, застосування граматичних трансформацій зумовлено значними відмінностями граматики англійської (МО) та української (МП) мов, а саме, порядок слів у реченні, відмінностей частин мови та числа мовних одиниць.

Застосування лексико-граматичних трансформацій обумовлюється необхідністю адекватного перекладу таких мовних засобів, які не вдається адекватно відтворити у МП за допомогою прямих еквівалентів або більш простих трансформацій (лексичних або граматичних), як то метафори, авторські персоніфікації тощо.

У результаті аналізу ми встановили, що серед досліджених 100 (100%) фрагментів лексики емоції 38% включають такі одиниці, які можна відтворити у МП без застосування перекладацьких трансформацій, 17% відсотків емоційної лексики можна перекласти за допомогою еквівалентного перекладу, 18% потребують застосування лексичних трансформацій, 23% – граматичних,

4% – лексико-граматичних трансформацій. Великий відсоток еквівалентного або без еквівалентного способів передачі емоційної лексики у перекладі обумовлений значним відсотком наявності адгерентних емотивів - афективів (54%), що не потребують додаткових модифікацій і повністю зберігають наявну прагматичну функцію. У той час, коли на 46% конотативів припадають саме перекладацькі трансформації, що найвлучніше описують емотивний компонент лексичної одиниці.

Таким чином стає очевидним, що лексика емоції із семантичним наповненням є складним, різнобічним явищем, який викликає інтерес дослідників в галузі лінгвістики, а тому потребує подальшого вивчення і аналізу стилістичних та граматичних способів маніфестації з позицій лінгвопрагматики. Такий аналіз є, в свою чергу, перспективною перекладознавчою проблемою дослідження, а саме розробка способів адекватного відтворення лексики емоцій у текстах мас медійного дискурсу в перекладі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Адамчук Т. В. Тематизация эмоций в тексте. Диис. Саранск, 1996. 189 с.
2. Алексеева И. С. Введение в переводоведение: учеб. Пособие. Москва: Академия, 2004. 352 с.
3. Андрейко Л. В. Стратегії очуження та одомашнення при перекладі інтертекстуальних одиниць в художньому творі. *Філологічні трактати*. 2015. Т.7, № 3. С. 7—13.
4. Арнольд И. В. Интерпретация художественного текста: типы выражения и проблема экспрессивности. *Экспрессив. средства англ. языка*. Ленинград, 1975. С. 11—20.
5. Арнольд И. В. Лексикология современного английского языка М. : Изд-во лит. на иностр. языках, 1959. 352 с.
6. Арутюнова Н. Д. Язык и мир человека: Языки русской культуры, 1999. 896 с.
7. Вавринюк Т. І. Емоційно-експресивна лексика в поетичному мовленні (на матеріалі творів Ліни Костенко) Філологічні студії: Науковий вісник Криворізького державного пед. ун-ту: зб. наук. праць. Вип. 4. Кривий Ріг, 2010. С. 67—73.
8. Гнезділова Я. В. Емоційність та емотивність сучасного англомовного дискурсу: структурний, семантичний і прагматичний аспекти : дис. ... канд. філол. наук: 10.02.04. Київ, 2007. 291 с.
9. Головацька Ю. До проблеми перекладу нейтральної та емоційно-забарвленої лексики. *Наукові записки Вінницького держ. пед. ун-ту*. 2017. № 25. С. 205—211.
10. Голоднов А. В. Риторический метадискурс: основания прагматического моделирования и социокультурной реализации (на материале современного немецкого языка): монография. Астерион, 2011. 344 с.

11. Голянич М. І. Словник лінгвістичних термінів: лексикологія, фразеологія, лексикографія. Івано-Франківськ, 2011. 272 с.

12. Добросклонская Т. Г. Массмедийный дискурс: теория и методы изучения. «Дискурс современных масс-медиа в перспективе теории, социальной практики и образования». I Междунар. науч.-практ. конф. Белгород, 2014. 382 с.

13. Желтухина М. Р. Тропологическая суггестивность масс-медиального дискурса: О проблеме речевого взаимодействия тропов в языке СМИ. Волгоград, 2003. 656 с.

14. Занковец О. В. Гендерные различия при переводе художественных текстов. Язык, речь, общение в контексте диалога языков и культур: Сборник научных трудов; отв. ред. О.И. Уланович. Минск: БГУ, 2012. С. 10—16.

15. Іваніна Т. В. Особливості перекладу емотивної лексики. Держава та регіони. 2008. № 2. С. 71—73.

16. Карасик В. И. Языковые ключи. Волгоград: Парадигма, 2007. 520 с.

17. Кашичкин А. В. Имплицитность в контексте перевода: дис. канд. филол. наук: 10.02.20. Москва, 2003. 153 с.

18. Коваленко И. Н., Варламова А.А. Особенности функционирования эмотивной лексики в художественном поэтическом тексте и специфика ее перевода (на примере стихотворения Р. Киплинга “Lovers Litany”). Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Філологія. 2017. Вип. 26(2). С. 105—109.

19. Кожемякин Е. А. Массовая коммуникация и медиадискурс: к методологии исследования. Научные ведомости Белгородского государственного университета. Серия: Гуманитарные науки. 2010. No2 (73). Вып.11. С. 13-21

20. Коломієць Л. В. Еволюція напрямів в англо-українському поетичному перекладі кінця ХІХ початку ХХ століття. Дис. Київ, 2006. Автореферат. 41 с.

21. Комиссаров В. Н. Общая теория перевода : проблемы переводоведения в освещении зарубежных ученых. Москва, Юрайт, 2000. 132 с.

22. Комиссаров В. Н. Современное переводоведение. М.: ЭТС, 2002. 424 с.

23. Корунець І. В. Доместикація як засіб збагачення національних мов і літератур. Український журнал іноземної літератури Всесвіт. №5/6. 2012. URL: <http://www.vsesvit-journal.com/old/content/view/984/41/>

24. Кудрявцева Л. А. Экспрессивы в современной газетной коммуникации (динамический аспект описания) Компарат. дослідж. слов'ян. мов і літератур: Пам'яті акад. Л. Булаховського. Київ: Знання, 1999. С. 65—69.

25. Кушнина Л. В. Языковая личность профессионального переводчика: когнитивный аспект. Вестник Челябинского государственного университета. Филологические науки. 2016. № 4(386). Вып. 100. С. 85—88.

26. Маклюэн М. Понимание медиа: внешние расширения человека. М. : Канон-пресс-Ц; Кучково поле, 2003. 464 с.

27. Малиненко О. Є. Особливості лінгвістичної категоризації емоцій. Нова філологія. 2014. № 62. С. 186—192.

28. Мацько Л. І. Стилїстика української мови. Київ: Вища школа, 2003. 462 с.

29. Менджеричкая Е. О. Дискурс, медиадискурс и когнитивно-дискурсивная парадигма в лингвистике. Известия Южного федерального университета. Филологические науки. 2011. № 3. С. 54—60.

30. Мілова М. М. «Експресивність» та «емотивність» у мові та мовленні. Рівні передачі емоцій у художньому англomовному тексті. Науковий вісник Міжнарод. гуманіт. ун-ту. 2014. Вип. 9. С. 104—107.

31. Нелюбин Л. Л. Толковый переводоведческий словарь. 3-е изд., перераб. М.: Флинта: Наука, 2003. 320 с.

32. Ніколаєнко Л. І. Оцінка в мовній концептуалізації емоцій групи «Співчуття» Мовознавство. 2016. № 3. С. 32—40.

33. Онищенко І. В. Категорія оцінки та засоби її вираження в публіцистичних та інформаційних текстах. Дис. Кривий Ріг, 2004. 195 с.

34. Пагурець О. І. Мовленнєва стилізація в художніх творах та особливості її перекладу. Гуманітарний вісник. Черкас. держ. технол. ун-т. 2007. № 11, т. 1. С. 238—244.

35. Потенко Л. О. Репрезентація категорії емотивності в художньо публіцистичних текстах (на матеріалі німецьких фразеологічних дериват). Проблеми семантики, прагматики та когнітивної лінгвістики. 2011. Вип. 19. С. 144—151.

36. Процюк Ю. Linguistic means in expressing emotional meaning. Наукові записки Кіровоград. держ. пед. ун-ту. 2010. № 89 (3). С. 235—239.

37. Ребрій О. В. Сучасні концепції творчості у перекладі: монографія. Х.: Харківський університет імені В.Н.Каразіна, 2012. 376 с.

38. Рецкер Я. И. Теория перевода и переводческая практика. Москва: Международные отношения, 1974. 216 с.

39. Селіванова О.О. Сучасна лінгвістика : термінологічна енциклопедія. Полтава : Довкілля-К, 2006. 716 с.

40. Сіняговська І. Ю. Визначення та класифікація перекладацьких трансформацій у процесі художнього перекладу тексту. Наукові праці Чорноморського державного університету імені Петра Могили комплексу «Києво-Могилянська академія». Сер.: Філологія. Мовознавство. 2014. Т. 221, Вип. 209. С. 89—93.

41. Смушков А. Л. Эмоциональность и структура речевого акта в тексте художественного произведения: на материале английского языка: автореферат. Москва, 2008. 24 с.

42. Федоров А. В. Основы общей теории перевода. Москва: Филология ТРИ, 2002. 416 с.

43. Филимонова О.Е. Категория эмотивности в английском тексте (когнитивный и коммуникативный аспекты). Дис. СПб, 2001. Автореферат. 44 с.

44. Финкель А. М. Современный литературный русский язык. К.: Рад. шк., 1951. 540 с.
45. Чабаненко В. А. Стилїстика експресивних засобів української мови : монографія. Запоріжжя : ЗДУ, 2002. 351 с.
46. Шахновська І. І., Кондратьєва О.В. Відтворення англійської емоційно маркованої лексики українською мовою (на матеріалі українських перекладів англійської драми). Фаховий та художній переклад: теорія, методологія, практика: зб. наук. праць. Київ: Аграр Медіа Груп, 2015. С. 330—334.
47. Шаховский В. И Категоризация эмоций в лексико-семантической системе языка. Воронеж : Изд-во ВГУ, 1987. 188 с.
48. Шаховский В. И. Проблема разграничения экспрессивности и эмотивности как семантических категорий лингвостилистики. Проблемы семасиологии и лингвостилистики. Рязань, 1975. С. 3—25.
49. Швейцер А. Д. Буквальный перевод и интерференция. Перевод и коммуникация. М.: ИЯз РАН, 1996. С. 22—34.
50. Швейцер А. Д. Перевод и лингвистика. Москва: Воениздат, 1973. 280 с.
51. Шемуда М. Г. Художній переклад як важливий чинник міжкультурної комунікації. Наукові записки Ніжинського держ. пед. ун-ту. 2013. № 1. С. 164—168.
52. Ширяева О. В. Информационно-аналитический дискурс как предмет коммуникативно-дискурсивного исследования.
53. Шлепнев Д. М. Стратегия перевода и параметры стратегических решений. Перспективы науки и образования. 2018. №5 (35). С.161—170.
54. Шмелёв Д. Н. Современный русский язык. Лексика: Просвещение, 1977. 335 с.
55. Шмігер Т. Емоції як суспільна практика та їх переклад. Південний архів. 2018. Вип. 72 (2). С. 120—123.

56. Шорин С. В. Некоторые средства и способы реализации эмотивности в художественном тексте. Текст и его категориальные признаки К. : КГПИИЯ, 1989. С. 151—156.

57. Aminova G. R Linguistic Qualification And Means Of Expressing Emotions In The English Discourse. Uzbek State World Languages Univeristy, 2021. P. 22.

58. Biber D., Finegan E. Styles of stance in English: Lexical and grammatical marking of evidentiality and affect, 1989. P: 93—124.

59. Caffi C., Janney R.W. Towards a pragmatics of emotive communication. Journal of Pragmatics, 1994. P. 73

60. Dirven R. Cognitive Exploration of Language and Linguistic: John Benjamins Publishing Company, 1998. P. 68.

61. Frijda, N.H. The Emotions, London/New York: Cambridge University Press, 1986.

62. Gerbner G., Gross L., Morgan M. and Signorielli N. ‘Growing up with television: the cultivation perspective’, in J. Bryant and D. Zillmann (eds), Media Effects: Advances in Theory and Research, 2nd edn Hillsdale, NJ: Erlbaum, (2002). PP. 17—40.

63. Gross J.J. ‘Emotion regulation’, in M. Lewis, J.M. Haviland-Jones and L.F. Barrett (eds) Handbook of Emotions, 3rd edn, New York/London: The Guilford Press, 2008.

64. Gross J.J., Richards J.M. and John O.P. ‘Emotion regulation in everyday life’, in D.K. Snyder, J.A. Simpson and J.N. Hughes (eds) Emotion Regulation in Couples and Families: Pathways to Dysfunction and Health Washington, DC: American Psychological Asociation, 2006. PP. 13—35.

65. Idzo M. Ekspresywizacja nazw własnych we współczesnych mediach polskich. LingVaria. 2015. № 2 (20). P. 123—134.

66. Knight, M., Seymour, T.L., Gaunt, J.T., Baker C., Nesmith, K. and Mather, M. (2007) ‘Aging and goal-directed emotion attention: distraction reverses emotion bias’, Emotion, 7. P. 705—14.

67. Krings H.P. Translation problems and translation strategies of advanced German learners of French. *Interlingual and intercultural communication: J. House, & S. Blum-Kulka (Eds.). Tübingen: Gunter Narr, 1986. P. 263-75.*

68. Lakoff, George, and Zoltán Kövecses. The cognitive model of anger inherent in American English. In *Cultural models in language and thought*, ed. Dorothy Holland and Naomi Quinn. New York: Cambridge University Press, 1987. P. 195—221.

69. Langacker, Ronald W. *Grammar and conceptualization*. New York: Mouton de Gruyter, 1999.

70. Langston, C. A. 'Capitalizing on and coping with daily-life events: expressive responses to positive events', *Journal of Personality and Social Psychology*, 1994. P. 115.

71. Lazarus, R. S. 'Coping theory and research: Past, present, and future', *Psychosomatic Medicine*, 1993. P. 234

72. Leff J. P. "Culture and the Differentiation of Emotional States." *The British journal of psychiatry: the journal of mental science* 123, № 574, 1973. P. 299.

73. Mihrije Maloku-Morina Translation issues. *Academic Journal of Interdisciplinary Studies*. 2013. Vol. 2. № 4. P. 163—171.

74. Rejter A., *Leksyka ekspresywna w historii języka polskiego. Kulturowo-komunikacyjne konteksty potoczności*, Katowice, 2006. P. 91—99.

75. Robinson D. *What is Translation? Centrifugal Theories, Critical Interventions*. London: The Kent State University Press, 1999. P. 219.

76. Rutkowski M. *Media i nazwy: z zagadnień onomastyki medialnej*. Kraków : Wyd-wo "Lexis", 2004. P. 172.

77. Sutton R. I. 'Maintaining norms about expressed emotions: The case of bill collectors', *Administrative Science Quarterly*, 1991. P. 221.

78. Talmy L. *Toward a cognitive semantics, vol. 2: Typology and process in concept structuring*. Cambridge: MIT Press., 2000.

79. Toury G. *Descriptive Translation Studies and Beyond*. Amsterdam: John Benjamins Publishing Company, 1999. P. 312.

80. Venuti L. The Translator's Invisibility: A History of Translation. London; N.Y.: Routledge, 1995. P. 353.

81. Wąsik E. Język - narzędzie czy właściwość człowieka? : założenia gramatyki ekologicznej lingwistycznych związków międzyludzkich. Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza. Poznań, 2007. S. 280

82. Waszakowa K. Formant -ista -ysta i jego warianty: -(y)sta, -alista, -onalista, -onista we współczesnej polszczyźnie ogólnej. Studia z filologii polskiej i słowiańskiej, 1995. № 32. P. 121-135.

83. Wierzbicka A. Semantics, culture and cognition. Oxford: Oxford University Press, 1992.

84. Wojtasiński Z. C. Globalne ogłupienie. Ekobałamucenie. Wprost., 2007. Retrieved from <https://www.wprost.pl/tygodnik/107676/Globalne-ogłupienie.html>

85. Wood S. The Essential Word of Psychology. Florida: Allyn and Bacon, 2000. P. 584.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ

(BSCPDRAU) – Biden says crafting plan to deter Russian action against Ukraine. URL: <https://www.aljazeera.com/news/2021/12/3/biden-says-crafting-plan-deter-russian-action-ukraine>

(CCBJVZKW) – Ceramic Cockerels Surprise Boris Johnson And Volodymyr Zelenskiy On Kyiv Walk. URL: <https://www.theguardian.com/world/2022/apr/10/ceramic-cockerels-surprise-boris-johnson-and-volodymyr-zelenskiy-on-kyiv-walk>

(CUCPPCU) – Confusion over UK claim that Putin plans coup in Ukraine. URL: <https://www.theguardian.com/world/2022/jan/22/confusion-over-uk-claim-that-putin-plans-coup-in-ukraine>

(DNF) – The Day of the National Flag: We raise the flag together and we have to raise Ukraine - only together and only upwards. URL: <https://www.president.gov.ua/en/news/na-cherkashini-prezident-uzyv-uchast-v-urochistostyah-z-nag-70265>

(FMK) – FM Kuleba: Ukraine could become regional hub for OSCE’s human rights activities. URL: <https://www.ukrinform.net/rubric-politics/3362600-fm-kuleba-ukraine-could-become-regional-hub-for-osces-human-rights-activities.html>

(FUPRKFTC) – Former Ukraine president returns to Kyiv to face treason charges. URL: <https://www.theguardian.com/world/2022/jan/17/petro-poroshenko-former-ukraine-president-kyiv-treason-case>

(GVTU) – The Guardian view on the threat to Ukraine: high and rising | Editorial. URL: <https://www.theguardian.com/commentisfree/2022/jan/25/the-guardian-view-on-the-threat-to-ukraine-high-and-rising>

(GVUICSI) – The Guardian view on Ukraine’s independence celebration: shadowed by insecurity | Editorial. URL: <https://www.theguardian.com/commentisfree/2021/aug/24/the-guardian-view-on-ukraines-independence-celebration-shadowed-by-insecurity>

(HRTSIU) – How real is the threat of a Russian invasion of Ukraine? URL: https://www.aljazeera.com.cdn.ampproject.org/v/s/www.aljazeera.com/amp/news/2021/12/3/how-real-is-the-threat-of-a-russian-invasion-of-ukraine?amp_js_v=a6&_gsa=1&usqp=mq331AQKKAFQArABIACAaw%3D%3D#aoh=16386215370644&referrer=https%3A%2F%2Fwww.google.com&_tf=From%20%251%24s&share=https%3A%2F%2Fwww.aljazeera.com%2Fnews%2F2021%2F12%2F3%2Fhow-real-is-the-threat-of-a-russian-invasion-of-ukraine

(MBUWTMH) – ‘Mockery’: Backlash after Ukraine women troops march in heels. URL: <https://www.aljazeera.com/news/2021/7/3/ukraines-women-troops-marching-heels-backlash>

(NWPS) – ‘Nobody wants to be Putin’s slave’: on the Ukraine frontline as tensions rise. URL: <https://www.theguardian.com/world/2021/dec/10/nobody-wants-to-be-putins-slave-on-the-ukraine-frontline-as-tensions-rise>

(OVRTU) – The Observer view on Russia’s threat to Ukraine. URL: <https://www.theguardian.com/commentisfree/2021/dec/05/observer-view-on-russia-threat-to-ukraine>

(RCUGCFRH) – Rising costs of Ukraine gamble could force Russia’s hand. URL: <https://www.theguardian.com/world/2022/jan/24/rising-costs-of-ukraine-gamble-could-force-russias-hand>

(RMTBJEUB) – Russia moves troops to Belarus for joint exercises near Ukraine border. URL: <https://www.theguardian.com/world/2022/jan/17/russia-moves-troops-to-belarus-for-joint-exercises-near-ukraine-border>

(RUWCWMRNA) – Russia And Ukraine War Catch Up On This Weeks Must Read News. URL: <https://www.theguardian.com/world/2022/apr/09/russia-ukraine-war-catch-up-on-this-weeks-must-read-news-and-analysis>

(RUWL) – Russia-Ukraine war latest: child among Kharkiv shelling victims, says mayor. URL: <https://www.theguardian.com/world/live/2022/apr/11/russia-ukraine-war-latest-austrian-chancellor-to-meet-putin-ukraine-prepares-for-fresh->

[onslaught-in-east-live?page=with:block-62545b608f083703c7bda4f8#block-62545b608f083703c7bda4f8](https://www.theguardian.com/world/2022/jan/17/russia-ukraine-attack-german-minister-annalena-baerbock)

(RWPHPAU) – Russia would pay ‘high price’ for attack on Ukraine, says German minister. URL: <https://www.theguardian.com/world/2022/jan/17/russia-ukraine-attack-german-minister-annalena-baerbock>

(TAUPSAA) – Top aide to Ukrainian president survives assassination attempt. URL: <https://www.theguardian.com/world/2021/sep/22/shots-fired-car-carrying-ukraine-president-volodymyr-zelenskiy-top-aide>

(TRHRO) "They've been robbed like hell!" The Russian occupier boasted to his wife of looting URL: <https://war.segodnya.ua/war/vtorzhenie/grabanuli-ih-nefigovo-rossiyskiy-okkupant-pohvastalsya-pered-zhenoy-maroderstvom-1614852.html>

(TTCURLH) – ‘They took our clothes’: Ukrainians returning to looted homes. URL: <https://www.theguardian.com/world/2022/apr/11/ukrainian-homes-looted-by-russian-soldiers>

(UCMBEPUS) – Ukraine’s culture minister blasts Emily in Paris over ‘unacceptable’ stereotype. URL: <https://www.theguardian.com/tv-and-radio/2022/jan/03/ukraine-culture-minister-blasts-emily-in-paris-over-insulting-stereotype>

(UDMCHAEF) – Ukraine denies minister’s claims of hijacked Afghanistan evacuation flight. URL: <https://www.theguardian.com/world/2021/aug/24/ukraine-denies-ministers-claims-of-hijacked-afghanistan-evacuation-flight-iran>

(UDMWCRIU) – UK defence minister warns of ‘consequences’ if Russia invades Ukraine. URL: <https://www.theguardian.com/world/2022/jan/15/uk-defence-minister-warns-of-consequences-if-russia-invades-ukraine>

(UENKPSP) – Ukrainian English-language newspaper Kyiv Post suspends publication. URL: <https://www.theguardian.com/world/2021/nov/08/ukrainian-english-language-newspaper-kyiv-post-suspends-publication>

(UIMSB) – Ukraine’s independence must be supported by Britain | Letters.

URL: <https://www.theguardian.com/world/2022/jan/25/ukraines-independence-must-be-supported-by-britain>

(ULRCA) – Ukraine has legal right to Crimean artefacts, Dutch court rules.

URL: <https://www.theguardian.com/world/2021/oct/26/ukraine-has-legal-right-to-crimean-artefacts-dutch-court-rules>

(ULZWRTQIU) – UK’s Liz Truss warns Russia of ‘terrible quagmire’ if it invades Ukraine. URL: <https://www.theguardian.com/politics/2022/jan/20/uks-truss-warns-russia-of-terrible-quagmire-if-it-invades-ukraine>

(UPUB) – Ukraine: Putin’s Unfinished Business. URL: <https://carnegieendowment.org/2021/11/12/ukraine-putin-s-unfinished-business-pub-85771>

(URCLHMC) – Ukraine: Russian consulate in Lviv hit by molotov cocktail.

URL: <https://www.theguardian.com/world/2021/dec/24/ukraine-russian-consulate-in-lviv-hit-by-molotov-cocktail>

(USEPRBBC) – Ukraine says evidence points to Russia being behind cyber-attack. URL: <https://www.theguardian.com/world/2022/jan/16/ukraine-says-evidence-points-to-russia-being-behind-cyber-attack>

(UTIWRSH) – In Ukraine, we’re terrified of an invasion. The west’s rash strategy isn’t helping. URL:

<https://www.theguardian.com/commentisfree/2022/feb/15/ukraine-fear-russian-attack-rash-statements-west>

(UTURESD) – Ukraine in talks with Uefa to reverse Euro 2020 shirt decision.

URL: <https://www.theguardian.com/world/2021/jun/10/ukraine-talks-with-uefa-reverse-euro-2020-glory-heroes-shirt-decision>

(UWSR) – ‘We Are Not Afraid of Death’: The Ukrainian Women Taking Up Arms Against Russia. URL: <https://www.vice.com/en/article/qjbndq/ukrainian-women-soldiers-russia>

(WFEUDFVPPW) – ‘We’ll fight to the end.’ Ukraine defiant in face of Vladimir Putin’s phoney war. URL:

<https://www.theguardian.com/world/2022/jan/15/well-fight-to-the-end-ukraine-defiant-in-face-of-vladimir-putins-phoney-war>

(WHUTAWNML) – What have Ukraine talks achieved, and is war now more likely? URL: <https://www.theguardian.com/world/2022/jan/13/what-has-been-achieved-after-three-rounds-of-talks-on-ukraine>

(WUJF) – What Ukraine’s Jews Fear. URL: <https://www.nytimes.com/2017/04/11/opinion/what-ukraines-jews-fear.html>

(WWBUVC) – Weatherwatch: what’s behind Ukraine’s varied climate? URL: <https://www.theguardian.com/news/2021/aug/26/weatherwatch-ukraine-varied-climate-temperatures>

ДОДАТОК

Реалізація лексико-семантичної категорії емоції в англійськомовному медійному тексті як проблема перекладу (на матеріалі останніх новин про події в Україні)

	Текст оригіналу	Текст перекладу
1.	<i>They are still tackling the socio-economic impact of the pandemic, while Russia <u>still continues its military aggression and intimidation</u> (USEVPD, URL).</i>	Вони все ще борються з соціально-економічними наслідками пандемії, а <u>Росія все ще продовжує військову агресію та залякування</u> (переклад наш – В.М.).
2.	<i>As both leaders strolled through the <u>eerily empty streets of the Ukrainian capital, surrounded by armed soldiers</u> (CCBJVZKW, URL).</i>	Коли обидва лідери в оточенні озброєних солдатів прогулювалися вулицями української столиці, <u>на яких було ні душі...</u>
3.	<i>The EU <u>will definitely continue to strengthen our close partnership with Ukraine</u> (USEVPD, URL).</i>	ЄС <u>продовжить зміцнювати наше тісне партнерство</u> з Україною.
4.	<i>Ukraine's achievements over the last three decades are really <u>impressive</u> (USEVPD, URL).</i>	Здобутки України за останні три десятиліття <u>вражають</u> .
5.	<i>It is <u>highly essential</u> that these reforms continue, especially <u>strengthening the rule of law</u> (USEVPD, URL).</i>	<u>Важливо</u> , щоб ці реформи продовжувались, особливо реформа <u>зміцнення</u> верховенства права.
6.	<i>A reformed Ukraine will be <u>stronger and amazingly resilient</u> (USEVPD, URL).</i>	Реформована Україна буде <u>сильнішою</u> та вражаюче <u>стійкішою</u> .
7.	<i>This is <u>very good news</u> and paves the</i>	Це дуже <u>гарна новина</u> , яка

	<i>way for further trade facilitation on agricultural products (USEVPD, URL).</i>	відкриває шлях для подальшого спрощення торгівлі сільськогосподарською продукцією.
8.	<i>For Kyiv, the message was simple: <u>I can crush you</u> (UPUB, URL).</i>	Для Києва меседж був простим: <u>я можу вас придушити</u> .
9.	<i>Despite worsening socioeconomic conditions, the Ukrainian public remains <u>apprehensively passive and disengaged from politics</u> (UPUB, URL).</i>	Незважаючи на погіршення соціально-економічних умов, українська громадськість залишається з <u>побоюванням пасивною та відстороненою від політики</u> .
10.	<i>He and other senior Russian leaders have shown in the past ... towards Ukraine ... their <u>disregard</u> for avoiding civilian harm, their utter <u>disregard</u> in many ways for the laws of war, law of armed conflict, and the <u>brutality</u> with which they conduct and prosecute their operations (RUWL, URL).</i>	Він та інші високопоставлені російські лідери демонстрували в минулому ... по відношенню до України ... <u>нехтування</u> щодо уникнення загрози цивільному населенню, повне <u>ігнорування</u> в багатьох відношеннях законів війни, права збройних конфліктів та <u>жорстокості</u> , з якою вони проводять і переслідують свої операції.
11.	<i>No part of the Russian and Soviet empires has played a <u>crucial and more principal role</u> in Russian strategy toward Europe than the crown jewel, Ukraine (UPUB, URL).</i>	Жодна частина Російської та Радянської імперій не відіграла <u>значущої та вирішальної ролі</u> в окресленні російського напрямку щодо Європи, ніж перлина корони,

		Україна.
12.	<i>Opening the parade with an emotional speech in front of thousands gathered at Maidan Square, President Volodymyr Zelenskiy said a strong Ukraine is “a country that dreams <u>ambitiously and acts decisively</u>” (ZSCN, URL).</i>	Відкриваючи парад емоційною промовою перед тисячами, які зібралися на Майдані, президент Володимир Зеленський сказав, що сильна Україна – це <u>«країна, у якій є амбітні мрії та вживає визначальні міри»</u> .
13.	<i>On the 30th anniversary of the restoration of our independence, we will raise it right here - in the geographical center of Ukraine. This is where <u>the heart of Ukraine beats with love and joy</u> (DNF, URL).</i>	У 30-ту річницю відновлення нашої незалежності ми підніmemo його саме тут – у географічному центрі України. <u>Тут повне щастя б’ється серце України</u> .
14.	<i>President Biden started a game of ping-pong with Putin – they <u>are like two non-stop barking dogs trying to show each other who is better, and Ukraine is stuck in the middle</u> (UTIWRSH, URL).</i>	Президент Байден почав гру в пінг-понг з Путіним – <u>як дві гавкаючі собаки</u> , які намагаються показати один одному, хто кращий, а Україна застрягла десь посередині.
15.	<i>But a few months later, Western and Ukrainian <u>fears of Russian “aggression” resurged</u> (HRTSIU, URL).</i>	Але через кілька місяців захід та українські <u>страхи</u> перед російською «агресією» посилюлися.
16.	<i>Pro-Kremlin observers claim that the “<u>hysteria</u>” helps the Ukrainian president overcome his plummeting approval ratings and stifle critics (HRTSIU, URL).</i>	<u>Прокремлівські оглядачі</u> стверджують, що « <u>істерія</u> » допомагає українському президенту подолати різке падіння рейтингу схвалення та <u>придушити</u>

		<u>критиків.</u>
17.	<i>Six weeks on and the war continues to be <u>anxious horror</u> and nightmare for Ukraine's children (TRHRO, URL).</i>	Протягом шість тижнів війна для дітей України це <u>найстрашніший та найтривожніший</u> кошмар.
18.	<i>We're not talking about an invasion but about a generation of <u>uncertainty</u>, of geopolitical entropy to achieve a critical mass to coerce the West to start the new Yalta talks with Russia (HRTSIU, URL).</i>	Ми говоримо не про вторгнення, а про покоління <u>невизначеності</u> , геополітичної ентропії для досягнення критичної маси, щоб змусити Захід почати нові переговори в Ялті з Росією.
19.	<i>I always try to be sceptical about these stories, because I believe this is Vladimir Putin's way of destabilising the situation in our country, rather than any <u>sly attempt</u> to start a war (UTIWRSH, URL).</i>	Я завжди намагаюся <u>не сприймати на віру</u> ці історії, тому що вважаю, що таким чином Володимир Путін дестабілізує ситуацію в нашій країні, а не будь-яка <u>хитра спроба</u> розв'язати війну.
20.	<i>He has <u>strongly demanded</u> "legal guarantees" that NATO would not accept Ukraine as a member (HRTSIU, URL).</i>	Він <u>вимагав</u> «юридичних гарантій» того, що НАТО не прийме Україну як члена.
21.	<i>But this time, my mother told me that Ukrainians were getting <u>really scared</u>, and she asked me not to come back for a while (UTIWRSH, URL).</i>	Але цього разу мама сказала мені, що українців <u>охопив страх</u> , і попросила мене на деякий час не повертатися.
22.	<i><u>The very existence of Putin's horrific regime</u> that stands on oil exports will be in question (HRTSIU, URL).</i>	<u>Саме існування цього жахливого режиму</u> Путіна, який стоїть на експорті нафти, буде під питанням.

23.	<i>... A lot of Russian soldiers feel this war is absolutely useless and senseless. It's an absurd war and they are staying in Ukraine with the immediate risk of being <u>terribly killed</u>... (TTCURLH, URL).</i>	Багато російських солдатів вважають цю війну <u>абсолютно</u> марною і безглуздою. Це абсурдна війна, і вони залишаються в Україні з безпосереднім ризиком бути <u>жахливо вбитими</u> ...
24.	<i>... US Secretary of State Antony Blinken said Russia was considering “significant <u>aggressive moves</u>” against Ukraine... (MBUWTMH, URL).</i>	... держсекретар США Ентоні Блінкен заявив, що Росія планує здійснити <u>«агресивну політику»</u> направлену на Україну...
25.	<i>Even in the month since, the tension has <u>increased significantly</u> among Ukraininan people (UTIWRSH, URL).</i>	Навіть за місяць після цього напруга серед населення України <u>досягла піку</u> .
26.	<i>“It is very <u>burdensome</u> to imagine a more harmful idea,” said Inna Sovsun, a member of the Golos party, pointing to health risks (MBUWTMH, URL).</i>	« <u>Дуже тяжко</u> собі уявити більш ідіотську, шкідливу ідею», – каже депутатка «Голосу» Інна Совсун, вказуючи на ризики для здоров'я.
27.	<i>Also at the security council meeting, the US ambassador to the UN, Linda Thomas-Greenfield, said what is happening to women and children during Russia's invasion of Ukraine was “<u>horrific</u> beyond comprehension” (RUWL, URL).</i>	Також на засіданні Ради безпеки посол США в ООН Лінда Томас-Грінфілд заявила, що те, що відбувається з жінками і дітьми під час вторгнення Росії в Україну, є <u>«звірством, яке не вкладається в голову»</u> .
28.	<i>The ministry's statement did not</i>	У заяві міністерства не було

	<i>include an apology, but expressed <u>regret</u> at the use of the footwear problem “by some political forces for <u>banal politicking</u> and self-publicity” (MBUWTMH, URL).</i>	вибачень, але висловлено <u>жаль</u> з приводу використання проблеми з взуттям «деякими політичними силами для <u>банального політикування та самопіару</u> ».
29.	<i>A week ago, I <u>jokingly sent</u> photos of camembert to friends in Britain, which we couldn't find when I visited them in January (UTIWRSH, URL).</i>	Тиждень тому я <u>по приколу</u> надіслала друзям у Британії фотографії сиру камамбера, які ми не змогли знайти навіть у британських ресторанах.
30.	<i>“The story of a parade in heels is a real disgrace,” commentator Vitaly Portnikov said on Facebook, arguing that some Ukrainian officials had a “<u>medieval</u>” mindset (MBUWTMH, URL).</i>	«Історія з парадом на підборах – це справжня ганьба», – написав у Facebook коментатор Віталій Портніков, стверджуючи, що деякі українські чиновники мають <u>«середньовічне»</u> мислення.
31.	<i>Russia has begun moving troops to Ukraine's northern neighbour Belarus for joint military exercises, in a move likely to increase <u>terrible fears</u> in the west that Moscow is preparing for an invasion (RMTBJEUB, URL).</i>	Росія почала переміщувати війська до північного сусіда України Білорусі для спільних військових навчань, що, ймовірно, <u>посилить жахливий страх</u> на заході, що Москва готується до вторгнення.
32.	<i>Ukrainian restaurants and malls are full of people living their lives seemingly as normal. But <u>anxiety haunts</u> us all the time (UTIWRSH, URL).</i>	Ресторани та торгові центри в Україні переповнені людьми, які живуть, здавалося б, <u>звичайним життям</u> . Але <u>тривога переслідує</u> нас весь час.
33.	<i>The work to clear the rubble in</i>	Почалися роботи з розчищення

	<i>Borodianka has begun ... it's significantly more <u>dreadful</u> there. Even more victims from the Russian occupiers.....(CCBJVZKW, URL).</i>	завалів у Бородянці... там значно <u>страшніше</u> . Ще більше жертв від рук російських окупантів...
34.	<i>Ukraine's former president Petro Poroshenko has appeared in court on treason charges he says are politically motivated in a case that <u>has dismayed</u> the country's western allies (FUPRKFTC, URL).</i>	Колишній президент України Петро Порошенко постав перед судом за звинуваченням у державній зраді, яке, за його словами, є політично мотивованим у справі, яка <u>стривожила</u> західних союзників країни.
35.	<i>Poroshenko flew home on Monday from Warsaw after spending a month abroad and says he intends to clear his <u>pure and innocent</u> name (FUPRKFTC, URL).</i>	Порошенко прилетів додому в понеділок з Варшави, провівши місяць за кордоном, і каже, що має намір <u>очистити своє незаплямоване ім'я</u> .
36.	<i>According to the stories of the guys who were in Ukraine, they say that it's <u>a complete f*ck</u> there. Everyone refuses to go there, they don't want to go ... (TRHRO, URL).</i>	За розповідями хлопців, які перебували на території України, там <u>повний капець</u> . Всі відмовляються їхати туди...
37.	<i>Poroshenko, a pro-European politician <u>who has been extremely hypercritical</u> of Moscow, has denied the allegations and accused the prosecution of acting "shamefully" and of "dividing" the country (FUPRKFTC, URL).</i>	Порошенко, проєвропейський політик, <u>який надзвичайно критично ставився</u> до Москви, спростував ці звинувачення і звинуватив прокуратуру в «ганебних діях» та «розділі» країни.

38.	<i>And there: ... beer, vodka ... all sorts of drinks there ... completely clogged. In short, they <u>robbed</u> Ukrainians <u>like crazy</u>... (TRHRO, URL).</i>	А там: "...пиво, горілки... напоїв всяких там... повністю наповнили машину. Коротше, <u>грабували</u> Україну <u>немов навіжені</u> .
39.	<i>I <u>do believe</u> that foreign leaders beyond President Putin deserve some of the blame for what is happening in Ukraine (UTIWRSH, URL).</i>	Я <u>переконана</u> , що іноземні лідери, окрім президента Путіна, заслуговують на частину провини за те, що відбувається в Україні.
40.	<i>Bildt said any attempt to put Poroshenko under house arrest would be "<u>hugely damaging</u>" to Ukraine's internal cohesion (FUPRKFTC, URL).</i>	Більдт заявив, що будь-яка спроба посадити Порошенка під домашній арешт <u>завдасть «великої шкоди»</u> внутрішній єдності України.
41.	<i>After a long and grueling journey through Ukraine, Moldova, Romania and Belgium to France, Sasha Macovi says she still feels "<u>psychologically crushed</u>" (RUWL, URL).</i>	Після довгого і виснажливого шляху через Україну, Молдову, Румунію та Бельгію до Франції Саша Маковій каже, що, як і раніше, відчувається «психологічно розчавленою».
42.	<i>Poroshenko was defeated by voters after a corruption scandal and a mixed record on reforms, but he emerged with <u>strong</u> patriotic credentials for his work in rebuilding the Ukrainian <u>powerful army</u> as it fought Russian-backed insurgent fighters in the east (FUPRKFTC,</i>	Порошенко зазнав поразки від виборців після корупційного скандалу та неоднозначних результатів реформ, але він виявився з <u>сильним патріотичним авторитетом</u> за свою роботу у <u>відбудові потужної української армії</u> , коли вона воювала з

	URL).	підтримуваними Росією повстанцями на сході.
43.	<i>Outside Kyiv airport on Monday, the former president greeted an enormous crowd of supporters and delivered an elaborate and inspiring speech, urging them to follow him to the courthouse (FUPRKFTC, URL).</i>	У понеділок під київським аеропортом колишній президент привітав <u>величезний натовп прихильників і виголосив розгорнуту та надихаючу промову</u> , закликаючи їх слідувати за ним до будівлі суду.
44.	<i>“Persecution of Poroshenko sows annoying animosity and discord among those who push for ... Ukraine’s closer ties with the west” (FUPRKFTC, URL).</i>	«Переслідування Порошенка <u>сіє драгуючу ворожнечу та розбрат</u> серед тих, хто наполягає на тісніших зв'язках України із Заходом».
45.	<i>The new German foreign minister, Annalena Baerbock, sought to reassure a nervous Ukraine that she will not allow Germany to compromise on the basic principles of Ukraine’s territorial sovereignty... (RWPHPAU, URL).</i>	Новий міністр закордонних справ Німеччини Анналена Бербок намагалася запевнити <u>знервовану Україну</u> , що вона не дозволить Німеччині піти на компроміс щодо основних принципів територіального суверенітету України...
46.	<i>Her visit comes after three high-level diplomatic meetings of paramount importance last week ended with Russian troops still on Ukraine’s borders (RWPHPAU, URL).</i>	Її візит відбувся після того, як минулого тижня завершилися три дипломатичні <u>надзвичайно важливі</u> зустрічі високого рівня, коли російські війська все ще перебували на кордонах України.
47.	<i>We tell him that we have been</i>	Ми кажемо йому, що на нас напали

	<i>attacked by <u>bad soldiers</u>, and the <u>good soldiers</u>, those with the <u>Ukrainian flag</u> are protecting us, and here, in this shelter, we are safe (RUWL, URL).</i>	погані солдати, а <u>хороші солдати</u> , ті які з українським прапором, нас захищають. І тут, у цьому укритті ми захищені.
48.	<i>The support of foreign partners is <u>very important</u> to Ukraine, but at the moment it is also important to choose your words carefully (UTIWRSH, URL).</i>	Для України <u>вкрай необхідна</u> підтримка іноземних партнерів, але на даний момент також важливо ретельно підбирати правильні слова.
49.	<i>Every Ukrainian is <u>greatly affected</u> by statements by foreign politicians about an “<u>inevitable</u>” Russian attack (UTIWRSH, URL).</i>	На кожного українця <u>дуже сильно впливають</u> заяви іноземних політиків про « <u>неминучий</u> » напад Росії.
50.	<i>... it the <u>most important distribution point</u> for Russian gas but the whole point of the pipeline was for Putin to punish Ukraine for choosing Europe over Moscow (RWPHPAU, URL).</i>	...це <u>найважливіший пункт розподілу</u> російського газу, але вся суть газопроводу полягала в тому, щоб <u>Путін покарав Україну</u> за те, що вона вибрала Європу, а не Москву...
51.	<i>Ukraine must <u>lustfully</u> develop our own independent, strong army in order to reclaim our territory, and leave talk of joining Nato to one side from now (UTIWRSH, URL).</i>	<u>Україна має жадібно відбудовувати</u> власну незалежну, сильну армію, щоб повернути нашу територію, а розмови про вступ до НАТО відтепер залишити в стороні.
52.	<i>If I was to dedicate a song from the Ukrainian people to Putin, it would be Lily Allen’s Fuck You: “We’re so uninspired / So sick and tired / Of all</i>	Якби я присвятила Путіну пісню українського народу, то це була б пісня «Fuck You» Лілі Аллен: «Нам набридло / Від усієї вашої

	<i>the <u>hatred you harbour</u></i> ” (UTIWRSH, URL).	<u>ненависті</u> ».
53.	<i>Tensions are at an all-time high between Ukraine and Russia, which Kyiv accuses of having massed troops on its border before a possible invasion</i> (USEPRBBC, URL).	<u>Напруженість</u> у відносинах між Україною та Росією перебуває на рекордно високому рівні, який Київ звинувачує у зосередженні військ на кордоні перед можливим вторгненням.
54.	<i>The ministry urged Ukrainians not to panic, saying their personal information was <u>tremendously protected</u></i> (USEPRBBC, URL).	У міністерстві закликали українців не панікувати, заявивши, що їхня <u>особиста інформація перебуває під заїхистом найвищого рівня</u> .
55.	<i>The purpose of the attack, it added, “is not only to intimidate society but to also destabilise the situation in Ukraine, halting the work of the public sector and crushing Ukrainians’ <u>solid trust</u> in the authorities”</i> (USEPRBBC, URL).	Метою нападу є не лише <u>залякати</u> суспільство, а й дестабілізувати ситуацію в Україні, зупинити роботу державного сектору та <u>підірвати довіру</u> українців до влади.
56.	<i>When in 2018 one of my work events was moved from Kharkiv to Kyiv due to the introduction of martial law, we were <u>barely concerned</u></i> (UTIWRSH, URL).	Коли у 2018 році один із моїх робочих заходів був перенесений з Харкова до Києва через запровадження воєнного стану, ми <u>взагалі були спокійні</u> .
57.	<i>The <u>mood</u> last week in Ukraine was eerily calm, despite talk of war</i> (WFEUDFVPPW, URL).	<u>Настрій</u> минулого тижня в Україні був <u>моторошно спокійним</u> , незважаючи на розмови про війну.
58.	<i>In the upmarket Podil district, with its</i>	У елітному Подільському районі з

	<i>art deco mansions, a new piece of graffiti read: “<u>Moskaliv Biy!</u>” (WFEUDFVPPW, URL).</i>	особняками в стилі арт-деко з’явилося нове графіті: « <u>Москалів на вила!</u> »
59.	<i>She said a soldier who had come to search the house in Borodianka they were staying in left without completing the task, his eyes filled with <u>shame</u> as her daughter cried out in <u>fear</u> at the intruder (RUWCWMRNA, URL).</i>	Вона сказала, що солдат, який прийшов обшукувати будинок у Бородянці, у якому вони жили, залишився, не виконавши завдання, і його очі були сповнені <u>сорому</u> , коли її дочка від <u>страху</u> кричала на зловмисника.
60.	<i>However, after the Ukrainian army called in strikes, the Russians became <u>more and more angry</u> (RUWCWMRNA, URL).</i>	Однак після того, як українська армія завдала ударів, росіяни все більше <u>розлютувалися</u> .
61.	<i>They are <u>extremely obsessed</u> with their TV ratings. All of us Ukrainians are extras in their internal TV show (WFEUDFVPPW, URL).</i>	Вони <u>надзвичайно одержимі</u> своїми телевізійними рейтингами. Усі ми, українці, є статистами у своєму внутрішньому телешоу.
62.	<i>Putin <u>desperately needs</u> Ukraine. An attempt to seize it is inescapable (WFEUDFVPPW, URL).</i>	Путін <u>відчайдушно хоче</u> заволодіти Україною. Спроба заволодіти нею неминуча.
63.	<i>Local authorities and organisations have been distributing medical, legal and psychological support and trying to find safe shelters for women and girls fleeing both <u>the war and terrible violence</u> in Ukraine (RUWCWMRNA, URL).</i>	Місцева влада України надає медичну, юридичну та психологічну підтримку та намагаються знайти безпечні притулки для жінок та дівчат, які рятуються <u>від жахів війни та від насильства</u> .

64.	<i>After the military shot at protesters during the Maidan revolution in 2014, there was an endless <u>feeling of pain</u> for every person who died there and their families. But there was <u>no fear</u> (UTIWRSH, URL).</i>	Після того, як військові обстріляли протестувальників під час революції гідності в 2014 році, було <u>нескінченне відчуття болю</u> за кожним загиблим та їхніми родинами. Але <u>страху не було</u> .
65.	<i>It was <u>terrible, a massive blast, an enormous explosion</u> in Mariupol. I heard cries and screams (RUWCWMRNA, URL).</i>	Це був <u>жахливий, потужний вибух, величезний вибух</u> у Маріуполі. Я чув плач та крики.
66.	<i><u>High tensions</u> on the Ukrainian border continue to be <u>fraught</u>, with the US suggesting Moscow is preparing for a “false-flag operation” in order to spark an incursion into neighbouring territory (UDMWCRIU, URL).</i>	<u>Висока напруга</u> на українському кордоні <u>продовжує бути загрозливою</u> , оскільки США припускають, що Москва готується до «операції під фальшивим прапором», щоб спровокувати вторгнення на сусідню територію.
67.	<i>Pavlo Kyrylenko, the governor of Donetsk oblast, accused Russia of carrying out the attack in order to “<u>sow panic and fear</u>” and to kill as many civilians as possible (RUWCWMRNA, URL).</i>	Губернатор Донецької області Павло Кириленко звинуватив Росію в атаці з метою <u>«посіяти паніку та страх»</u> та вбити якомога більше мирних жителів.
68.	<i>I shrink from the <u>thought full of woe</u> that in the 21st century a full-scale attack, the bombing of Kyiv, is ever possible (UTIWRSH, URL).</i>	Я відкидаю <u>таку жахливу думку</u> , що в 21 столітті повномасштабний напад, бомбардування Києва, <u>взагалі</u> можливий
69.	<i>We have a caricature image of a</i>	Ми маємо карикатурне зображення

	<i>Ukrainian woman that is unacceptable. It is also insulting (UCMBEPUS, URL).</i>	українки, яке <u>неприпустимо</u> . Це теж <u>образливо</u> .
70.	<i>Is that how Ukrainians are seen abroad? That's appalling (UCMBEPUS, URL).</i>	<u>Чи й справді так бачать українців за кордоном?</u> Це <u>неприпустимо</u> .
71.	<i>Ukraine's oldest English-language newspaper the Kyiv Post has suspended publication after 26 years as its journalists accused the owner, a powerful oligarch, of "attacking" them (UENKPSP, URL).</i>	Найстаріша українська англomовна газета Kyiv Post через 26 років призупинила вихід, оскільки її журналісти звинуватили власника, <u>могутнього олігарха</u> , у «атаці» на них.
72.	<i>Kyiv Post journalists then released a joint statement on Facebook, saying that all the employees were notified that they were "immediately" fired (UENKPSP, URL).</i>	Тоді журналісти Kyiv Post оприлюднили спільну заяву у Facebook, в якій зазначили, що всіх співробітників повідомили про те, що їх <u>«негайно» звільнили</u> .
73.	<i>Ukraine thus has legitimate reasons to be critical of the level of support it is receiving from its powerful allies in the west (GVUICSI, URL).</i>	Таким чином, Україна має законні підстави критично ставитися до рівня підтримки, яку вона отримує від своїх <u>могутніх союзників</u> на заході.
74.	<i>...he has voiced his frustration over the west's reluctance to wave through Ukraine's Nato membership, which would considerably raise the stakes of any clear and lucid Russian aggression (GVUICSI, URL).</i>	...він висловив своє розчарування небажанням Заходу відмовлятися від членства України в НАТО, що значно підвищить ставки будь-якої <u>явної російської агресії</u> .
75.	<i>Ukraine wants the choice of whether</i>	Україна хоче сама вибирати, бути

	<i>to be in Nato or not, and we want foreign politicians to stop making unnecessary and redundant statements that only provoke an escalation of the <u>bloody conflict</u> (UTIWRSH, URL).</i>	нам в НАТО чи ні, і Україна хоче, щоб іноземні політики припинили робити непотрібні нікому заяви, які лише провокують ескалацію <u>кривавого конфлікту</u> .
76.	<i><u>The tensions of conflict between Kyiv and pro-Russian separatists have gone on for nearly eight long years</u> (NWPS, URL).</i>	<u>Напружений конфлікт</u> між Києвом і проросійськими сепаратистами триває вже майже вісім довгих років.
77.	<i>On Thursday morning Ukrainian soldiers <u>were desperately making their way towards a nearby frontline position overlooking the city of Donetsk</u> (NWPS, URL).</i>	У четвер вранці українські солдати <u>відчайдушно пробиралися</u> до сусідньої передової позиції з видом на місто Донецьк.
78.	<i>Ukrainian minister of Defense Reznikov predicts there will be a <u>bloody massacre, should Moscow attack, with both sides taking huge casualties</u> (NWPS, URL).</i>	Міністр оборони України Резніков прогнозує, що в разі нападу Москви відбудеться <u>кривава бійня</u> , обидві сторони зазнають величезних втрат.
79.	<i>Ukraine is travelling in absolutely another and different direction, towards the west and Europe. We are an <u>independent and blessed nation</u> (NWPS, URL).</i>	Україна рухається зовсім в іншому напрямку, на захід і Європу. Ми <u>незалежна та благословенна нація</u> .
80.	<i><u>Too much blood had already been spilled on the front, he said, and on the Maidan, the central square in Kyiv</u> (NWPS, URL).</i>	<u>Забагато крові</u> вже пролито на фронті, за його словами, і на Майдані, центральній площі Києва.

81.	<i>The Ukrainian side did not fire back, he claimed, despite <u>repeated and repeated</u> “provocations” (NWPS, URL).</i>	За його словами, українська сторона не стріляла у відповідь, незважаючи <u>на неодноразові «провокації»</u>
82.	<i>French officials have indicated that they regard recent US and UK briefing as alarmist; Kyiv itself is <u>notably more cautious</u> (GVTU, URL).</i>	Французькі чиновники вказали, що вони вважають нещодавній брифінг у США та Великобританії вкрай тривожним; Сам Київ <u>помітно обережніший</u> .
83.	<i>Ukraine is a large, independent European nation. Over the past five years, our country <u>has changed hugely</u> (UTIWRSH, URL).</i>	Україна – велика незалежна європейська держава. За останні п’ять років наша країна <u>дуже змінилася</u> .
84.	<i>Mr Jenkins appears to be of the opinion that Ukrainian <u>sovereignty is less important</u> than the desire of those who govern Russia not to be humiliated on the international stage (UIMSB, URL).</i>	Пан Дженкінс, здається, вважає, що український <u>суверенітет не такий важливий</u> , як бажання тих, хто керує Росією, не бути приниженими на міжнародній арені.
85.	<i>After several days of shelling, Anna realized that she no longer wanted her children to hear the explosions, and decided to leave Ukraine. "It was a <u>very, very difficult decision</u>," she said (RUWL, URL).</i>	Після кількох днів обстрілів Ганна зрозуміла, що більше не хоче, щоб її діти чули вибухи, й вирішила залишити Україну. " <u>Це було дуже, дуже важке рішення</u> ", - каже вона.
86.	<i>The threat of Russia’s assault on Ukraine, which exists solely in the <u>fevered minds</u> of the west... (RCUGCFRH, URL).</i>	Загроза нападу Росії на Україну, що існує виключно у жителів заходу, хто <u>розповсюджує паніку</u> .

87.	<i>In Ukraine, Vasyl Filipchuk, a former spokesperson for Ukraine’s foreign ministry, who now runs a thinktank, described the British <u>allegations</u> of a <u>plot</u> as “ridiculous” (CUCPPCU, URL).</i>	В Україні Василь Філіпчук, колишній речник МЗС України, який наразі керує аналітичним центром, назвав звинувачення британців про змову « <u>сміхотворним</u> ».
88.	<i>This scenario would only work with a fully fledged invasion taking over Kyiv,” he said. “The city would be decimated, its land burned and a million people would flee and <u>the terror</u> will be everywhere (CUCPPCU, URL).</i>	«Цей сценарій спрацює лише за умови повноцінного вторгнення до Києва», – сказав він. «Місто буде знищено, його земля спалена, мільйон людей втече і <u>терор</u> буде господарювати повсюди».
89.	<i>UK’s Liz Truss warns Russia of ‘<u>terrible quagmire</u>’ if it invades Ukraine (ULZWRTQIU, URL).</i>	Британка Ліз Трасс попередила Росію про « <u>жахливе болото</u> », якщо вона вторгнеться в Україну.
90.	<i>...The top diplomats of Russia and the United States were to meet in Switzerland to discuss soaring tensions over Ukraine after a <u>flurry</u> of <u>meetings</u> between officials... (ULZWRTQIU, URL).</i>	...Керівні дипломати Росії та Сполучених Штатів мали зустрітися у Швейцарії, щоб обговорити зростання напруженості навколо України після <u>шквалу зустрічей</u> між офіційними особами...
91.	<i>Ukrainian police in Lviv said they had launched an investigation into the incident, which they referred to as <u>provocative</u> <u>hooliganism</u></i>	Українська поліція Львова повідомила, що розпочала розслідування інциденту, який вони назвали <u>зухвалим</u>

	(URCLHMC, URL).	<u>хуліганством</u> .
92.	<i>Euro-Atlantic security is at stake in Ukraine, therefore, Ukraine should be part of security consultations on the matter <u>to hopefully resolve the situation</u> (URCLHMC, URL).</i>	Євроатлантична безпека в Україні поставлена на карту, тому Україна має брати участь у консультаціях з питань безпеки, щоб <u>сприяти</u> вирішенню ситуації.
93.	<i>It was known as the <u>terrible Holodomor</u>, killed more than 7 million mostly ethnic Ukrainians and is now officially viewed as a Soviet genocide (OVRTU, URL).</i>	Його знають як <u>жахливий Голодомор</u> , у якому загинули понад 7 мільйонів переважно етнічних українців і тепер офіційно розглядаються як радянський геноцид.
94.	<i>Ukraine's government is <u>whitewashing Nazi history to keep the far right</u> (WUJF, URL).</i>	Український уряд <u>відбілює нацистську історію</u> , щоб зробити ультраправих щасливими.
95.	<i>Even as I try to be sceptical and keep a level head, <u>the stress and fear persists</u>. Every Ukrainian is facing a lot right now. But we are more united than ever (UTIWRSH, URL).</i>	Навіть коли я намагаюся триматись осторонь поганих новин та зберігати холодний розум, <u>стрес і страх все одно переслідують мене</u> . Кожен українець зараз стикається зі стресом та страхом. Але ми зараз єдиний народ як ніколи раніше.
96.	<i>The Ukrainian president called the ruling a "<u>long-awaited victory</u>" (ULRCA, URL).</i>	Президент України назвав постанову <u>«довгоочікуваною перемогою»</u> .
97.	<i>"Russia you are <u>ill, critically and irrevocably</u>" – Ukrainian woman said</i>	«Росія ти просто <u>безповоротно з'їхала з глузду</u> », - каже українка.

	(UWSR, URL).	
98.	<i>Many people are <u>very surprised</u> to discover that Ukraine is the largest country whose territory is wholly in Europe – although the European part of Russia is more than six times larger</i> (WWBUVC, URL).	Багато людей з <u>превеликим подивом</u> виявляють, що Україна є найбільшою державою, територія якої повністю знаходиться в Європі, хоча європейська частина Росії більш ніж у шість разів.
99.	<i>The Kremlin stood accused of carrying out a “<u>monstrous</u>” war crime in Kramatorsk after a Russian ballistic missile hit its crowded train station</i> (RUWCWMRNA, URL).	Кремль звинувачують у скоєнні <u>«жахливого»</u> військового злочину в Краматорську після того, як російська балістична ракета влучила у вокзал.
100.	<i>[They] have not abandoned their methods. Lacking the strength and courage to fight with us on the battlefield, they are <u>cynically destroying</u> the civilian population of Ukraine</i> (RUWCWMRNA, URL).	[Вони] не відмовилися від своїх методів. Не маючи сил і відваги воювати з нами на полі бою, вони <u>цинічно знищують</u> мирне населення України.

SUMMARY

The master's diploma paper studies the realisation of lexical and semantic category of emotion which is the subject of research of psychology, sociology, sociolinguistics, linguistics, theory of translation and more. Regardless of the defined methodological and theoretical principles, there is a need to clarify and substantiate the issue of implementation and translation of the lexical-semantic category of emotion in the means of mass media discourse, which outlines the **topicality** of the study.

The **aim** of our research is to study structural, semantic and translational aspects of the implementation of the lexical-semantic category of emotion in mass media texts on materials about recent events in Ukraine.

The **object** of the study is the realization of the emotion category in the English-language media text. The **subject** of the study is the lexical-semantic and translational aspects of the implementation of the emotion category in the texts of mass media discourse.

The following methods of research were employed: a deductive and descriptive method for analyzing, describing, and systematizing data (Chapter 1), structural-semantic, transformational, and descriptive methods for describing and structuring emotes (Chapter 2), a method of translational analysis for realizing the potential of lexical units to denote emotion (Chapter 3), the method of comparative and comparative analysis for determining and justifying the methods of translation of the studied phenomenon (Chapter 3), the method of quantitative calculations for summarizing (Chapters 2 and 3).

Our research is based on the works of many researchers, namely A. Paydzinska, C. Caffi, D. Biber, D. Shmelov, E. Finegan, E. Galkina-Fedorchuk, I. Arnold, I. Korunets, I. Onyshchenko, J. Leff, L. Kudryavtseva, N. Verbytska, O. Selivanova, R. Langacker, Sh. Bally, T. Adamchuk, T. Dobrosklonska V. Chabanenko, V. Shakhovskyi.

Since the topic of our research paper is related to the mass media discourse, sources of illustrative material were taken from the articles posted on the Internet websites.

We have found out that the category of emotion is a complex and diverse phenomenon, which therefore requires an in-depth analysis on the semantic, structural and pragmatic potential of such linguistic units, as it serves as a means of appeal to masses and creates specific feelings while also constituting to the pragmatic potential of the text. The problem of faithful rendering of the linguistic units of emotion in mass media discourse is particularly acute in the domestic translation theory, since it is crucial for both full understanding of the mass media text by the recipient(s) of the target language and producing the same communicative effect on them as it does on the recipient(s) of the source language. Consequently, among the tasks faced by researchers of the realisation of lexical and semantic category of emotion there is a need to develop appropriate methods of studying its functioning in translation as a major contributing factor to the pragmatic equivalence of the source language and target language texts.

In Chapter 2 of our diploma paper we have researched one hundred sentences containing one hundred examples of the realisation of lexical and semantic category of emotion in mass media discourse analysing them on structural and semantic principles of formation (we discovered ways of stylistic formation of the implicit meaning of the lexical units under investigation and established the basic features of the grammatic formation of the category of emotion) we noted that these formative principles are based upon the established rules of the linguistic category of emotion (lexical units that employ emotions – affects, and lexical units that describe emotions – connotatives). As the result of the study, we discovered that the most frequent examples of the category of emotion belong to affects as these enhance the inner meaning of the lexical units (i.e nouns, adjectives adverbs) carrying out its pragmatic function and some belong to connotatives – these are emotives the emotional function of which is implemented directly with the help of secondary meaning, namely metaphorical constructions, epithets and personification.

In Chapter 3 of the master's diploma paper we have translated one hundred examples containing verbal means of category of emotion in mass media discourse. Equivalent translation as well as lexical, grammatical and lexico-grammatical transformations was employed. We have found out that 38% of the total lexical units can be reproduced without the implementation of translation transformations, 17% of emotes were translated with the help of the equivalent translation, 18% require the use of lexical transformations, 23% require employing grammatical transformations, and 4% were translated with the help of some specific lexical-grammatical transformations.

Summing up our research, we conclude that among the studied 100 (100%) emotion vocabulary fragments, 38% include such units that can be reproduced in the target language without the use of translation transformations, 17% of emotional vocabulary can be translated using equivalent translation, 18% require the use of lexical transformations, 23% – grammatical, 4% – lexical and grammatical transformations. A large percentage of equivalent or non-equivalent ways of conveying emotional vocabulary is due to a significant percentage of adherent emotives so called affectives (54%), which do not require additional modifications and fully preserve the existing pragmatic function. At a time when 46% of connotations account for translational transformations that most accurately describe the emotional component of a lexical unit.